

The background is a collage of nature-related images. It includes a close-up of water ripples, a circular inset showing a waterfall cascading over mossy rocks, and a landscape view of a lake surrounded by green fields and forests under a cloudy sky.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ZPRÁVA O STAVU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

2008

Stav ke dni 31. 12. 2008

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2008

Stav ke dni 31. 12. 2008

Zpracoval

Odbor státní správy, osvěty a informačních systémů ve vodním hospodářství
Ministerstvo zemědělství

Odbor ochrany vod
Ministerstvo životního prostředí

Odpovědní redaktoři

Ing. Daniel Pokorný
Eva Rolečková
Mgr. Jana Němcová

Produkce a tisk

Tisk Horák a. s. – Ústí nad Labem

Neprodejné

ISBN 978-80-7084-850-0

Byly použity obrázky a básničky z dětské soutěže pro žáky ZŠ a prvních ročníků víceletých gymnázií na téma "Voda bez hranic" pořádané v rámci oslav Světového dne vody 2009, které uvádějí jednotlivé kapitoly.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

Praha 2009

Stav ke dni 31. 12. 2008

ZPRÁVA O STAVU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

**Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí**

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

„Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2008“, běžně označovaná jako „Modrá zpráva“, vychází v této souhrnné podobě letos již podvanácté.

Publikace přináší komplexní přehled o systému vodního hospodářství a péči o kvalitu vod v působnosti Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí a oba tyto resorty se na jejím zpracování podílely. Obsahuje informace o stavu vod v České republice, o vodohospodářských službách, procesech, jež v minulém roce ve vodním hospodářství probíhaly, vč. trendů dalšího vývoje.

Ministerstvo zemědělství jako ústřední vodoprávní úřad naplňovalo i v tomto roce své kompetence ve vodním hospodářství prostřednictvím správců vodních toků, tedy pěti podniků Povodí, Lesů ČR a Zemědělské vodohospodářské správy. Rok 2008 dále potvrdil stabilizovanost zásobování obyvatelstva pitnou vodou i čištění odpadních vod. Více než 92 % obyvatel České republiky bylo v tomto roce zásobováno z vodovodů a více než 95 % odpadních vod bylo čištěno. Vysoký podíl obyvatelstva napojeného na systém kanalizací a čištění u nás dlouhodobě působí na zlepšování jakosti vod v tocích, jak ukazují srovnání s počátkem 90. let minulého století. Přesto jakost povrchových i podzemních vod na našem území stále nepříznivě ovlivňuje plošné znečištění, zejména ze zemědělského hospodaření v kombinaci s atmosférickými dispozicemi a erozními splachy v terénu. Opatření k omezení těchto vlivů jsou stanovována pro jednotlivé oblasti a jejich plnění je výzvou pro další léta.

Povodně jsou svou četností a intenzitou v posledních více než deseti letech na našem území mimořádně znepokojivým jevem. Rok 2008 sice přinesl jen jednu významnější povodňovou situaci, odpovědné orgány a instituce však plynule pokračovaly v programech na odstraňování následků povodní z roku 2006 a zároveň - v duchu programového prohlášení tehdejší vlády - v programech budování a zkvalitňování protipovodňových opatření. Jejich součástí byla také podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží zaměřená na zlepšení jejich vodohospodářských a mimoprodukčních funkcí, zejména na posílení retenčních schopností krajiny.

Rád bych zde také upozornil na Informační systém VODA České republiky, který je zdrojem údajů pro odbornou i širokou veřejnost o vodních stavech, srážkách i jakosti vod na internetové adrese www.voda.gov.cz a slouží nejen za povodňových situací, ale i pro výběr turistiky apod. Od roku 2007 má navíc veřejnost unikátní možnost získat spojení i přes mobilní zařízení WAP www.voda.gov.cz/wap.

Věřím, že „Modrá zpráva“ za rok 2008 bude pro všechny zájemce kvalitním zdrojem informací, usnadní jim orientaci ve vývojových trendech týkajících se vod a nakládání s nimi a umožní jim pochopit, kolik péče na nejrůznějších úrovních je zapotřebí, aby byla dostupná a kvalitní. Voda, tento zdroj a podmínka života, si naši pozornost zaslouží.

Ing. Jakub Šebesta
ministr zemědělství

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou publikace s názvem „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2008“ známá mezi veřejností spíše jako „Modrá zpráva“. Tato zpráva přináší komplexní přehled o stavu ochrany vod a vodního hospodářství v České republice.

Voda jako základní složka životního prostředí a zároveň základní potřeba lidské společnosti je kompetenčně rozdělena mezi Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. Základem úspěchů dosažených v této oblasti je úzká a konstruktivní spolupráce těchto dvou resortů, což dokládá i tato společně zpracovaná zpráva. Bez dobré spolupráce našich resortů by nebylo možné plánovat v oblasti vod, zajistit kvalitní monitoring vod, účinnou ochranu před povodněmi, státní zemědělskou politiku s minimálním negativním dopadem na jednotlivé složky životního prostředí či realizovat společná geo-environmentální opatření.

Rok 2008 byl významný zejména z pohledu plánování v oblasti vod, které je jedním ze základních požadavků evropské Rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES. V roce 2008 byly dokončovány práce na přípravě návrhů plánů oblastí povodí. Stěžejní částí těchto plánů a zároveň základními nástroji k dosažení cílů ochrany vod jsou programy opatření. Tyto programy mimo jiné stanoví časový plán realizace jednotlivých opatření včetně strategie jejich financování v prvním plánovacím období, tedy v letech 2009–2015.

Jedním z nejvýznamnějších finančních nástrojů pro ochranu a zlepšování životního prostředí je Operační program Životní prostředí, který v letech 2007–2013 nabízí z evropských fondů více než pět miliard EUR. Tento program, připravený Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s Evropskou komisí, přináší do České republiky prostředky na podporu konkrétních projektů v řadě oblastí, z nichž nejvýznamnější a také z pohledu objemu financí největší je Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, v jejímž rámci jsou podporovány projekty směřující ke zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, jakosti a dodávek pitné vody a ke snižování rizika povodní.

Přestože byla v roce 2008 zaznamenána pouze jedna povodňová situace, je téma povodní stále velmi aktuální a v posledních letech se pozornost veřejnosti zaměřuje zejména na ochranu před povodněmi a případné odstraňování povodňových škod. Modrá zpráva poskytuje zevrubné informace o projektech i finančních zdrojích v této oblasti. A právě i protipovodňová opatření jsou podporována z Prioritní osy 1 Operačního programu Životní prostředí, přičemž na omezování rizika povodní je pro období v letech 2007–2013 alokováno cca 100 milionů EUR. Ke stále více diskutované skupině protipovodňových opatření patří tzv. přírodě blízká protipovodňová opatření, pro která lze využít i finanční podporu z Prioritní osy 6 Operačního programu Životní prostředí „Zlepšování stavu přírody a krajiny“, resp. „Optimalizace vodního režimu krajiny“. Pro tuto oblast podpory je pro období 2007–2013 určeno cca 224 milionů EUR.

Věřím, že „Modrá zpráva“ za rok 2008 Vám poskytne nejen cenné informace o vodě v České republice, ale že přispěje k rozšíření povědomí o tom, že voda je přírodním bohatstvím, kterého si musíme vážit, a že její ochrana a každodenní využívání není samozřejmostí, ale představuje řadu činností, které vyžadují nemalé finanční náklady.

doc. RNDr. Ladislav Miko, PhD.
ministr životního prostředí

Obsah

Vodní politika ve vztahu k Programovému prohlášení vlády pod vedením Ing. Mirka Topolánka (2007–2009)

6

I	Hydrologická bilance	9
1.1	Teplotní a srážkové poměry	9
1.2	Odtokové poměry	9
1.3	Režim podzemních vod	11
2	Povodňové situace	13
2.1	Průběh povodní	13
2.2	Odstraňování povodňových škod	13
3	Jakost povrchových a podzemních vod	15
3.1	Jakost povrchových vod	15
3.2	Jakost podzemních vod	20
3.3	Monitoring vod v ČR v roce 2008 dle požadavků Rámcové směrnice	21
4	Nakládání s vodami	23
4.1	Odběry povrchových vod	23
4.2	Odběry podzemních vod	24
4.3	Vypouštění odpadních vod	24
5	Zdroje znečištění	27
5.1	Bodové zdroje znečištění	27
5.2	Plošné znečištění	29
5.3	Havarijní znečištění	29
6	Správa vodních toků	31
6.1	Odborná správa vodních toků	31
6.2	Státní podniky Povodí	33
6.3	Zemědělská vodohospodářská správa	36
6.4	Lesy ČR, s. p.	39
6.5	Vodní cesty	41
7	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	43
7.1	Zásobování pitnou vodou	43
7.2	Odvádění a čištění komunálních odpadních vod	44
7.3	Vývoj ceny pro vodné a stočné	45

8	Rybářství a rybníkářství	47
8.1	Rybářství a rybníkářství v roce 2008	47
8.2	Změny stavu rybníčního fondu	47

9	Státní finanční podpora vodního hospodářství	49
9.1	Finanční podpory Ministerstva zemědělství	49
9.2	Finanční podpory Ministerstva životního prostředí	52
9.3	Státní fond životního prostředí	53
9.4	Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a EU	54

10	Legislativní opatření	57
10.1	Vodní zákon a prováděcí předpisy	57
10.2	Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpisy	58
10.3	Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod	58

11	Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve VH	61
11.1	Plánování v oblasti vod	61
11.2	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací	62
11.3	Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod	63
11.4	Informační systém VODA ČR	64
11.5	Reportingová činnost ČR pro EU	65

12	Mezinárodní spolupráce v ochraně vod	67
12.1	Spolupráce v rámci EHK OSN	67
12.2	Mezinárodní spolupráce na hraničních vodách	67
12.3	Mezinárodní spolupráce v ochraně vod v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry	69

13	Výzkum a vývoj ve vodním hospodářství	71
13.1	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství	71
13.2	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí	72

Vysvětlivky zkratk v textu		73
-----------------------------------	--	-----------

Vodní politika ve vztahu k Programovému prohlášení vlády pod vedením Ing. Mirka Topolánka (2007–2009)

Ministerstvo zemědělství

„Vláda zásadně urychlí proces pozemkových úprav a zabezpečí realizaci protipovodňových programů. Bude prosazovat zvýšení protierozní a protipovodňové stability území a retenční schopnosti území, především prostřednictvím preventivních opatření a staveb ve veřejném zájmu, a zajistí racionální postup při správě půdy ve vlastnictví státu.“

Prevence před povodněmi je realizována ve dvou hlavních programech: V Programu 129 120 „Podpora prevence před povodněmi II“ a Programu 129 130 „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“.

Cílem Programu 129 120 je další snižování úrovně ohrožení a povodňových rizik v záplavových oblastech vodních toků, posílení akumulace v údolních nivách a zvýšení kapacity koryt v intravilánech. Preventivní investiční opatření jsou zaměřena především na stavby, které přinášejí konkrétní a ekonomicky doložitelnou účinnost v hydrologických povodích. MZe poskytlo na tento program v roce 2008 státní finanční prostředky ve výši cca 789 mil. Kč.

Cílem Programu 129 130 je zlepšení technického stavu rybníčního fondu ČR a obnova vodohospodářských funkcí rybníků a vodních nádrží s ohledem na jejich význam při omezování extrémních hydrologických situací, t.j. povodní a sucha. MZe poskytlo na tento program v roce 2008 státní finanční prostředky ve výši cca 419 mil. Kč.

Součástí protipovodňové prevence jsou i pozemkové úpravy. Zde budou finanční prostředky využity tam, kde je účelné uspořádat vlastnické vztahy v řešeném území.

„Vláda bude pokračovat v zasazení systému péče o vody do kontextu politiky EU. Hlavními cíli vlády bude naplnit závazky ČR k EU a rovněž zajistit finanční zdroje pro zkvalitnění protipovodňových opatření, která sníží počet ohrožených obyvatel a omezí rozsah povodňových škod.“

Kvalitní posuzování jednotlivých opatření z hlediska efektivního snížení povodňového rizika je zajištěno činností nezávislého experta programů 129 120 „Podpora prevence před povodněmi II“ a 129 130 „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“. Zařazení každého projektu do Programů předchází projednání v meziposortní pracovní skupině zřízené MZe (za účasti zástupců resortu financí a životního prostředí) na základě usnesení vlády k financování protipovodňových opatření zajišťovaných MZe (ze dne 10. května 2006 č. 496).

„Vláda bude usilovat o vytvoření transparentních podmínek a pravidel při poskytování podpor na náhradu škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.“

Zákonem č. 181/2008 Sb. byl do zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon) zaveden mj. institut území určených k řízeným rozlivům povodní se státní garancí náhrady škod způsobených řízenými rozlivy povodní.

Pramen: Úřad vlády ČR

Ministerstvo životního prostředí

„Vláda zajistí včasné a kvalitní dokončení operačních programů pro využívání prostředků fondů EU v období 2007–2013 s tím, že systém bude založen na principu průběžného financování omezování administrativní a byrokratické zátěže a na principu průhlednosti a předem jasně stanovených pravidel. Vláda připraví návrhy na zjednodušení i větší transparentnost systému rozdělování evropských fondů a implementační dokumenty jednotlivých operačních programů, založené na výše uvedených principech. Vláda vytvoří přehledný a jednotný systém informování veřejnosti a představitelů veřejné správy o možnostech čerpání evropských fondů.“

Druhým největším českým operačním programem je Operační program Životní prostředí, který nabízí v letech 2007–2013 z evropských fondů (konkrétně Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj) přes 5 miliard EUR. Cílem Operačního programu Životní prostředí je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. Operační program Životní prostředí, který připravil Státní fond životního prostředí ČR a MŽP ve spolupráci s EK, přináší ČR prostředky na podporu konkrétních projektů v sedmi oblastech, přičemž Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní podporuje projekty, které směřují ke zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody a snižování rizika povodní. V Operačním programu Životní prostředí jsou pro tyto účely připraveny prostředky ve výši téměř 2 miliardy EUR. Pro informování veřejnosti byla k tomuto programu vytvořena speciální internetová stránka www.opzp.cz a také telefonní infolinka „Zelená linka“.

„Vstupem do EU získala ČR příležitost stát se aktivním spoluvůdcem evropské politické agendy. Předsednictví ČR v Radě EU v roce 2009 bude významným nástrojem, jak tuto příležitost naplnit.“

V květnu 2008 byla vytvořena předsednickou „troikou“ Francie – Česká republika – Švédsko tzv. „Roadmapa“ pro oblast vodní politiky, kde byly jako společné priority předsednictví těchto tří členských států vymezeny následující problematiky: implementace Rámcové směrnice o vodách, tzv. Mořské směrnice, směrnice o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik, dále adaptace na klimatické změny v oblasti vodní politiky, schválení směrnice o normách environmentální kvality, problematika vody spojená se zemědělstvím a nová struktura a mandát Společné implementační strategie pro implementaci Rámcové směrnice pro roky 2010–2012.

V závěru roku 2008 byla ve Věstníku Evropského společenství zveřejněna nová směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. 12. 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES. Tato směrnice stanoví normy environmentální kvality na úrovni Společenství pro prioritní látky určené na základě odst. 2 Článku 16 směrnice 2006/60/ES a některé ostatní nebezpečné látky. Na její přípravě se intenzivně podílela i ČR.

„Vláda bude pokračovat v úsilí o vyjasnění vlastnických vztahů k půdě dokončením restitucí a nastolením stavu, kdy zemědělci budou hospodařit na vlastní nebo smluvně pronajaté půdě. Vláda urychlí digitalizaci katastru nemovitostí. Zásadně urychlí proces pozemkových úprav a zabezpečí realizaci protipovodňových programů. Bude prosazovat zvýšení protipovodňové stability území a retenční schopnosti území, především prostřednictvím preventivních opatření a staveb ve veřejném zájmu, a zajistí racionální postup při správě půdy ve vlastnictví státu.“

MŽP vypracovalo návrhy strukturálního řešení protierozních a protipovodňových opatření v sedmi vybraných prioritních povodích (Bečva, Dědina, Dyje, Horní Opava, Nežárka, Ploučnice a Svatka). Navržená přírodně blízká protipovodňová opatření byla v roce 2008 ve spolupráci s podniky Povodí zapracována do návrhů plánů oblastí povodí.

„Vláda přizpůsobí záměry zvyšování plavebních parametrů na labské vodní cestě vývoji plavebních parametrů navazující vodní cesty v Německu a bude respektovat požadavky na ochranu přírody, k níž je ČR vázána legislativou EU.“

ČR se v rámci Mezinárodní komise pro ochranu Labe podílela na zpracování návrhu Mezinárodního plánu povodí Labe, který pojednává i o lodní dopravě na Labi a mimo jiné uvádí, že: „Zástupci států ležících na Labi se v souvislosti s koordinovanou implementací Rámcové směrnice o vodách dohodli, že budou společně usilovat o to, aby lodní doprava byla pro vodní toky co nejúnosnější.“ Návrh plánu byl zveřejněn dne 22. 12. 2008 na internetových stránkách k připomínkám veřejnosti.

„Vláda bude pokračovat v zasazení systému péče o vody do kontextu politiky EU. Hlavními cíli vlády bude naplnit závazky ČR k EU a rovněž zajistit finanční zdroje pro zkvalitnění protipovodňových opatření, která sníží počet ohrožených obyvatel a omezí rozsah povodňových škod. Vláda bude usilovat o vytvoření transparentních podmínek a pravidel při poskytování podpor na náhradu škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.“

Tento cíl je průběžně plněn transpozicí Rámcové směrnice pro vodní politiku a jejích dceřiných směrnic do české legislativy a jejich implementací na národní úrovni. V současné době jde kromě Rámcové směrnice o vodách (2000/60/ES) i o směrnici o ochraně podzemních vod (118/2006/ES), směrnici o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (2007/60/ES) a o směrnici o normách environmentální kvality v oblasti vod (2008/105/ES).

Protipovodňová opatření jsou podpořitelná z Operačního programu Životní prostředí, Prioritní osy 1 „Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní“, resp. z oblasti podpory 1.3 „Omezování rizika povodní“. Následně se protipovodňová problematika dělí na systém přírodně blízkých protipovodňových opatření a systém povodňové služby a preventivní protipovodňové ochrany. Pro oblast podpory 1.3 Omezování rizika povodní bylo pro období 2007–2013 alokováno cca 100,165 milionů EUR. Vzhledem k plnění Rámcové směrnice a směrnice o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik budou tyto finanční prostředky nejvíce čerpány v rámci realizace programů opatření jednotlivých plánů povodí.

Jak bylo uvedeno výše, je možné problematiku protipovodňových opatření řešit systémem přírodně blízkých protipovodňových opatření. Pro tato opatření lze využít i finanční podporu z Prioritní osy 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny“, resp. oblasti podpory 6.4 „Optimalizace vodního režimu krajiny“. Jedná se o podporu zvýšení retenční schopnosti krajiny a snižování vzniku a dopadů povodňových situací a sucha opatřeními příznivými z hlediska ochrany přírody a krajiny, obnovu přirozeného vodního režimu krajiny a ochranu proti vodní erozi. Pro oblast podpory 6.4 bylo pro období 2007–2013 alokováno cca 224,784 milionů EUR.

Hydrologická bilance

I.

I.1 Teplotní a srážkové poměry

Rok 2008 byl z globálního hlediska osmým nejteplejším rokem za celou dobu pozorování od roku 1961. Na území ČR teplota dosáhla v průměru 8,9 °C, což je o 1,4 °C více než dlouhodobý normál z období 1961 až 1990. Přitom v Čechách průměrná teplota 8,7 °C přesáhla dlouhodobý normál o 1,3 °C, na území Moravy a Slezska byla průměrná teplota 9,1 °C, což je o 1,5 °C vyšší než dlouhodobý normál.

Počátek roku byl výrazně teplotně nadnormální. Lednová průměrná teplota dosáhla +1,3 °C, což je o 4,1 °C více než N. Šlo tak již o druhý rok s výraznou kladnou teplotní odchylkou, jelikož v roce 2007 dosáhla lednová teplota +6,0 °C nad N. Také únor s průměrnou teplotou 2,3 °C byl výrazně nadnormální (s odchylkou od normálu +3,4 °C). Poté následovaly měsíce březen a duben s odchylkou +0,5 °C a květen až srpen, které byly o +1,0 až +1,9 °C teplejší než příslušné N. Přitom červenec s průměrnou teplotou 17,9 °C byl nejteplejším měsícem roku 2008; následoval srpen se 17,5 °C a červen se 17,4 °C. Z jednotlivých měsíců byla pouze v září zaznamenána záporná odchylka od N (−0,8 °C). Říjen byl teplotně normální (+0,3 °C nad N). Poslední dva měsíce roku byly opět výrazně teplejší než N (o +1,7 až +1,9 °C). Přesto byl prosinec s průměrnou teplotou 0,9 °C nejméně chladným měsícem roku 2008. Žádný z měsíců tak v roce 2008 nevykázal průměrnou teplotu nižší než 0 °C.

Rok 2008 byl z hlediska srážkového mírně podnormální s celkovým srážkovým úhrnem 619 mm, což odpovídá 92 % dlouhodobého normálu. V Čechách spadlo 93 % normálu, na území Moravy a Slezska pak 90 % dlouhodobého normálu.

Bobruvka, Bobrová

První dva měsíce roku byly srážkově podnormální (leden 91 % N, únor 73 % N). Přitom v únoru byl zaznamenán nejnižší absolutní měsíční úhrn srážek 28 mm. Poté následoval březen, kdy spadlo celkem 61 mm, což znamenalo třetí nejvyšší měsíční úhrn roku 2008 a odpovídalo 153 % N. Duben byl mírně nadprůměrný se srážkami na úrovni 112 % N. Květen a červen byly srážkově podnormální se 76 % N, resp. 70 % N. Srážkově nejbohatším měsícem roku 2008 byl červenec, kdy vypadlo 84 mm odpovídajících 107 % N. Druhý nejvyšší srážkový úhrn, 69 mm, byl zaznamenán v srpnu, který však byl přesto podprůměrný – s 88 % N. Zbývající měsíce byly srážkově průměrné či podprůměrné se zaznamenanými úhrny na úrovni 74 až 104 % N.

Výraznější rozdíly ve srážkových úhrnech mezi územím Čech a územím Moravy a Slezska se vyskytly v únoru, kdy na východní část území spadlo pouze 59 % N, zatímco v Čechách úhrn odpovídal 82 % N. Další rozdíl byl zaznamenán v dubnu (Čechy 125 % N, Morava a Slezsko 86 % N), září (Čechy 77 % N, Morava a Slezsko 120 % N) a říjen (Čechy 124 % N, Morava a Slezsko 69 % N).

Na počátku roku 2008 docházelo k častým přechodům frontálních systémů, které s sebou přinášely relativně intenzivní srážky většinou ve formě deště. Nejvýznamnější přitom byly dešťové srážky v horských oblastech na přelomu února a března, když v Práchech dne 29. 2. 2008 denní úhrn srážek dosáhl až 81,9 mm.

V letním období docházelo k četnému výskytu konvektivních srážek, nejčastěji spojených se studenými frontami. Velmi bohatá na výskyt bouřek byla zejména první polovina června, kdy byl 3. 6. 2008 v Čisté na Semilsku zaznamenán nejvyšší pozorovaný denní úhrn srážek v roce 2008, a to 102,6 mm. Četné konvektivní srážky se vyskytovaly až do poloviny srpna. Naopak na konci roku od října do prosince jen výjimečně došlo k zaznamenání srážkových úhrnů přesahujících 20 mm za den.

I.2 Odtokové poměry

Rok 2008 byl na většině území ČR průtokově podprůměrný a na povodňové situace chudý. Průměrné roční průtoky se převážně pohybovaly od 65 do 90 % dlouhodobých ročních průměrů.

Úroveň Q_A byla překročena pouze na Opavě (až 123 % Q_A). Relativně vyšší průměrné roční průtoky (99 a 94 % Q_A) se vyskytovaly také na dolních částech toků Olše a Otavy. Naopak celkově nejnižší průtoky z hodnocených toků vykázaly Sázava

Tabulka I.1.1

Obnovitelné vodní zdroje v letech 1999–2008 v mil. m³

Položka	Roční hodnoty									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Srážky	49 291	54 733	63 960	71 298	40 695	53 629	57 730	55 837	59 544	48 818
Evapotranspirace	35 381	40 353	48 537	48 533	29 319	41 473	42 872	37 617	46 194	37 394
Roční přítok ¹⁾	550	573	761	1 341	524	640	781	1 070	637	462
Roční odtok ²⁾	14 460	14 953	16 184	24 106	11 900	12 796	15 639	19 290	13 987	11 886
Zdroje povrchových vod ³⁾	4 875	4 789	6 600	6 506	3 758	4 270	5 489	5 317	4 673	4 503
Využitelné zdroje podzemních vod	1 390	1 204	1 440	1 625	1 195	1 224	1 305	1 345	1 244	1 209

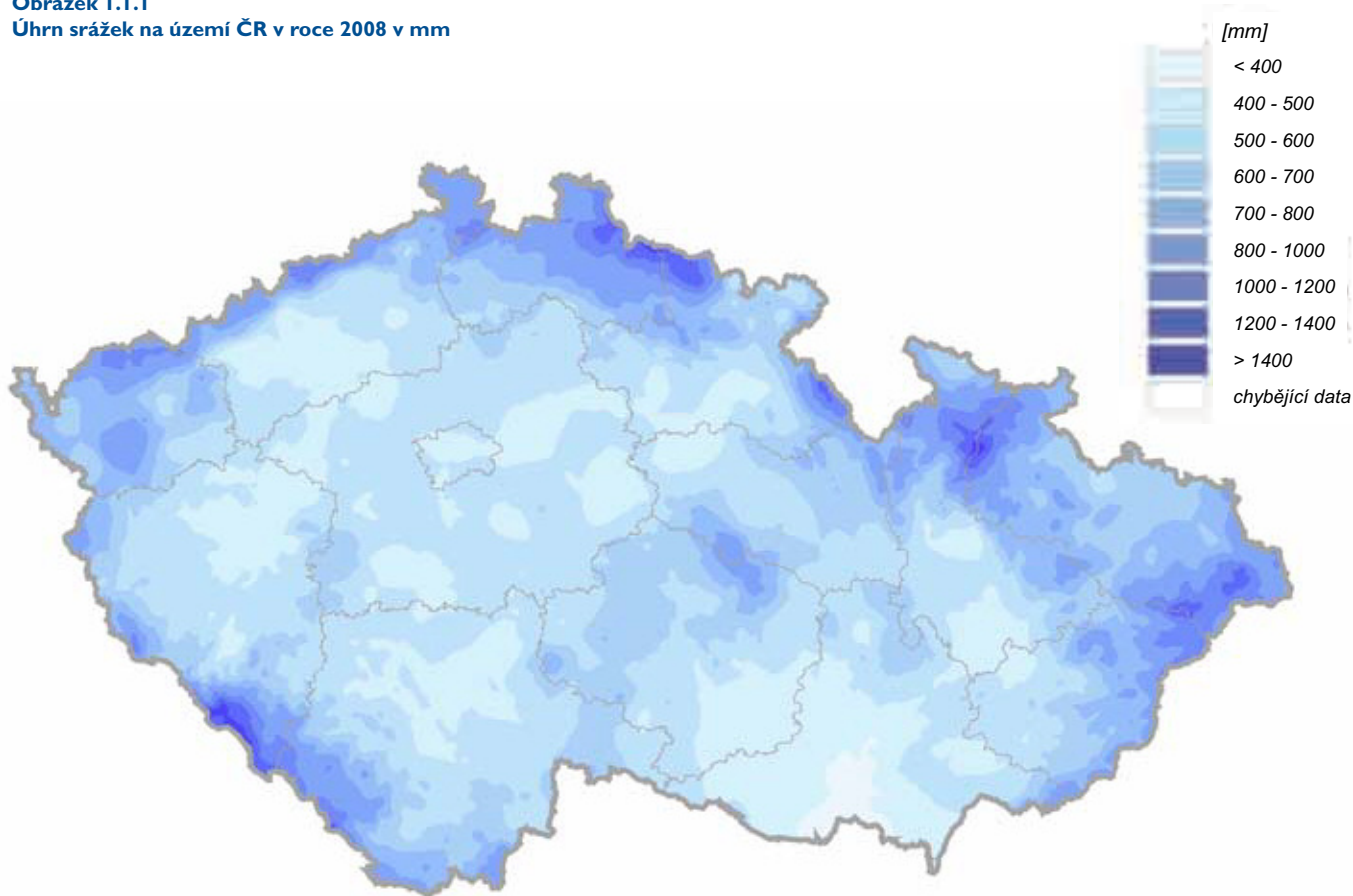
Pramen: ČHMÚ

Pozn.: ¹⁾ Roční přítok na území ČR z okolních států.

²⁾ Roční odtok z území ČR.

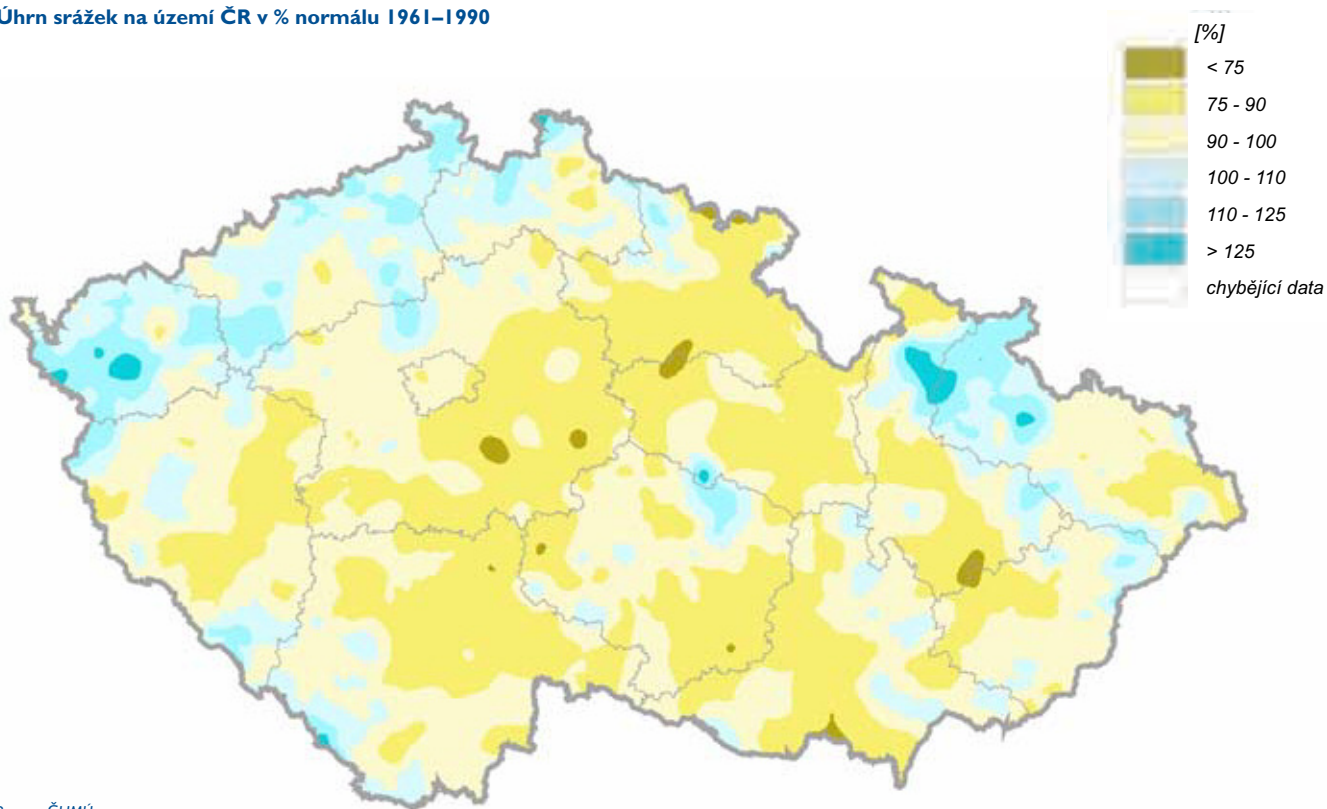
³⁾ Určuje se jako průtok v hlavních povodích s 95% zabezpečeností.

Obrázek I.1.1
Úhrn srážek na území ČR v roce 2008 v mm

Pramen: ČHMÚ

Obrázek I.1.2
Úhrn srážek na území ČR v % normálu 1961–1990

Pramen: ČHMÚ

v Nespekách (51 % Q_A) a Jihlava v Ivančicích (59 % Q_A). První čtvrtletí roku 2008 bylo průtokově nadprůměrné. Vyskytla se také nejvýznamnější povodňová epizoda z celého roku. A to na počátku března, kdy došlo ke vzestupům zejména na tocích v horských oblastech Šumavy (horní Otava a horní Vltava), kde kulminace dosahovaly až k dvacetileté době opakování, ale také Krkonoš, Jizerských hor, kde průtoky odpovídaly až dvouleté době opakování. Počátkem ledna byly průtoky vzhledem k dlouhodobým měsíčním průměrům podprůměrné, a to od 40 do 90 % Q_M , poté průtoky vzrostly na hodnoty většinou od 90 do 200 % Q_M .

Vodní stavy v průběhu druhého čtvrtletí často kolísaly, zejména v květnu v povodí Odry. Od dubna do června byly průměrné měsíční průtoky u naprosté většiny sledovaných toků podprůměrné, nejčastěji v rozmezí od 50 do 90 % Q_M . Větší průtoky byly na konci dubna zaznamenány zejména v horní části povodí Ohře (170 % Q_M) a na některých tocích v povodí Berounky (Mže až 195 % Q_M). V květnu bylo vodnější povodí Odry (většinou 125 až 200 % Q_M).

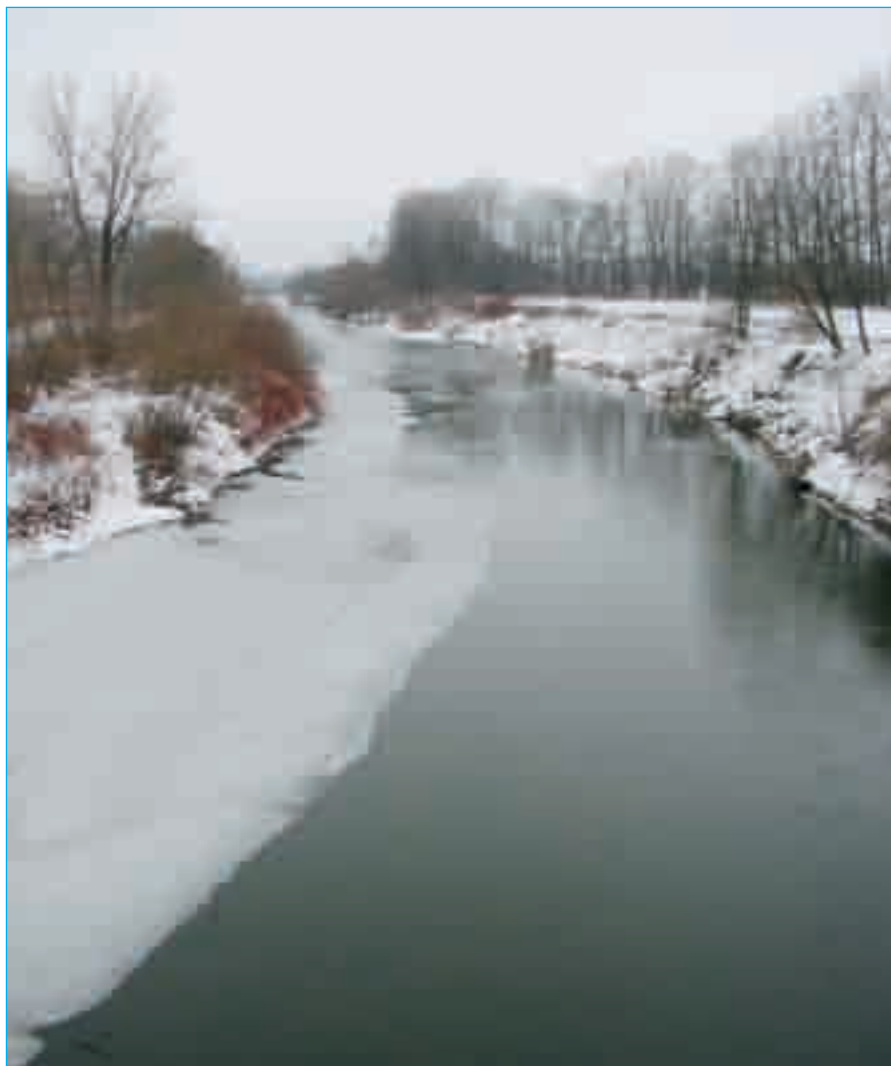
Třetí čtvrtletí roku 2008 bylo na většině sledovaných povodí odtokově podprůměrné, průtoky se nejčastěji pohybovaly v rozmezí od 30 do 80 % Q_M . Celkově vodnější byly toky v povodí Odry a Moravy, kde zejména v září v povodí Opavy průměrné průtoky dosahovaly mezi 200 až 500 % Q_M . Hladiny toků v červenci kolísaly v důsledku výskytu konvektivních srážek, v srpnu a září pak byl stav setrvalý či mírně klesající. Výjimkou byly jen vzestupy na konci září na severovýchodě ČR.

Poslední čtvrtletí roku 2008 bylo z celého roku nejméně vodné. S výjimkou konce října, kdy došlo ke vzestupům na menších tocích na severu Čech, převládala setrvalá tendence vodních stavů. Průměrné měsíční průtoky se nejčastěji pohybovaly v rozmezí od 40 do 80 % Q_M . Vyšší byly pouze v povodí Odry a na horských tocích Krkonoš a Jizerských hor, kde v listopadu a prosinci ojediněle dosáhly až okolo 150 % Q_M .

1.3 Režim podzemních vod

Ve vývoji podzemních vod se v roce 2008 negativně projevil nedostatek sněhových a dešťových srážek v zimním období, který pak již jejich vcelku normální úhrny v letních měsících nedokázaly nahradit. I přes nepříznivý vývoj došlo ve srovnání s rokem 2007 k mírnému zlepšení situace na severní Moravě a v jižních Čechách. Naopak v povodí celého Labe a zejména Berounky pokračoval úbytek podzemních vod z předchozích let. Celkově je v roce 2008 pro podzemní vody charakteristický pozvolný, ale setrvalý pokles.

Na počátku roku 2008 byla úroveň hladiny podzemních vod ve vrtech v převážné části republiky více či méně nad dlouhodobými měsíčními průměry nebo s nimi srovnatelná. Rozmezí zařazení jednotlivých povodí bylo od 33 % DMKP – povodí Dyje, až 67 % DMKP – povodí Berounky. Naopak vydatnosti převažovaly mírně podprůměrné v rozpětí zařazení na dlouhodobou křivku překročení 42 % (povodí Odry a povodí horní Moravy) do 72 % (povodí pravostranných přítoků Dolního Labe). Dlouhodobě mrazivé počasy s několikatýdenní absencí srážek se projevilo celkovým poklesem hladin ve vrtech i vydatností pramenů zejména na severovýchodě republiky a v jižních Čechách. V ostatních povodích to vedlo k jejich stagnaci.

Bečva, Osek

Až s nárůstem teplot a vyššími úhrny srážek v poslední dekádě ledna nastaly podmínky vhodné pro dotaci podzemních vod. Hladiny a vydatnosti pak začaly více či méně stoupat až do března (na dolním toku Labe až do dubna), kdy bylo dosaženo ročních maxim ve většině sledovaných objektů. Jednalo se však převážně o maxima nevýrazná, srovnatelná s dlouhodobými měsíčními průměry – tuto úroveň dosáhla nebo ji překročila jen polovina všech sledovaných objektů hlásné sítě. Nejvyšší úroveň dosahovala podzemní voda na jihu republiky, kde nadprůměrný stav hladin dokumentovala většina vrtů. Nejnižší byly hladiny na severozápadě Čech s pouhými 14 % nadprůměrných vrtů. Prameny dosahovaly jarních maxim až během dubna a nejvyšší vydatnosti byly v severovýchodních částech republiky (39 % DMKP), zatímco na jihu (57 % DMKP) a západě (65 % DMKP) byly nejnižší. Se stoupající teplotou a přibývajícím evapotranspirací nastalo od dubna případně od května období pozvolného a setrvalého poklesu hladin a vydatností ve většině sledovaných objektů. Sledované veličiny klesaly, případně stagnovaly s přibývajícím měsícem během léta až do září resp. října, kdy bylo dosaženo ročních minim. Lokální a epizodické srážky během tohoto období se krátkodobě projevíly pouze místně, ale k celkovému a výraznějšímu zlepšení dotace podzemních vod nepřispěly. Na mnoha pozorovaných objektech došlo k poklesu hladin a vydatností až k hodnotám charakterizujícím sucho (30 % vrtů, 50 % pramenů). Naměřené hodnoty ve většině hodnocených povodí byly podprůměrné v rozmezí hodnot DMKP od 60 % (Morava) do 80 % (Berounka a Dolní Labe). Nejnižší hladiny vykazovaly tři čtvrtiny objektů v oblasti středních a západních

Čech, zejména v povodí dolní Berounky, kde žádný ze sledovaných vrtů a pramenů nedosáhl dlouhodobého průměru.

Pouze na severní Moravě a ve Slezsku v důsledku vyšších srážkových úhrnů nastal od července do října příznivější vývoj režimu podzemních vod. V povodí Odry došlo k významnému vzestupu hladin (vydatností až během srpna) nad dlouhodobé měsíční průměry (celkově 35 % DMKP), které na této úrovni setrvaly až do listopadu. Nedošlo však k překročení úrovně hladin ani vydatností, kterých v tomto povodí dosahovala většina objektů na počátku roku.

Nastupující zimní období s vydatnějšími srážkami přineslo koncem roku mírné zlepšení režimu podzemních vod zejména v západních Čechách. Na celém dolním toku Labe se úroveň hladin ve vrtech významně přiblížila průměrným hodnotám – 52 až 57 % DMKP. Mírnější vzestupy hladin proběhly i v povodí Vltavy a Berounky, i když zůstaly nadále na velmi nízké úrovni – 68 až 79 % DMKP. U pramenů se tento kladný trend projevil jen velmi ojediněle. V západních Čechách došlo sice k mírným vzestupům vydatností, ale v porovnání s dlouhodobými hodnotami pro jednotlivé měsíce zůstala nadále většina vydatností koncem roku blízká hodnotám pro sucho. Na východě republiky převládá v tomto období setrvalý stav až mírný pokles hladin a vydatností až na hodnoty DMKP 58 % (Dyje), 60 % (Odra), 66 % (Horní Labe) a 67 % (Morava).

Koncem roku tak bylo území celé republiky z hlediska množství podzemních vod na podprůměrných hodnotách s výrazným deficitem ve středních a západních Čechách.

VODA

Stojím na lodi
ve skafandru a s ploutvemi,
jen abych neplaval
vzhůru nohama.
Pořádně si oddychnu
a skočím do vody,
rád bych viděl ryby
a nevěřím na náhody.
Plavu pořád ke dnu,
hlouběji a hloub,
rád bych poznal vodu,
poznal její krásu.
Plížím se k útesu,
kolem plno barev,
rád bych viděl rybu,
co nemá nic na práci.
Všechny někam plují,
hrají si a skotačí.
Plavu pořád ke dnu,
rozsvěcuji baterku.
Začíná být tma.

Ryb už tady není mnoho,
už nejsou tak barevné,
jako by znenadání
vymizely barvy úchvatné.
Světla pořád ubývá,
baterka mi nestačí,
plavu radši nahoru
k těm rybám, co skotačí.
Chvilku ještě plavu,
budu muset končit,
dochází mi kyslík,
mám zamotanou hlavu.
Vyplaval jsem nahoru,
hlavu plnou myšlenek,
mám teď dobrou náladu
a další zážitek.

2.1 Průběh povodní

Rok 2008 přinesl jedinou významnější povodňovou situaci.

Na přelomu února a března přes Evropu přecházela tlaková níže „Emma“ a s ní spojené frontální systémy, které přinesly intenzivní dešťové srážky zejména do horských oblastí Šumavy, Krkonoš, Jizerských hor a Orlických hor. Výsledkem byly vzestupy v postižených oblastech v několika vlnách, přičemž nejvyšších hodnot dosáhla kulminace z 1. 3. 2008 zejména v povodí horní Otavy a Vltavy nad VD Lipno. Přitom Vydra v Modravě, Křemelná ve Stodůlkách a Otava v Rejštejně a Sušici dosáhly úrovně 3. SPA. Nejvyšší extremitu kulminačního průtoku s dobou opakování 20 až 50 let dosáhla Otava v Rejštejně, v Sušici na Otavě průtok odpovídal deseti až dvacetileté povodni a dále po toku byla intenzita povodně dále utlumována. V Černém Kříži na Studené Vltavě odpovídala tato povodeň dvacetileté době opakování při 2. SPA.

Na severu Čech se tato epizoda nejvíce projevila v povodí nejhořejšího úseku Labe, kde byla až po Vestřev dosažena úroveň 3. SPA při průtoku na úrovni jednoleté až dvouleté povodně. 3. SPA byl krátkodobě dosažen také na Mandavě ve Varnsdorfu (jednoletý průtok).

Mumlava – vodopád, Harrachov

2.2 Odstraňování povodňových škod

V roce 2008 pokračovalo plnění podprogramu 229 114 – „Odstranění následků povodní roku 2006“, které je součástí programu 229 110 – „Odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“.

Cílem podprogramu 229 114 je obnova koryt vodních toků a vodních děl poškozených extrémním namáháním v průběhu povodní roku 2006 a provedení účelných stabilizačních staveb a změn staveb zajišťujících trvalou funkčnost koryt vodních toků v místech poruch a neškodné odvádění vod z přilehlého území. Realizaci opatření zabezpečují správci vodních toků, tj. státní podniky Povodí, Lesy ČR, s. p. a ZVHS. Finanční plnění podprogramu 229 114 a programu 229 110 je součástí kapitoly 9 této Zprávy.

Branná, Hanušovice

Jakost povrchových a podzemních vod

3.

3.1 Jakost povrchových vod

Současná jakost povrchových vod ve srovnání s dvouletím 1991–1992

Mapa jakosti vod ve vybraných tocích ČR byla zpracována k časové úrovni dvouletí 1991–1992 a k 2007–2008 podle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod.

Každoročně je ve Zprávě o stavu vodního hospodářství ČR uváděno porovnání aktuálního stavu se stavem jakosti vody za dvouletí 1991–1992. S ohledem na rozsah v té době sledovaných ukazatelů bylo možné zpracovat jen porovnání podle základní klasifikace. Z Obrázku 3.1.1 je patrné, že i přes výrazné zlepšení jakosti vod se v ČR stále vyskytují úseky vodních toků zařazené do V. třídy jakosti vody.

Hodnocení jakosti povrchových vod v roce 2008

V roce 2008 bylo měřeno 306 profilů z bývalé státní sítě sledování jakosti vod v tocích. Chemické ukazatele byly hodnoceny podle nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostí povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění nařízení vlády č. 229/2007 Sb. a podle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod.

Zařazení jednotlivých sledovaných profilů do tříd čistoty podle ČSN 75 7221 je následovné:

- I. třída neznečištěná voda – stav povrchové vody, který nebyl významně ovlivněn lidskou činností, a při kterém ukazatele jakosti vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,
- II. třída mírně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,
- III. třída znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,
- IV. třída silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému,
- V. třída velmi silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.

Nejčastěji byl ze základních chemických ukazatelů překračován imisní standard dle nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostí povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, v platném znění, pro konduktivitu – ze-

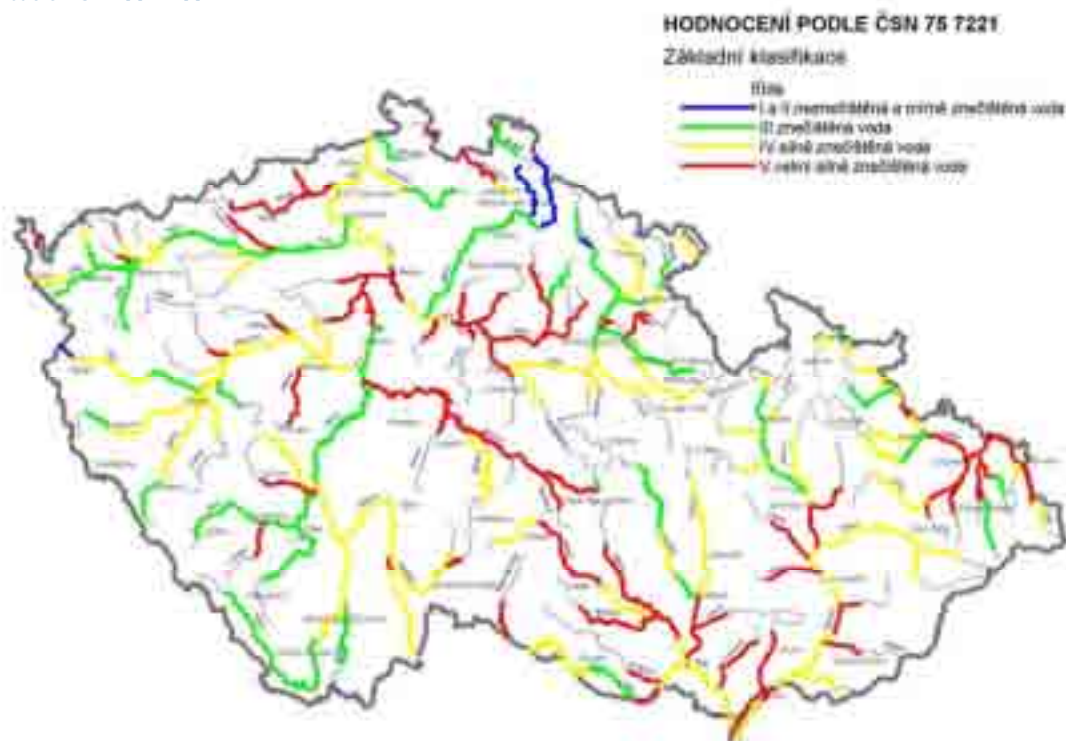
jména v menších tocích (Zákolanský potok, Chodovský potok, Bakovský potok, Trkmanka, Vlkava a Kyjovka Litava), z větších toků to byl zejména dolní tok Bíliny. Koresponduje to s obsahem rozpuštěných látek, které se ve zvýšených koncentracích nacházely ve stejných tocích. Dále byly ve zvýšených koncentracích naměřeny nerozpuštěné látky, a to v menších tocích na jihu Moravy – Trkmance, Litavce a Kyjovce a v povodí Labe – Javorce a Vlkavě; z větších toků to byly Morava a Lanžhotě, Odry a Bohumíně, Jihlava a Cidlina. Maximálních hodnot dosáhla Blšanka – Trnovany (povodí Ohře) 2. 6. 2008 – 2 370, resp. 2 090 mg/l. Obdobná situace byla i u kyslíkového režimu, nejméně rozpuštěného kyslíku bylo zjištěno opět v menších tocích – Kyjovka, Trkmanka, Mrlina, Jevišovka, Bílina a pod vodní nádrží Orlik ve Vltavě. Vysoké hodnoty CHSK_{Cr} a BSK₅ byly naměřeny v Trkmance, Litavě, Vlkavě, Lomnici, Lužnici ve Veselí nad Lužnicí a v Cidlině – Sanech. Zvýšené koncentrace BSK₅ byly detekovány i v Zákolanském a Teplickém potoce, Výmole a Mži ve Stříbře. TOC byl stanoven nad mezí stanovitelnosti v 293 profilech nejčastěji v I. až III. třídě, ve více než 90 % splnil imisní standard podle NV, který je 13 mg/l. Maximální koncentrace byly naměřeny v Bílině – Chánov a Mži – Stříbro, nejvyšší C₉₀ ve Vlkavě – Hronětice. Celkový dusík a dusičnanový dusík ve většině profilů splňoval nebo jen mírně překračoval imisní standard 8 resp. 7 mg/l, výraznější překročení bylo detekováno v Zákolanském potoce, Vlkavě, Želetavce a Rokytě. Amoniakální dusík – imisní standard byl překročen v 9 profilech 5–9 x. Jednalo se o profily Trkmanky, Bíliny, Zákolanského potoka, Litavy, Mandavy a Teplického potoka. Celkový fosfor byl v necelých 90 % profilů zařazen do I. – III. třídy, NV č. 61/2003 nevyhověl přibližně ve 40 % profilů, 4–5 x byl limit NV (0,2 mg/l) překročen v Dřevnici, Rakovnickém potoce, Trkmance, Litavě a Bobravě, 6 x v Piletickém potoce – maximální překročení (téměř 8 x) bylo zaznamenáno v Trkmance – Podivín. Maximální hodnota 2,97 mg/l byla naměřena v Litavce – Židlochovice 16. 9. 2008.

Z prvků byl detekován ve vyšších koncentracích arsen převážně v tocích na severu Čech (spalovací procesy a úložiště popílku) – Bílina, Teplá, Chodovský potok, Teplický potok, Bystřice (Ostrov nad Ohří) a dále v Litavce, kde spolu s kadmii, olovem a zinkem dochází k dlouhodobému výskytu vysokých koncentrací těchto prvků jako důsledek kombinace zvýšených pozadových koncentrací, starých zátěží a vzdušných depozic. Vysoké průtoky v Labi začátkem března měly za následek nejen vysoké koncentrace nerozpuštěných látek, ale i vyšší obsahy kovů, zejména hliníku a olova. Lužická Nisa byla v důsledku průmyslové výroby zatížena zejména mědí, niklem a zinkem. Rtut se ve vyšších koncentracích vyskytovala v Moravě a Bečvě. Výrazně vyšší koncentrace rtuti v Odře – Bohumíně v lednu a v únoru způsobily překročení imisního standardu 0,1 µg/l podle NV, stejně jako hodnoty v Cidlině v březnu měly za následek, že imisní standard pro rtut byl překročen v profilu v Lukové 2,5 x. Jako důsledek průmyslového zatížení ze Záluží a Ústí nad Labem byl v Bílině výrazně překročen imisní standard pro vanad, v profilu Bílina – Záluží až 9 x – s maximální koncentrací 332 µg/l. Výsledky však byly získány pouze ze dvou měření.

Z organických látek byly nejčastěji překročeny imisní standardy NV, stejně jako každoročně, u AOX, nejvíce ve středním a dolním toku Bíliny a v Chomutovce. Maximální hodnota byla naměřena v profilu Bílina – Chánov 180 µg/l. Druhou organickou látkou, která byla v tocích velice rozšířená a která překračovala imisní standard byla EDTA. Zejména v dolním toku Labe, Bíliny, v Lužické Nise v Hrádku nad Nisou a v Stěnavě – Otovicích dosahovaly koncentrace jeden a půl až dvojnásobku limitu NV, v Zákolanském potoce a v Chrudimce – Nemošicích trojnásobku, nejvyšší maximální i průměrné hodnoty byly detekovány v Teplickém potoce. Limit NV (10 µg/l) byl překročen 6,5 x.

Alifatické chlorderiváty, pocházející výhradně z antropogenní činnosti, se ve vyšší míře vyskytovaly v tocích severních Čech – Bílině, Mandavě a Teplickém potoce. Nejvyšší koncentrace byly naměřeny u di-, tri-, a tetra-chlorethenu. Velkou skupinu organických látek, které se většinou nacházely nad mezí stanovitelnosti, ale jen málokdy překročily imisní standardy, byly PAU. Nejvyšší koncentrace jednotlivých látek byly naměřeny v Olši – Ropice, Odře – Bohumín, Opavě – Malé Hoštice, Metuji a Úpě – Jaroměř a v Úhlavě – Bystřice. Imisní standard byl ale překročen jen o 10–15 % pro fluoranthen a benzo (g, h, i) perylen (Olše – Ropice) a indeno (1, 2, 3-c,d) pyren v Olši – Ropice a Úpě – Jaroměř. Benzen byl v nejvyšších koncentracích detekován v profilu Odry – Bohumín, kde C₉₀ dosahovaly přibližně desetkrát vyšší koncentrace než v ostatních profilech, ale i přesto bylo toto množství jen 5 % limitní hodnoty podle NV. Obdobně tomu bylo u toluenu, jehož nejvyšší koncentrace dosáhly asi 10 % imisního standardu NV, a to převážně v tocích v povodí Odry a v Rakovnickém potoce. Xyleny v měřitelném množství byly detekovány jen ojediněle. Častěji dosahoval hodnot nad mezí stanovitelnosti fenol s nejvyššími koncentracemi v dolním toku Svratky a kresoly v Bílině, Mandavě a Bystřici. Nitro a dinetro tolueny se vyskytovaly zejména ve středním a dolním toku Labe, Kyjovce a Vlárě. 4-chlor-2-nitrotoluen byl stanoven pouze v Kyjovce a Vlárě. Nonylfenoly a oktylfenoly se pohybovaly na hranici měřitelnosti. 2-, 3- a 4- monochlorfenoly byly detekovány zejména v povodí Moravy, nejvyšší koncentrace s C₉₀ okolo 0,3 µg/l byly stanoveny v Dyji, Bečvě a Blatě. Di-, tri- a pentachlorfenoly byly nalezeny ve zvýšených koncentracích v Moravě, Valové, Hané a Blatě, z toků v Čechách byl nejvíce zatížen Zákolanský potok a Bílina 2, 4, 6-trichlorfenolem. Anilinem, chloranilínem a N-ethylanilínem bylo znečištěno Labe mezi profily Valy a Obrázků, s nejčastějším výskytem ve Valech. Přesto ani anilín ani 3,4-dichloranilín nikde nepřesáhl imisní standard. Nitrobenzen byl v malém množství detekován ve středním toku Labe a v Odře – Bohumín, kde dosáhl maximální hodnoty 2,2 µg/l, ani to však nebyla taková koncentrace, která by překročila imisní standard NV. Dinitro- a chlornitrobenzeny byly výhradně problémem Kyjovky a Vlár. Pouze v těchto dvou tocích byly zaznamenány všechny měřitelné hodnoty. Sulfonany byly stanoveny zejména ve středním, méně dolním toku Labe a v dolním toku Bíliny. Maximální koncentrace se nacházely v profilu Labe – Valy s hodnotou až 48 µg/l (naftalen-1,6-disulfonan 5. I. I. 2008).

Obrázek 3.1.1
Jakost vody v tocích ČR 1991–1992

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 3.1.2
Jakost vody v tocích ČR 2007–2008

Pramen: ČHMÚ

Z mošusových látek, které jsou součástí pracích a čistících prostředků, byly sledovány musk xylen, musk keton, galaxolide a tonalide. Častěji se v hodnotách nad mezí stanovitelnosti vyskytovaly galaxolide a tonalide než musk xylen a musk keton. Galaxolide dosahoval maximálně 200–300 ng/l v tocích Odry, Nisy a Zákolanský potok, tonalide

30–65 ng/l rovněž v Odři a Nise, dále dolním toku Jizery a v Doubravě – Záboří nad Labem. Chlorbzeny, zejména chlorbzen, di- a trichlorbenzeny byly ve větší míře zjištěny v Bílině – Ústí nad Labem, případně v Záluží a v Labi od Valů po toku dolů. Častý výskyt hexachlorbenzenu byl detekován kromě Labe a Bíliny i ve Valové (povodí Moravy).

Výskyt jednotlivých kongenerů PCB byl diferencovaný. Kongener 28 a 101 byl v koncentracích 10–15 ng/l zaznamenán v Bílině, kongener 52 v Mandavě, kongener 153 v hraničním toku Černá – Potůčky a kongener 180 ve Vltavě – Štěchovice. Ve všech případech se jednalo o ojedinělé koncentrace, které byly nad mezí stanovitelnosti v jediném

ze všech odebraných vzorků v daném profilu. Profily, kde byly měřeny koncentrace PCB nad mezí stanovitelnosti ve více případech, byly Kyjovka – Mistřín pro kongener 28 + 31 a Zákolanský potok – Kralupy nad Vltavou pro kongenery 28,31 a 101. DEHP byl detekován jen výjimečně nad mezí stanovitelnosti a nikde nepřekročil imisní standard C_{90} podle NV, který je 6 $\mu\text{g/l}$. Maximální hodnota byla v profilu Úhlava – Doudlevice – 5,18 $\mu\text{g/l}$.

Z široké škály pesticidů monitorovaných v roce 2008 v jednotlivých profilech byly nejčastěji sledovány pesticidy triazinové – atrazin, desethylatrazin, simazin, cyanazin, terbuthylazin a hexazinon, popřípadě methylothiazinové – terbutryn. Nejčastěji byl naměřen terbuthylazin, atrazin a desethylatrazin, téměř v polovině profilů byly nalezeny koncentrace nad mezí stanovitelnosti. Hodnoty atrazinu se pohybovaly v rozmezí několika desítek až stovky ng/l , maximální hodnoty dosáhl v Bílině 7. 7. 2008, 250 ng/l . Výskyt atrazinu byl detekován celoročně nad mezí stanovitelnosti ve všech povodích, ale nikde nebyl překročen imisní standard NV 500 ng/l . Desethylatrazin byl v maximálních hodnotách naměřen rovněž v Bílině, v Záluží však byl jeho imisní standard podle NV překročen více než 5 x. Hodnota C_{90} dosáhla 2,58 ng/l (imisní standard NV je 0,5 ng/l) a maximální naměřená koncentrace činila 3 800 ng/l . Terbuthylazin byl analyzován v 1 255 vzorcích, v 682 z nich nad mezí stanovitelnosti. Nejčastěji byl nalezen v Labi a v tocích v povodí Labe (Doubrava, Cidlina, Orlice, Mrlina) a v řece Moravě a Dřevnici. Maximální koncentrace byla zjištěna v Blanici – Radonice (přítok Sázavy), 2,3 $\mu\text{g/l}$. Terbuthylazin není v NV jmenován. Hexazinon spolu se simazinem patřil mezi pesticidy, které byly nejsledovanější, z 1 573 vzorků bylo u hexazinonu 85 % výsledků analýz pod mezí stanovitelnosti, přesto patřil mezi deset pesticidů, které byly ve vodě nejvíce zastoupeny. Jako atrazin a desethylatrazin byl i hexazinon v nejvyšších koncentracích zjištěn v profilu Bílina – Záluží, kde jeho koncentrace opakovaně dosahovaly hodnot okolo 2 000 ng/l . Alfa, beta, gama a delta hexachlorcyklohexan byly dalšími velmi sledovanými látkami (1 200–1 300 odběrů) spolu s DDT ze skupiny OCP. Lindan přibližně v 12 % vzorků dosáhl nad mezí stanovitelnosti. Jeho nejčastější výskyt byl opět v profilu Bílina – Záluží, avšak nejvyšších koncentrací dosahoval ve Vláře, Kyjovce a Litavě a i v Ploučnici, přesto ve všech profilech byl splněn imisní standard NV 20 ng/l . DDT a jeho jednotlivé kongenery nepřesáhly ve většině měření mezí stanovitelnosti, hodnoty nad mezí stanovitelnosti se vyskytovaly ojediněle do 13 ng/l – nejčastěji v Kyjovce. Ze skupiny pesticidů zařazených do třídy cyklodienů (aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, endosulfan) bylo více než 99 % vzorků pod mezí stanovitelnosti, ostatní hodnoty se pohybovaly na mezí stanovitelnosti. Častější výskyt ve vyšších koncentracích než mezí stanovitelnosti byl sledován u aldrinu v profilu Labe – Štětí, byl tu i překročen imisní standard NV.

Z takzvaných „kyselých“ pesticidů byly v tocích nejčastěji zastoupeny MCPA (cca 25 % vzorků), MCPP (cca 12 % vzorků) a 2,4-D (11 % vzorků) nad mezí stanovitelnosti v tocích Vlára, Morava, Dyje, Cidlina, Doubrava a Mrlina.

Ve výčtu pesticidů s nejčastějším výskytem musí být zahrnut i acetochlor, metazachlor a metolachlor, patřící do skupiny chloracetanilidových herbicidů. Měření probíhalo pouze v tocích povodí Vltavy, Labe a Ohře, v povodí Moravy a Odry nebyly tyto pesticidy sledovány. Nejčastěji byly detekovány v přítocích Labe – Orlice, Cidlina, Mrlina a Bystřice, v jiných povodích pak v povodí Berounky v Radbuze. Ani pro tyto pesticidy není

Chrudimka, Klokočov

v NV stanoven imisní standard, přestože jejich výskyt je poměrně častý a v maximálních koncentracích dosahují běžně několika set, v případě metolachloru i několika tisíc ng/l (Cidlina – Sány 27. 5. 2008 – 4 850 ng/l).

Více než 5 % pozitivních vzorků pro jednotlivé pesticidy bylo nalezeno u 25 pesticidů z 85 měřených. U 30 měřených pesticidů bylo 99,9–100 % vzorků pod mezí stanovitelnosti.

Závěrem lze konstatovat, že z organických sloučenin a prvků, které jsou vyjmenované v NV, nejčastěji nebyl splněn limit pro AOX (84 profilů) s maximální hodnotou 180 $\mu\text{g/l}$ v Bílině – Chánov 30. 7. 2008 a EDTA, která nevyhověla na 15ti profilech (v Teplickém potoce byl překročen imisní standard NV 6 x). Dalším ukazatelem, který častěji překračoval imisní standard NV, byly uhlovodíky C_{10} – C_{40} , jejich měření byla však málo četná (pouze 1–3 měření za rok). Celoročně zvýšené koncentrace, které měly za následek nesplnění imisních standardů NV, byly v Bílině a Mandavě pro ukazatele 1,2-cis-dichlorethen, 1,1,2-trichlorethen a 1,1,2,2-tetrachlorethen, v Olši, Metuji a Úpě byly mírně překročeny limity pro některé PAU – fluoranthen, benzo (g,h,i) perylen, indeno (1,2,3-c,d) pyren. Z pesticidů překročili více než 5 x imisní standard NV desethylatrazin v profilu Bílina – Záluží, aldrin v profilu Labe – Štětí dosáhl 1,7násobku imisního standardu NV a chlorpyrifos překročil imisní standard NV v profilech Bílina – Chánov (1,1 x), Olšava – Kunovice (1,3 x), Litava – Židlochovice (1,5 x) a Haná – Bezměrov (2,1 x).

Z prvků, které nevyhověly imisním standardům NV, byl zastoupen v Bílině vanad a arsen, v Chodovském potoce arsen, selen, bor, mangan a železo, v Litavce kadmium, železo, zinek a mangan. V Trkmance přesahovaly imisní standardy NV měď, železo a mangan, v Cidlině hliník, rtuť a železo. V Moravě v Nedakonicích, v Odře – Bohumín a v Cidlině nebyl splněn limit pro rtuť.

Hodnocení podle normy ČSN 75 7221 dopadlo pro specifické organické látky velice příznivě, nejvyšší třídu, která byla u těchto látek stanovena, III., zaujímaly 1, 1, 2-trichlorethen, 1, 1, 2, 2-tetrachlorethen v Bílině a Mandavě, ostatní organické látky vyjmenované ve skupině „Specifické organické látky“ nepřesáhly limit pro II. třídu.

Ze skupiny „kovy a metaloidy“ bylo nejhůře klasifikováno železo, které dosáhlo V. třídy v Trkmance,

Vlkavě a Cidlině a IV. třídy v Litavě, Kyjovce a Chodovském potoce. V. třídou bylo hodnoceno i kadmium v Litavce a mangan v Trkmance. Toky na severu Čech – Bystřice, Chodovský potok, Bílina a na jižní Moravě – Trkmanka, Litava a Kyjovka měly zvýšené koncentrace arsenu na úroveň IV. třídy a stejné třídy dosáhl i mangan v Chodovském potoce. IV. třídou byl ohodnocen i zinek v Litavce, Svratce, Teplickém potoce, Olši a Trkmance. Zbylé kovy a metaloidy v ostatních profilech nepřekročily hranice III. třídy.

I nadále platí, že menší toky – zejména na jihu Moravy, jsou zatíženy více znečišťujícími látkami, zvláště ze skupiny základních chemických ukazatelů, než toky velké. Organické látky pocházející z chemického průmyslu byly nejčastěji detekovány v tocích na severu Čech a ve středním a dolním toku Labe, kovy byla zatížena nejvíce Litavka a Lužická Nisa, pro rtuť přistupují i některé toky na Moravě. Podle očekávání byly pesticidy nejčastěji detekovány ve zvýšených koncentracích v méně vodných tocích v povodí Labe a Moravy a v Bílině – Ústí nad Labem.

Radioaktivita

V povrchové vodě jsou radiochemické ukazatele dlouhodobě sledovány ve vybraných profilech státní monitorovací sítě. V roce 2008 se tyto ukazatele analyzovaly v místech stávajících jaderných zařízení a v profilech pod výpustmi důlních vod z míst předchozí těžby uranových rud a v úsecích toků ovlivněných průsaky z odvalů hlusiny a odkališť.

V řece Jihlavě v nejbližším sledovaném profilu pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Dukovany byla v průběhu roku 2008 zjištěna objemová aktivita tritia v rozsahu 16–112 Bq/l. Tyto hodnoty vyhovují imisnímu standardu NV pro tritium v povrchových tocích, zjištěné aktivity byly významně nižší oproti hodnotám předchozího roku.

V povrchové vodě řeky Vltavy v profilu pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Temelín v roce 2008 objemová aktivita tritia nepřekročila hodnotu 40 Bq/l, tato hodnota vyhovuje imisnímu standardu NV. Celková objemová aktivita alfa i beta byla zjištěna v hodnotách odpovídající jakosti neznečištěné vody. Ostatní aktivní a štěpné produkty vznikající při provozu jaderných elektráren nebyly detekovány.

V okolí příbramských ložisek uranových rud, v povrchové vodě řeky Kocáby v profilu Višňová a Drásovském potoce – Drásov byly zjištěny zvýšené hodnoty radiologických ukazatelů; jakost povrchové vody odpovídá dle ČSN 75 7221 třídě jakosti V. – velmi silně znečištěná voda. Oproti roku 2007 se jakost povrchové vody v ostatních profilech této oblasti toku mírně zlepšila – podle této klasifikační normy jsou povrchové vody zařazeny do třídy jakosti IV. – silně znečištěná voda popř. třídy jakosti III. – znečištěná voda.

V třídě jakosti V. – velmi silně znečištěná voda byla zjištěna jakost povrchové vody v Hadůvce – Skryje, pod výstříl úpravny uranových rud z dolu Rožinka. V ostatních profilech této oblasti přetrvává znečištění povrchové vody v důsledku zvýšených hodnot radiologických ukazatelů, na jejichž základě jsou řazeny ke třídě jakosti IV. popř. III.

V povrchové vodě řeky Nežárky a zejména pak v profilech řeky Ploučnice v okolí ložiska Stráž pod Ralskem došlo ve srovnání s obdobím let 1990–2000 k výraznému zlepšení jakosti povrchové vody z hlediska sledovaných radiochemických ukazatelů.

Jakost vody ve vodárenských a ostatních nádržích

Jakost vody v nádržích byla v roce 2008 ovlivněna nejprve mírnou zimou s nízkou sněhovou pokrývkou a poté suchým a teplým letním obdobím. V řadě vodních nádrží docházelo k eutrofizaci vody (tj. procesu způsobenému zvýšeným obsahem minerálních živin, především sloučenin fosforu a též i dusíku ve vodách).

Větší problémy v jakosti vody se během roku vyskytly ve vodárenských nádržích a v nádržích s vodárenským využitím: Hamry, Křižanovice, Vrchlice, Seč, Lučina, Vír, Fryšták, Hubenov, Mostiště, Znojmo, Boskovice, Bojkovice, Ludkovice, Opatovice, Nová Říše a Koryčany a v nevodárenských nádržích: Les Království, Rozkoš, Mšeno, Pařížov, Fojtka, Skalka, České údolí, Hracholusky, Brněnská přehrada, Horní Bečva, Bystřička, Novomlýnské nádrže, Luhačovice, Křetínka, Moravská Třebová, Jevišovice, Oleksovice, Plumlov, Těrlicko a Olešná. Při celkovém hodnocení lze konstatovat, že zhoršená jakost vody byla v roce 2008 dostatečně provozně zvládnuta. Nedošlo k omezení dodávky vody pro obyvatelstvo. Již několik let uskutečňované letecké vápnění, kterým je eliminován nepříznivý vliv rašelinných vod s nízkou alkalitou a nízkým pH, mělo pozitivní vliv na jakost vody v nádrži Souš. Jako méně vhodná nebo nevhodná k rekreaci byla v letních měsících hodnocena voda v některých nevodárenských nádržích (např.: Orlík, Seč, Rozkoš, Skalka, Hracholusky, Luhačovice, Brněnská přehrada, Baška, Těrlicko a Olešná).

Drobné vodní toky a malé vodní nádrže sledované Zemědělskou vodohospodářskou správou v roce 2008

Zemědělská vodohospodářská správa zabezpečuje ve spolupráci s dalšími subjekty provoz celostátního monitorovacího systému zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod.

V roce 2008 ZVHS sledovala celkem 944 profilů ve vodních tocích a malých vodních nádržích. Ve vzorcích vod byly sledovány jak základní fyzikální a chemické ukazatele umožňující včasnou identifi-

kaci drobných znečištění pocházejících z komunálních a zemědělských zdrojů, tak i cizorodé látky ukazující na možnost kontaminace prostředí těžkými kovy a některými specifickými organickými látkami. Obsah cizorodých látek byl sledován jednorázově ve stejných profilech i v sedimentu.

ZVHS spolupracuje v oblasti provozu a koncepce monitoringu s MŽP, státními podniky Povodí, ČHMÚ, VÚV T.G.M., v.v.i., Výzkumným ústavem rostlinné výroby, VÚMOP, Přírodovědeckou fakultou Masarykovy university v Brně, Státní rostlinolékařskou správou a Akademií věd ČR.

V rámci implementace Rámcové směrnice ZVHS každoročně připravuje spolu se státními podniky Povodí síť provozního monitoringu. Jako pověřený odborný subjekt se podílí na plnění požadavků směrnice Rady 91/676/EHS (Nitrátová směrnice), podchycující znečištění ze zemědělských zdrojů.

Vltava, VD Lipno

Statisticky vyhodnocené výsledky monitoringu jsou zveřejňovány na internetových stránkách ZVHS (www.zvhs.cz). Přístup k datům a dalším informacím je pro veřejnost zajišťován i prostřednictvím informačního systému Salamander (<https://is2ms.monsms.cz>). Pro účely prezentace dat monitoringu dusičnanů je provozován Nitrátový portál (<https://is2ms.monsms.cz/nitr>). Informační systém ZVHS je součástí Informačního systému veřejné správy - ISVS – VODA (www.voda.mze.cz). Dále jsou výsledky monitoringu předávány do IS ARROW, do datového skladu monitoringu cizorodých látek MZe a na základě specifických potřeb a požadavků všem zainteresovaným subjektům (kontrolní a inspekční orgány, vědecké instituce, státní správa, samospráva apod.).

Jakost vody využívané ke koupání osob v koupacích sezóně 2008

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který v některých lokalitách každoročně vede k vyhlášení zákazu koupání.

Kontrola jakosti rekreačních vod spadá do kompetence MZd a provádí se podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 159/2003 Sb., kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob, ve znění vyhlášky č. 152/2008 Sb.

Povrchové vody využívané ke koupání osob (tzv. koupací oblasti) jsou definovány v zákoně č. 254/2001 Sb. a jejich seznam a vymezení je stanoveno vyhláškou č. 159/2003 Sb. Tato místa nemají charakter zařízení, nemají provozovatele, ale jsou pro vyhovující jakost vody využívána ke koupání velkým počtem osob. Povinnost provádění kontroly jakosti vody v těchto koupacích oblastech spadá do kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví – rozsah a četnost kontrol je dán vyhláškou č. 135/2004 Sb. V ČR je těchto míst stanoveno 130. Koupaliště ve volné přírodě jsou rekreační zařízení provozovaná ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky č. 135/2004 Sb., kontrolu kvality vody zde provádí provozovatel zařízení a předkládá ji místně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví k posouzení.

V koupací sezóně 2008 bylo orgány ochrany veřejného zdraví sledováno celkem 259 míst využívaných ke koupání, z toho 129 provozovaných koupališť

ve volné přírodě a 130 koupacích oblastí, dále byly sledovány dva tzv. přírodní biotopy v Jihomoravském kraji – lokality Kovalovice a Bantice. Orgány ochrany veřejného zdraví odebraly cca 1 500 kontrolních vzorků vody. Na základě provedených laboratorních analýz v letní rekreační sezóně 2008 vydaly orgány ochrany veřejného zdraví zákaz koupání na 19 lokalitách v ČR (z toho sedm koupališť ve volné přírodě a 12 koupacích oblastí). Kvalita vody, označená jako nevhodná ke koupání, byla na 24 lokalitách a zhoršená jakost vody, nevhodná pro vnímavé jedince, kterým se doporučuje po koupání osprchovat pitnou vodou, byla zjištěna na 72 lokalitách v ČR. I v rekreační sezóně 2008 byl hlavním důvodem k vyhlášení zákazu koupání nadměrný výskyt sinic. Jako limitní hodnoty pro ukazatel sinice bylo v ČR přijato doporučení Světové zdravotnické organizace – World Health Organization. Kvůli nevyhovující mikrobiologické jakosti vody nebyl v koupacích sezóně 2008 vydán žádný zákaz koupání.

Lososové a kaprové vody v roce 2008

Lososové a kaprové vody jsou legislativně vyhlášené povrchové vody vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů.

Na základě hodnocení uzávěrových profilů vymezených vod bylo zjištěno, že za dvouletí 2007–2008 byly splněny imisní standardy NV v 76 % těchto vod (79 % lososových a 73 % kaprových).

V lososových vodách dochází nejčastěji k překročení standardu u ukazatele rozpuštěný kyslík, resp. jeho minimální hodnoty (12 % lososových

vod). V kaprových vodách převažuje překročení standardů u volného amoniaku a amonných iontů (21 % kaprových vod).

Většina vod s nespĺněnými imisními standardy NV (82 %) nevyhovuje v jednom nebo dvou souvisejících ukazatelích. Nejvíce nespĺněných imisních standardů NV bylo zaznamenáno v kaprových vodách Trkmanka a Daníř a v lososové horní Rusavě, obdobně jako v minulých letech.

Ve srovnání s minulým hodnocením dvouletím se počet úseků, které vyhovují legislativním požadavkům na jakost lososových a kaprových vod zvýšil o 12 %.

Jakost plavenin a sedimentů

V roce 2008 bylo kvalitativní sledování plavenin a říčních sedimentů realizováno v rámci programu situačního monitoringu, a to v 47 profilech hlavních vodních toků ČR a jejich významných přítoků. Sledovanými ukazateli byly těžké kovy, metaloidy a specifické organické látky včetně prioritních polutantů s relevancí pro pevné matrice. Četnost odběrů vzorků byla u plavenin čtyřikrát ročně, u sedimentů dvakrát ročně.

Odběr vzorků prováděl ČHMÚ a chemické analýzy vzorků zabezpečoval VÚV T. G. M., v. v. i.

Akumulační biomonitoring povrchových vod v roce 2008

V roce 2008 probíhalo podobně jako v minulých letech sledování kontaminace biomas škodlivými látkami v 21 závěrových profilech hlavních toků ČR jako součást situačního monitoringu povrchových vod.

V rámci tohoto akumulačního biomonitoringu bylo vybráno pět matic pro hodnocení jakosti povrchových vod: mlž Dreissena polymorpha (sledováno 18 lokalit), biofilm (sledováno 21 lokalit), ryby – jelec tloušť (sledováno 12 lokalit), juvenilní stadia ryb – rybí plůdek (sledováno 21 lokalit) a pasivní vzorkovače SPMD, které simulují funkci tukové tkáně a sledují polutanty s vysokým bioakumulačním potenciálem (sledováno 21 lokalit).

Hodnocené polutanty jsou látky, které se ve vodě velmi málo rozpouštějí a dobře se akumulují v tucích. Z těžkých kovů to je olovo, kadmium, rtuť a arzen, ze specifických organických látek indikátorové kongenery PCB (PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-138, PCB-153, PCB-180), chlorované pesticidy (o,p a p,p izomery DDT). Nově byly hodnoceny polybromované difenyletery (PBDE), polyaromatické uhlovodíky (PAU) a biochemické parametry (biochemické markery) v rybách (jelec tloušť).

Pro hodnocení byly vybrány organizmy, které nejlépe akumulují jednotlivé polutanty (koncentrace je udávána v g (pro organické látky), v mg (pro kovy) na jednotku sušiny a u pasivních vzorkovačů v ng/SPMD).

U **chlorovaných pesticidů** byly hodnoceny koncentrace DDT a produkty jeho rozpadu (DDE, DDD) v rybách (jelec tloušť), v juvenilních stadiích ryb a v pasivních vzorkovačích. Ve všech sledovaných profilech vykazoval nejvyšší koncentraci izomer p,p' DDE (produkt částečného biologického rozkladu DDT), kde se nalezené hodnoty řádově lišily od izomeru p,p' DDD a oproti izomeru p,p' DDT byly tyto hodnoty vyšší o dva řády.

Hodnoty DDT (suma kongenerů o,p' a p,p' DDT, DDE, DDD) se ve svalovině pohybovaly od 71 (Odra – Bohumín) do 382 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ (Dyje – Pohansko).

Vysoké hodnoty byly také v Labi – Schmilka a závěrovém profilu Svatky – Židlochovice. Koncentrace v juvenilních stadiích ryb se pohybovaly v rozmezí 49 (Opava – Děhylov) do 580 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ (Labe – Obříství (pod Neratovicemi)). Vysoké hodnoty, podobně jako ve svalovině jelce tlouště, byly naměřeny v Labi – Schmilka, Svatce, Dyji a také v Labi – Lysá nad Labem.

Ze srovnání za období 2006–2008 je zřejmé, že nejvíce znečištěné profily jsou Dyje – Pohansko, Labe – Obříství, Labe – Schmilka a závěrový profil Svatky. Nízké hodnoty v obou maticích byly zjištěny v profilech severní Moravy (Odra – Bohumín a Opava – Děhylov). Juvenilní stadia ryb vypovídají o znečištění odběrového místa mnohem více, než dospělé ryby, které mohou migrovat i na velké vzdálenosti. I přes tuto skutečnost byla nalezena poměrně překvapivá shoda mezi vysokými hodnotami sledovaných pesticidů ve svalovině jelce tlouště a v rybím plůdku.

Výsledky z pasivních vzorkovačů SPMD rovněž vykazují nejvyšší hodnoty pro DDT v závěrovém profilu Dyje – Pohansko. Vysoké koncentrace byly naměřeny také v profilech Svatka – Židlochovice, Jizera – Otravice a Bílina – Ústí nad Labem (v mlžích byly v Bílině zjištěny maximální koncentrace DDT – vysoké hodnoty také v Labi – Hřensko a v Dyji – Pohansko).

Sledování polutantů v několika maticích potvrzuje výskyt na vybrané lokalitě a také ukazuje, že pouze jedna sledovaná matrice často nemusí o lokalitě vypovídat. Například hodnoty DDT v rybím plůdku byly v Bílině pouze průměrné ve srovnání s ostatními profilem zatímco v pasivních vzorkovačích a v mlžích byly maximální.

Polyaromatické uhlovodíky byly hodnoceny v rybím plůdku a v SPMD. Koncentrace v plůdku se pohybovaly v rozmezí 0–208 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, s maximální hodnotou v Jizeře – Otravice. Poměrně vysoké hodnoty byly naměřeny v Odře – Bohumín a Labi – Lysá nad Labem. Nulová (tj. suma koncentrací pod mezí stanovitelnosti) hodnota byla zjištěna v Labi – Obříství. Hodnoty PAU v tomto profilu byly poměrně nízké i v ostatních sledovaných maticích. Nejvyšší koncentrace zjištěná v SPMD byla v závěrovém profilu Odra – Bohumín, vysoké koncentrace byly naměřeny v Bečvě – Troubky a Svatce – pod Brnem.

Polychlorované bifenylly (suma 6 indikátorových kongenerů PCB) a polybromované difenyletery – PBDE (suma kongenerů PBDE – 28, 47, 99, 100, 153, 154, 183) byly hodnoceny v mlžích Dreissena polymorpha.

Hodnoty PCB se pohybovaly od 32 (Lužnice – Bechyně) do 249 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ (v závěrovém profilu Svatka – Židlochovice pod Brnem). Vysoké hodnoty byly naměřeny v labských profilech Lysá nad Labem a Obříství, nejnižší hodnoty pak v Lužnici – Bechyně podobně jako v letech 2006 a 2007. Koncentrace ve sledovaných profilech se za poslední tři sledované roky buď příliš nezměnily nebo v některých případech spíše vzrostly.

Hodnoty PBDE se pohybovaly v rozmezí 1,8 (Lužnice – Bechyně) až 56,3 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ (Bílina – Ústí nad Labem). Vysoké koncentrace byly dále zjištěny v Jizeře – Otravice a také v profilu Svatka – Židlochovice, podobně jako v roce 2007. Nejnižší hodnoty v Lužnici – Bechyně byly naměřeny i v minulých dvou letech.

Nejvyšší koncentrace těžkých kovů jsou pravidelně nalézány v biofilu. Rozsah zjištěných koncentrací sledovaných těžkých kovů se pohyboval v rozsahu:

Hg: od 0,11 mg.kg^{-1} (Morava – Lanžhot) do 2,5 mg.kg^{-1} (Bílina – Ústí nad Labem)
As: od 4,78 mg.kg^{-1} (Morava – Lanžhot) do 64,6 mg.kg^{-1} (Bílina – Ústí nad Labem)
Cd: od 0,35 mg.kg^{-1} (Morava – Lanžhot) do 3,9 mg.kg^{-1} (Lužická Nisa – Hrádek nad Nisou)
Cr: od 20,4 mg.kg^{-1} (Jizera – Otravice) do 110 mg.kg^{-1} (Jihlava – Ivančice)
Cu: od 17 mg.kg^{-1} (Morava – Lanžhot) do 153 mg.kg^{-1} (Lužická Nisa – Hrádek nad Nisou)
Ni: od 15 mg.kg^{-1} (Vltava – Zelčín) do 76 mg.kg^{-1} (Jihlava – Ivančice)
Pb: od 10 mg.kg^{-1} (Morava – Lanžhot) do 93 mg.kg^{-1} (Berounka – Srbsko)
Zn: od 137 mg.kg^{-1} (Bečva – Troubky) do 810 mg.kg^{-1} (Lužická Nisa – Hrádek nad Nisou)

Celkově lze říci, že nejvyšší znečištění těžkými kovy bylo zjištěno v profilech Lužická Nisa – Hrádek nad Nisou a Bílina – Ústí nad Labem. Nejnižší hodnoty byly naměřeny v hraničním profilu Morava – Lanžhot.

Sledované biomarkery v rybách vypovídají o negativním vlivu kontaminace vodního ekosystému na organizmus ryb a doplňují systém chemického monitoringu. Tyto ukazatele většinou nereagují na konkrétní polutant, ale ukazují na komplexní znečištění. Měření těchto parametrů pomáhá posoudit, nakolik znečištění vodního prostředí ovlivňuje vodní organizmy. Jedním z těchto ukazatelů je koncentrace VTG v krevní plazmě, který vypovídá o znečištění xenoestrogenními látkami, ovlivňujícími reprodukční systém. VTG je fosfolipoprotein, který je syntetizován v játrech ryb samičích pohlaví. Pokud se ve vodním prostředí vyskytují látky s estrogenním účinkem, syntéza VTG probíhá i v játrech samců, což může vést až k degenerativním změnám pohlavního ústrojí samců, k poruchám hormonálního systému a reprodukčních schopností ryb. Mezi látky s estrogenním účinkem patří některá farmaka, degradační produkty tenzidů, složky kosmetických přípravků, hormonální antikoncepce, pesticidy, rtuť atd. V roce 2008 byly nejvyšší hodnoty VTG zjištěny v Labi – Schmilka. Vysoké hodnoty byly zjištěny také v Labi – Obříství a Vltavě – Zelčín.

Oblast povodí horního a středního Labe je oblastí s významnými průmyslovými zdroji znečištění a městskými aglomeracemi jako jsou např. Neratovice (Spolana), Liberec, Jablonec nad Nisou, Mladá Boleslav, Hradec Králové, Pardubice (Synthesia). Zátěž těžkými kovy je prezentována vysokými hodnotami v Lužické Nise. V Labi v úseku Lysá nad Labem – Obříství byly zjištěny vysoké hodnoty polychlorovaných bifenylů (PCB), polyaromatických uhlovodíků (PAU) a suma orto a para izomerů DDT. Vysoké koncentrace polybromovaných difenyleterů a polyaromatických uhlovodíků (PBDE, PAU) byly naměřeny v Jizeře a Lužické Nise. Oblast povodí Ohře a dolního Labe je významně ovlivněna chemickým průmyslem jako např. Ústí nad Labem (Spolchemie) a starými zátěžemi. V Bílině byly naměřeny vysoké hodnoty těžkých kovů a nejvyšší koncentrace PBDE. V hraničním profilu Labe byly zjištěny vysoké hodnoty DDT a nejvyšší hodnota VTG u samců jelce tlouště. Oblast povodí dolní Vltavy je charakterizována závěrovým profilem Vltav pod Prahou, kde byly zjištěny vysoké hodnoty PCB, PBDE a VTG v rybách. Oblast povodí horní Vltavy je hodnocena v závěrových profilech Otavy a Lužnice. Zjištěné hodnoty sledovaných polutantů ve srovnání s jinými oblastmi povodí jsou poměrně nízké. Pro Oblast povodí Berounky je charakteristický závěrový profil Berounka – Srbsko, kde se opakovaně vyskytují vysoké hodnoty olova a kadmia. Oblast povodí Dyje je postižena starými zátěžemi ze zemědělských zdrojů, což dokazují vysoké hod-

noty DDT (suma o, p izomerů) v závěrovém profilu Dyje a pod brněnskou aglomerací, která výrazně ovlivňuje řeku Svatku, a kde byly naměřeny nejvyšší koncentrace PCB. Oblast povodí Moravy je charakterizována hraničním profilem Morava – Lanžhot, kde byly naměřeny vyšší hodnoty DDT (suma o, p izomerů) v juvenilních stádiích ryb. Ostatní sledované látky se vyskytovaly v relativně nízkých koncentracích. Nízké hodnoty byly zjištěny u těžkých kovů. Oblast povodí Odry je zatížena především průmyslovou aglomerací Ostravy a sledování znečištění se provádí v hraničním profilu Odry – Bohumín. Opakovaně se zde vyskytují vysoké koncentrace rtuti, kadmia a PAU. Byla zde naměřena také nejvyšší hodnota EROD.

V rámci akumulčního biomonitoringu se sledují látky, které se při analýzách vody vyskytují v nízkých koncentracích a velmi často pod mezí stanovitelnosti analytických metod. Jsou to látky ve vodě nerozpustné, perzistentní s významným bioakumulačním potenciálem a lze tedy očekávat jejich akumulaci v pevných matricích. Z výsledků akumulčního monitoringu je zřejmé, že se tyto polutanty ve vodním ekosystému vyskytují – často ve vysokých koncentracích. Sledování polutantů v několika matricích potvrzuje komplexní kontaminaci vodního prostředí a ukazuje, že sledování pouze jedné matrice často nemusí poskytovat pravdivou informaci o stavu kontaminace životního prostředí. Tento fakt potvrzuje i směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, která stanoví normy environmentální kvality i pro biotu. Biomonitoring probíhá od roku 2000 a doposud nebyl zjištěn žádný výraznější pokles hodnot sledovaných látek a byla potvrzena negativní reakce ryb na kontaminaci vodního prostředí.

3.2 Jakost podzemních vod

V roce 2008 se ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorovalo 468 objektů, které tvoří 139 pramenů, 152 mělkých

Tabulka 3.2.1

Přehled počtu objektů s překročením hodnot kritérií B, C min. v I ukazateli za rok 2008 (srovnání s rokem 2007)

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením B nebo C	% objektů s překročením B nebo C
Mělké vrtů	152	70	46,1 (49,0 v r. 2007)
Hluboké vrtů a prameny	316	51	16,1 (17,2 v r. 2007)
Veškeré objekty	468	121	25,9 (27,3 v r. 2007)

Pramen: ČHMÚ

vrtů a 177 hlubokých vrtů. Stanovováno bylo celkem 169 ukazatelů s četností dvakrát za rok v obdobích jaro a podzim. Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2008 se vzhledem k požadavkům směrnice 2000/60/ES orientovalo zejména na nebezpečné látky.

ČHMÚ provedlo srovnání naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s hodnotami mezi stanovitelnosti, hodnotami kritérií A, B a C podle metodického pokynu MŽP z 15. 9. 1996 – Kritéria znečištění zemín a podzemní vody a limity pro pitnou vodu dle vyhlášky MZd č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pitnou vodu a rozsah a četnost její kontroly.

V roce 2008 bylo nejvyšší procento překročení normativu C zaznamenáno v ukazatelích chloridy (5,0 % všech vzorků, 10,2 % vzorků mělkých vrtů), amonné ionty (2,8 % všech vzorků, 4,8 % vzorků mělkých vrtů) a hliník (2,5 % všech vzorků, 3,7 % vzorků mělkých vrtů). Méně časté bylo překročení u 1,2-cis-dichlorethen (0,6 % všech vzorků). Zřídka došlo k překročení u rtuti (0,4 % všech vzorků), chlorethen (0,4 % všech vzorků) a chrysen (0,4 % všech vzorků). U dalších hodnocených ukazatelů (zejména pesticidy, též organické látky a kovy) bylo zazna-

menáno překročení normativu C velmi sporadicky (0,1 až 0,3 % všech vzorků). Hodnoty naměřené nad limitem B a pod limitem C byly zjištěny u ukazatelů chloridy (2,8 % všech vzorků, 8,2 % vzorků mělkých vrtů), amonné ionty (2,8 % všech vzorků, 5,8 % vzorků mělkých vrtů), bór (2,3 % všech vzorků, 2,5 % vzorků hlubokých vrtů a pramenů) a dusitany (1,1 % všech vzorků, 2,4 % vzorků mělkých vrtů), dále se sporadicky nad hodnotou kritéria B vyskytovaly hliník, fluoridy, beryllium, kadmium, arsen, benzo(a)pyren, tetrachlormethan, 1,2-cis-dichlorethen, vanad, chrysen, benzo(a)antracen, indeno(1,2,3-cd)pyren, trichlorethen, tetrachlorethan a pesticidy (2,4-DP, -hexachlorcyklohexan, bentazon, chlorotoluron, isoproturon, MCPA, MCPP, metolachlor, oktachlorstyren). Celkově výskyt ukazatelů překračujících hodnotu kritéria B a C je nejčastější v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií řek, které jsou antropogenní činností nejvíce ovlivněny.

Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů oproti roku 2007 (Tabulka č. 3.2.1) je možno konstatovat, že v mělkých vrtech došlo k mírnému zlepšení a ve skupině objektů hlubokých vrtů a pramenů došlo taktéž (i když jenom nepatrně) ke zlepšení v procentuálním zastoupení objektů s překročením hodnot kritérií B nebo C.

Dědina, Žákovec

Obrázek 3.2.1

Nadlimitní koncentrace dusíkatých látek v podzemních vodách v roce 2008 (překročení limitních hodnot vyhlášky č. 252/2004 Sb.)

Pramen: ČHMÚ

Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů podzemních vod s požadavky pro pitnou vodu byly nejčastěji v nadlimitních hodnotách zjištěny ukazatele: dusičnany (11,0 % nadlimitních vzorků), amonné ionty (10,2 % nadlimitních vzorků), sírany (7,9 % nadlimitních vzorků), chloridy (7,8 % nadlimitních vzorků), chemická spotřeba kyslíku manganistanem (6,4 % nadlimitních vzorků), rozpuštěný organický uhlík – DOC (5,6 % nadlimitních vzorků), hliník (4,3 % nadlimitních vzorků), nikl (3,1 % nadlimitních vzorků), arsen (2,9 % nadlimitních vzorků) a fluoridy (2,8 % nadlimitních vzorků). Méně často byly limity překročeny u ukazatelů: benzo(a) pyren (2,7 % nadlimitních vzorků), huminové látky (2,6 % nadlimitních vzorků), hexazinon (1,7 % nadlimitních vzorků), atrazin (1,6 % nadlimitních vzorků) desethylatrazin (1,5 % nadlimitních vzorků). Všechny tyto nadlimitní látky (kromě fluoridů) jsou větším podílem zastoupeny v podzemních vodách mělkých vrtů.

Vzhledem k požadavkům pro pitnou vodu přetrvává téměř stejný rozsah látek základního složení vod v nadlimitních koncentracích v porovnání s rokem 2007. Výskyt organických nebezpečných látek v nadlimitních koncentracích je také srovnatelný s rokem 2007.

Celkově lze shrnout, že jako nejvýraznější ukazatele znečištění podzemních vod se jeví dusíkaté látky (zejména dusičnany a amonné ionty), sírany, chloridy a kovy. Organické látky se na znečištění podzemních vod podílejí menší měrou, nejvíce jsou zastoupeny těkavé organické látky (zejména v oblasti Neratovic) a pesticidní látky, které byly zjištěny v podzemních vodách mělkých vrtů, zejména v zemědělských oblastech.

3.3 Monitoring vod v ČR v roce 2008 dle požadavků Rámcové směrnice

Pro pravidelné hodnocení stavu povrchových i podzemních vod jsou každoročně použí-

vány údaje z profilů státních sítí sledovaných od 60. let 20. století v kompetenci Českého hydrometeorologického ústavu.

Implementací směrnice č. 2000/60/ES Evropského parlamentu a rady ze dne 23. 10. 2000, ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Rámcová směrnice) k 22. 12. 2006, se změnil systém monitoringu jakosti vod v ČR. Monitoring vod je řízen Metodickým pokynem odboru ochrany vod MŽP a odboru vodohospodářské politiky MZe pro monitorování vod podle § 21 odst. 4 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ze dne 19. 12. 2006 v platném znění. Zásady provádění a náležitosti programů monitoringu dle Rámcové směrnice a technické náležitosti zpracování výsledků těchto programů definuje Rámcový program monitoringu. Podle pravidel Rámcového programu monitoringu se provádí monitorování vod ve všech typech monitoringu: situačním, provozním, průzkumném, kvantitativního stavu a referenčních podmínkách.

Monitoring množství povrchových vod byl v roce 2008 pokryt programem monitoringu kvantitativního stavu povrchových vod, který byl prováděn na 505 profilech tekoucích vod a 48 nádržích.

Monitoring jakosti povrchových vod byl v roce 2008 pokryt programy situačního a provozního monitoringu povrchových vod. Profily státní sítě sledování jakosti vod v tocích jsou součástí těchto programů. V programu situačního monitoringu bylo v ČR celkem odebráno a analyzováno 786 vzorků vody, 184 vzorků plevelin, 94 vzorků sedimentů na 60 profilech státní sítě a 11 nádrží a 156 vzorků pro bioakumulační monitoring na 21 profilech státní sítě. Dále bylo odebráno 708 vzorků biologických složek pro hodnocení ekologického stavu vod. V programech provozního monitoringu bylo odebráno a analyzováno 15 029 vzorků vody a 60 vzorků plevelin na 1 245 profilech (z toho 300 profilů státní sítě).

Monitoring množství podzemních vod byl pokryt programem monitoringu kvantitativního stavu podzemních vod, který byl prováděn na 2000 objektech sítě sledování podzemních vod. Četnost sledování byla jedenkrát týdně, popřípadě jedenkrát denně u automatizovaného sledování.

Monitoring jakosti podzemních vod byl pokryt programem provozního monitoringu podzemních vod, který byl prováděn na 468 objektech státní sítě sledování podzemních vod. Bylo odebráno a analyzováno 925 vzorků vod. Na rok 2008 nebyl program situačního monitoringu podzemních vod plánován a tudíž nebyl ani realizován.

ROZHOVOR S KAPKOU VODY

„Nezdá se ti, kapko vody,
bytí kapkou smutné?
Chvilku téct a vypařit se,
pak jako když utne?“

„Lepší bytí kapkou vody,
nežli lidský osud,
vznikla jsem před tisíci let,
avšak žiji dosud.
Vypařím se kolikrát chci
a zas a znova ještě,
stejně potom vrátím se
třeba v podobě deště.“

„Musí to být zvláštní pocit
vznášet se a padat,
pořád mi to přijde smutné,
nechci se však hádat.“

„Ty už prostě nepochopíš
život kapky vody,
přestože má očividně
mnohé světlé body.“
„Já zas nikdy nepochopím,
jak se cítí lidé,
když si jednou prostě umřou
a nic po nich nezbyde.“

4.1 Odběry povrchových vod

Ve Zprávách o stavu vodního hospodářství ČR v roce 2006 a 2007 bylo konstatováno, že meziroční pokles odběrů povrchových vod se zastavil. S ohledem na situaci v roce 2008 je zřejmé, že v tomto roce došlo oproti roku 2007 jen k nevýraznému nárůstu odběrů povrchových vod z 1 558,7 mil. m³ na 1 608,2 mil. m³, tj. o 1,2 %.

Sledování údajů o odběrech podzemní a povrchové vody a o vypouštěných vodách je upraveno vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci. Na základě ustanovení § 10 této vyhlášky se změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že nyní jsou evidovány odběry vod (rovněž tak vypouštění vod odpadních a důlních) přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Podkladem pro zjišťování údajů jsou hlášení jednotlivých správců povodí, vždy do 31. 3. 2009 ČSÚ. Údaje jsou členěny jak podle OKEČ dle ČSÚ, Praha (1998), tak s přihlédnutím k nové klasifikaci ekonomických činností NACE dle Eurostatu.

Podobně jako v předchozích letech nebyly vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých s. p. Povodí zahrnuty do odběrů povrchových vod převody vody a vody odebrané pro rybníční soustavy.

K nejvýraznějšímu procentnímu zvýšení odběrů došlo (obdobně jako v roce 2007) u zemědělství (včetně závlah), a to o 12,4 %. Výrazné zvýšení byl rovněž u energetiky. V roce 2007 činil celkový odběr v tomto odvětví 868,0 mil. m³, v roce 2008 pak 916,8 mil. m³ – meziroční nárůst tedy odpovídal 5,6 %. Je však zapotřebí si uvědomit, že větší část je tvořena odběrem vody pro průtočné chlazení parních turbin. U odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo oproti roku 2007 ke snížení o 5,9 % (pokles z 384,1 mil. m³ na 361,6 mil. m³). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) došlo v roce 2008 oproti roku 2007 opětovně (jako v roce 2007) k poklesu z 311,4 mil. m³ na 265,6 mil. m³, tj. o 14,7 %.

U evidovaných odběrů povrchových vod podle jednotlivých povodí byl zaznamenán nárůst pouze v povodí Labe na 105,0 %, v ostatních povodích byl zaznamenán oproti roku 2007 pokles a to: na 99,5 % v povodí Ohře, 98,6 % v povodí Moravy, 97,5 % v povodí Vltavy a 94,6 % v povodí Odry. U odběrů pro vodovody pro veřejnou potřebu byl zaznamenán pokles ve všech povodích, a to v povodí Moravy na 80,7 %, v povodí Labe na 85,6 %, v povodí Odry na 96,7 %, v povodí Ohře na 98,1 % a v povodí Vltavy na 98,2 %. U odběrů pro zemědělství byl nárůst na 144,2 % v povodí Ohře, 126,9 % v povodí Labe a 103 % v povodí Moravy. V povodí Vltavy odběry poklesly na 13,3 % oproti roku 2007. Odběry pro průmysl, energetiku a ostatní odběratele (včetně stavebnictví) se zvýšily v povodí Labe na 106,1 % a v povodí Moravy na 104,6 %. V povodí Ohře, Vltavy a Odry se naopak odběry pro průmysl a ostatní odběratele snížily na 98,3 %, 97,5 % a 92,8 %.

Obdobné trendy vykázaly i zpoplatněné odběry (podle evidence Povodí, s. p.). Celkové zpoplatněné odběry se zvýšily z 1 516,6 mil. m³ v roce 2007

Tabulka 4.1.1

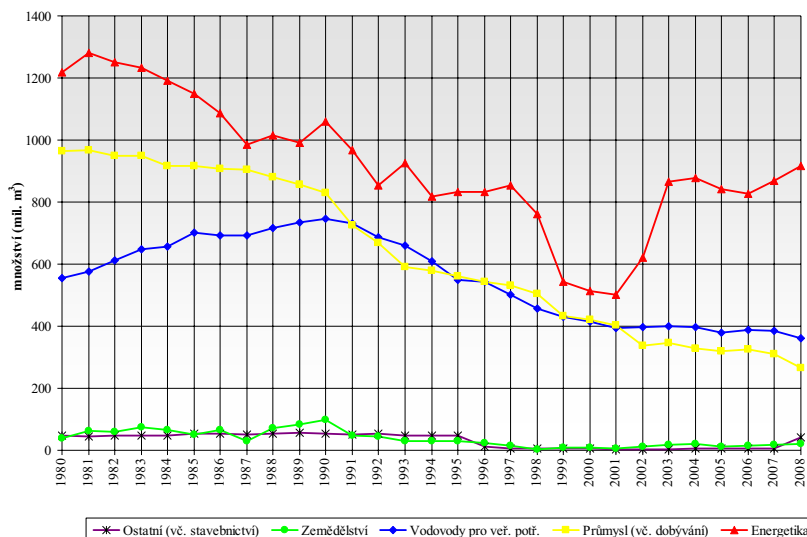
Odběry povrchové vody v roce 2008 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	39,3	29	8,5	41	668,0	12	103,6	99	1,3	42	820,7	223
Povodí Vltavy, s. p.	156,4	48	0,2	12	52,7	18	17,2	73	36,4	34	262,9	185
Povodí Ohře, s. p.	51,6	21	6,2	28	51,0	5	51,7	60	3,6	17	164,1	131
Povodí Odry, s. p.	74,0	26	0,0	1	10,3	1	77,2	57	0,8	32	162,3	117
Povodí Moravy, s. p.	40,3	35	6,8	41	134,8	2	15,9	104	0,4	15	198,2	197
Celkem s. p. Povodí	361,6	159	21,7	123	916,8	38	265,6	393	42,5	140	1 608,2	853

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T. G. M., v. v. i.

Graf 4.1.1

Odběry povrchových vod v ČR v letech 1980–2008

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T. G. M., v. v. i.

o 27 mil. m³ na 1 543,6 mil. m³ v roce 2008, tj. na 101,8 %. Podíl zpoplatněných odběrů na celkových evidovaných odběrech činil 96 %.

Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích v roce 2008 je uvedena v Tabulce 4.1.1. Celkový vývoj odběrů povrchových vod od roku 1980 znázorňuje Graf 4.1.1. Po roce 1990 nastal v důsledku nápravy hodnotových vztahů za poskytované vodohospodářské služby a dále též změnou struktury průmyslové a zemědělské výroby významný pokles využívání vodních zdrojů ve všech oblastech užívání vody. Například u odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo proti roku 1990 ke snížení z 744,9 mil. m³ na 361,6 mil. m³. V roce 2008 je tak odebráno pouze 48,5 % množství roku 1990. Nejvýraznější pokles nastal ve sféře průmyslu, a to z 830,1 mil. m³ v roce 1990 na 265,6 mil. m³ v roce 2008, tj. na pouhých 32 % tehdejšího objemu. Obdobně výrazné snížení je možné zaznamenat u zemědělství, odběr poklesl z 92,2 mil. m³ na 21,7 mil. m³, tj. na pouhých 22,3 % z tehdejšího odebraného množství.

Uvedená skutečnost však neznamená, že by došlo k nižšímu antropogennímu ovlivnění vodních zdrojů.

Současné s poklesem odběrů povrchové vody došlo i ke snížení množství vypouštěných odpadních vod (viz Graf 4.3.1.). Například u energetiky naopak vzrostla tzv. nenávratná spotřeba (rozdíl mezi odběrem a vypouštěním) ze 118,7 mil. m³ v roce 1990 na 141,1 mil. m³ v roce 2008.

Každoroční hodnocení ovlivnění vodních zdrojů je pravidelně prováděno na základě tzv. vodní bilance sestavované podle vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci. Principem bilančního hodnocení průběhu hospodaření s vodou je souhrnné zhodnocení požadavků na zachování minimálního bilančního průtoku s průtoky v kontrolních profilech. Tyto průtoky v sobě zahrnují všechny aktivity hospodaření s vodou.

Členění uživatelů do jednotlivých skupin bylo provedeno jak podle dříve platné OKEČ, tak i nové NACE (neúplná zkratka z francouzského označení „Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne“). V následujícím přehledu jsou uvedeny podrobnější informace o zařazení jednotlivých odběrů povrchových a podzemních vod do skupin uživatelů na základě zařazení podle OKEČ.

4.2 Odběry podzemních vod

Celkové množství odebraných podzemních vod ve srovnání s rokem 2007 zůstalo v podstatě na stejné úrovni (nárůst 0,2 %). Tato skutečnost svědčí o tom, že zvyšování tempa poklesu v této kategorii odběrů dosáhlo svého maxima v minulých obdobích – nyní dochází spíše ke stagnaci.

K určitému zlomu ve vývojových trendech, kdy existoval trvalý pokles, došlo již v roce 2006. U odběrů podzemní vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že v roce 2008 došlo oproti roku 2007 ke stagnaci (nevýrazný nárůst z 317,5 mil. m³ na 320,1 mil. m³, tj. o 0,8 %). Obdobná situace byla i v předešlém roce 2007 (při srovnání s rokem 2006). Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích v roce 2008 je uvedena v Tabulce 4.2.1. V roce 2008 bylo evidováno 4 096 odběrů podzemní vody a množství 381,3 mil. m³ (jedná se pouze o odběry nad 6 000 m³ za rok nebo 500 m³ za měsíc). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) došlo v roce 2008 oproti roku 2007 k poklesu z 34,5 mil. m³ na 32,9 mil. m³, tj. o 4,6 %. V zemědělství došlo naopak k nárůstu oproti roku 2007, a to z 10,5 mil. m³ na 11,4 mil. m³, tj. o 8,6 %. U energetiky je možné zaznamenat nevýrazný nárůst z 2,35 mil. m³ na 2,4 mil. m³, tj. o 4,3 %.

V jednotlivých povodích představovaly nejvyšší podíl z celkových odběrů podzemních vod odběry v povodí Moravy (34,1 %); nejnižší podíl odběrů podzemních vod byl zaznamenán v povodí Odry (6,1 %).

Podle územní struktury došlo ke snížení celkových evidovaných odběrů podzemních vod v povodích: Vltavy na 99,6 % úrovně roku 2007 a Ohře na 97,4 %. V povodí Labe, Odry a Moravy došlo v roce 2008 k mírnému nárůstu celkových evidovaných odběrů z podzemních vod, a to na 101,2 %, 100,9 % a 100,8 % úrovně roku 2007.

Tabulka 4.2.1

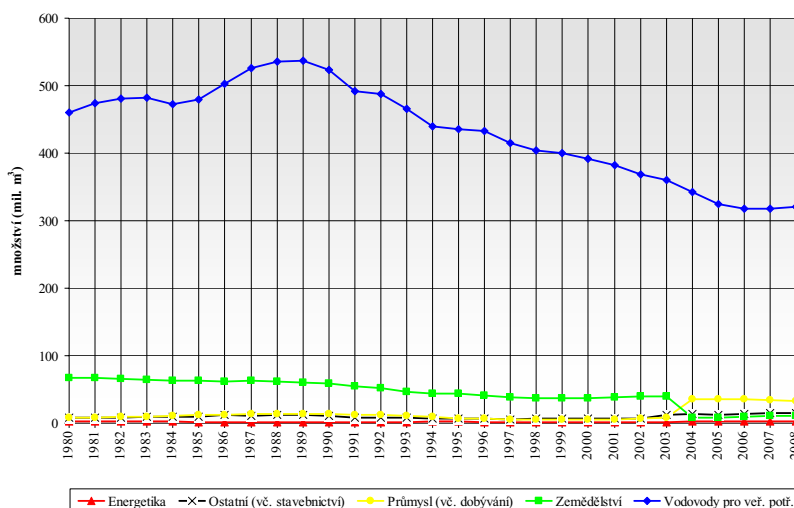
Odběry podzemní vody v roce 2008 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	101,4	634	2,3	154	0,9	7	8,6	155	1,7	58	114,9	1 008
Povodí Vltavy, s. p.	33,1	566	4,0	280	0,2	7	9,1	121	7,7	300	54,1	1 274
Povodí Ohře, s. p.	50,9	313	0,6	24	1,2	1	5,0	104	1,4	16	59,1	458
Povodí Odry, s. p.	20,4	136	0,4	26	0,0	1	1,6	34	0,7	27	23,1	224
Povodí Moravy s. p.	114,3	632	4,1	248	0,1	1	8,6	159	3,0	92	130,1	1 132
Celkem s. p. Povodí	320,1	2 281	11,4	732	2,4	17	32,9	573	14,5	493	381,3	4 096

Pramen: MZE, s. p. Povodí, VÚV T. G. M., v. v. i.

Graf 4.2.1

Odběry podzemních vod v ČR v letech 1980–2008

Pramen: MZE, s. p. Povodí, VÚV T. G. M., v. v. i.

4.3 Vypouštění odpadních vod

V roce 2008 bylo do vod povrchových vypuštěno 1 970,2 mil. m³ odpadních a důlních vod. Oproti roku 2007 došlo v roce 2008 k poklesu o 2,4 %. Podobně jako v předchozích letech nebyly vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých státních podniků Povodí zahrnuty do vypouštění vody vypouštěné z rybníčních soustav.

Hodnocení množství a jakosti vypouštěných odpadních vod bylo do roku 2001 zpracováváno podle údajů vykazovaných uživateli vod na základě Směrnice bývalého MLVH č. 7/1977 Ú. V., o evidenci a bilančním vyhodnocování zásob a jakosti povrchových a podzemních vod; od roku 2002 se provádí na základě vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavování a o údajích pro vodní bilanci. Na základě ustanovení § 10 této vyhlášky se změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že jsou již evidována vypouštění vod odpadních a důlních přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Tím narostl počet evidovaných subjektů. Každoročně jsou vykazovány a evidovány údaje o množství odpadních vod, včetně vod určených na základě ustanovení § 4 zákona č. 254/2001 Sb. – dříve tzv. vod zvláštních; těmi byly podle § 2 zákona č. 138/1973 Sb. (platného do 31. 12. 2001) vody důlní a minerální. Povinnost vykazovat uvedené údaje se týkala jen těch případů, u nichž množství vypouštěných vod přesahovalo 15 000 m³ za rok. Nyní dle zákona

Vodojem Bratčice

č. 254/2001 Sb. byl pojem vod zvláštních zrušen. Existují tak, dle ustanovení § 3 až 4 tohoto zákona, vody povrchové, vody podzemní, vody, které jsou dle zvláštního zákona (zákon č. 44/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů) vyhrazenými nerosty, přírodní léčivé zdroje a zdroje přírodních minerálních vod a vody důlní, které jsou následně považovány (podle zákona č. 254/2001 Sb.) za vody povrchové, popřípadě podzemní. Údaje o množství vypouštěných odpadních vod do vod povrchových se od roku 2003 přebírají ze statistiky ČSÚ.

Největší procentní zvýšení u vypouštěného množství odpadních vod oproti roku 2007 zaznamenala kategorie zemědělství (o 386,7 %). Uvedená skutečnost je však rázu spíše „administrativního“ – byla způsobena pouze dvěma nově vykazovanými místy vypouštění na Ohři. Jde o České rybářství, s. r. o., které využívá vypouštěné oteplené chladicí vody z Elektrárny Tisová. S ohledem na platné vodoprávní povolení není možné tyto vypouštěné vody považovat za vody povrchové (z rybníčních soustav) – jde o vody odpadní. K dalšímu snížení (podobně jako u odběru povrchové vody) došlo u průmyslu. Jedná se o pokles z 362,1 mil. m³ na 306,0 mil. m³ v roce 2008, tj. o 15,5 %. U energetiky je možné zaznamenat určitý meziroční nárůst z 716,8 mil. m³ v roce 2007 na 778,1 mil. m³ v roce 2008, tj. o 8,6 %. Ke snížení došlo u kategorie kanalizace pro veřejnou potřebu, a to z 850,8 mil. m³ na 814,9 mil. m³ v roce 2008, tj. o 4,2 %. S ohledem na ne zcela jednoznačnou metodiku (příloha vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci, a vysvětlivky k statistickému výkazu – Roční výkaz o vodních tocích a dodávkách povrchové vody VH 8a-01) je však řada kanalizací pro veřejnou potřebu (tak jak jsou definovány zákonem č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů) zahrnuta a vykazována pod OKEČ 751100 či NACE 8411 (jedná se o menší obce, které si samostatně provozují kanalizaci nebo čistírnu odpadních vod). Obdobná situace nastala již v roce 2007.

Tabulka 4.3.1

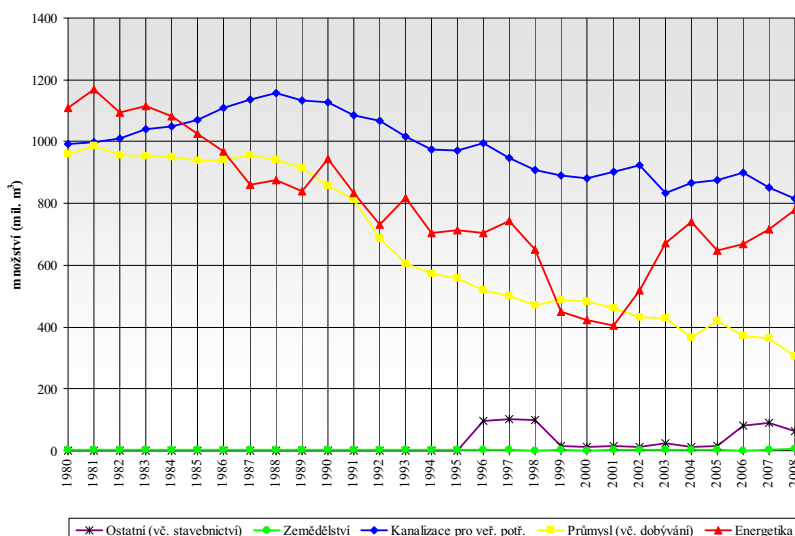
Vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových v roce 2008 u zdrojů nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Kanalizace pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	171,2	554	0,0	1	635,3	20	102,2	199	4,0	57	912,7	831
Povodí Vltavy, s. p.	265,0	601	1,5	6	16,1	19	27,1	147	51,1	521	360,8	1 294
Povodí Ohře, s. p.	80,4	275	5,7	2	20,7	16	89,7	170	1,8	27	198,3	490
Povodí Odry, s. p.	107,6	315	0,0	1	5,8	1	65,4	53	5,0	99	183,8	469
Povodí Moravy, s. p.	190,7	917	0,1	4	100,2	3	21,6	168	2,0	34	314,6	1 126
Celkem s. p. Povodí	814,9	2 662	7,3	14	778,1	59	306,0	737	63,9	738	1 970,2	4 210

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚVT G. M., v. v. i.

Graf 4.3.1

Vypouštění odpadních vod v ČR v letech 1980–2008

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚVT G. M., v. v. i.

Vodovody pro veřejnou potřebu (bez převodů)	OKEČ 41 bez 410010, NACE 36
Zemědělství (včetně závlah) (bez chovu ryb)	OKEČ 01–05, bez 050200, NACE 01–03
Energetika (výroba a rozvod elektřiny a tepla)	OKEČ 401 a 403, NACE 35
Průmysl (včetně dobývání ner. surovin) (bez energet. a vodovodů)	OKEČ 10–45, bez 401, 403 a 41, NACE 05–35
Ostatní (včetně stavebnictví)	OKEČ 50–93, NACE 38–96
Celkem (bez rybníků a převodů)	OKEČ 01–93, bez 050200 a 410010, NACE 01–96

Je zřejmé, že roční množství vypouštěných vod se oproti roku 2007 snížilo. Ke snížení došlo v povodí Vltavy na 97,7 %, v povodí Odry na 96,2 %, v povodí Moravy na 97,6 % a v povodí Ohře na 75,8 % úrovně roku 2007. Naopak nárůst vypouštění v roce 2008 oproti roku 2007 byl zaznamenán v povodí Labe na 104,3 %.

Členění uživatelů do jednotlivých skupin bylo provedeno jak podle dříve platné odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ), tak i podle NACE.

Kanalizace pro veřejnou potřebu (bez převodů)
OKEČ 90, NACE 37.

5.1 Bodové zdroje znečištění

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby). Úroveň ochrany vod před znečištěním se nejčastěji hodnotí podle vývoje produkovaného a vypouštěného znečištění.

Produkovaným znečištěním je míněno množství znečištění obsažené v produkovaných (nečištěných) odpadních vodách. V souvislosti s požadavky EU a OECD se v ČR vývoji produkovaného znečištění věnuje v posledních letech zvýšená pozornost. Zajišťuje se především rozšířený sběr naměřených dat z většího počtu subjektů. Produkce organického znečištění v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 prakticky stagnovala v ukazatelích: BSK₅ – zvýšení pouze o 221 t (o 0,1 %) a v ukazateli CHSK_{Cr} – zvýšení o 945 t (o 0,2 %). V ukazateli NL klesla produkce v roce 2008 o 17 265 t (o 5,9 %) a v ukazateli RAS o 43 064 t (o 5,1 %).

Vypouštěným znečištěním je znečištění obsažené v odpadních vodách vypouštěných do vod povrchových. Ve srovnání s rokem 2007 se vypouštěné znečištění v roce 2008 snížilo v ukazatelích: BSK₅ o 122 t (o 1,6 %), CHSK_{Cr} o 3 392 t (o 6,1 %), NL o 2 179 t (o 13,6 %) a RAS o 38 977 t (o 4,6 %). Pozitivní trend v poklesu vypouštěného znečištění podle ukazatelů BSK₅, CHSK_{Cr} a NL tedy pokračoval i v roce 2008. Ke snížení došlo téměř ve všech povodích. K nárůstu došlo u ukazatele BSK₅ v povodí Labe a Moravy. Rovněž je možné zaznamenat částečné zvýšení u N_{anorg} v povodí Vltavy a Ohře. Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění od roku 1990 dokládá Graf 5.1.1.

Mezi roky 1990 a 2008 došlo k poklesu vypouštěného znečištění v ukazatelích BSK₅ o 94,8 %, CHSK_{Cr} o 88,8 %, NL o 92,7 % a RAS o 18,5 %.

Dyje, Jevišovka

V letech 1990–2008 se podařilo snížit i vypouštěné množství nebezpečných a zvláště nebezpečných znečišťujících látek. K významnému poklesu došlo také u živin (dusík, fosfor) v důsledku toho, že se v tech-

nologiích čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných čistíren odpadních vod cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu.

Tabulka 5.1.1
Produkované a vypouštěné znečištění v roce 2008

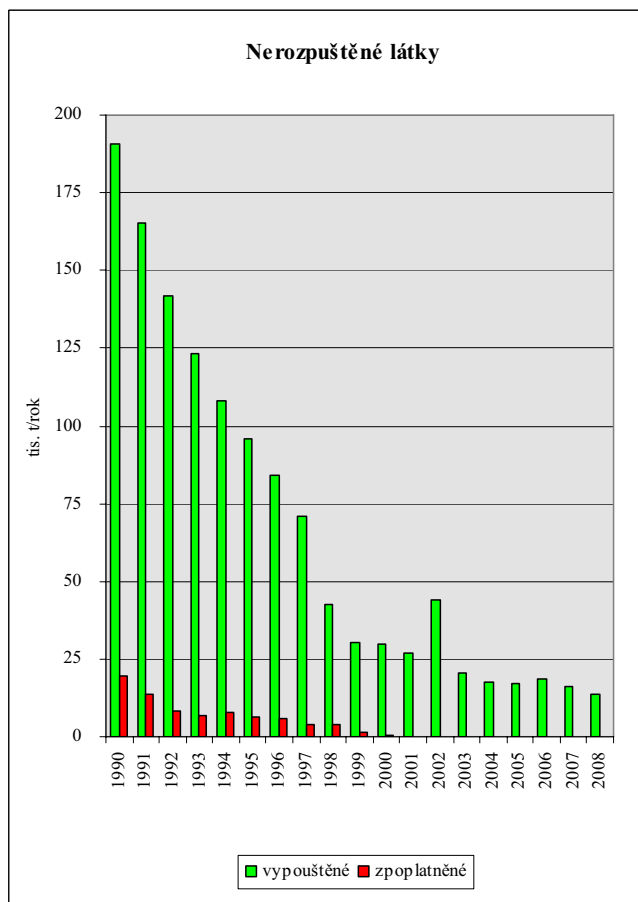
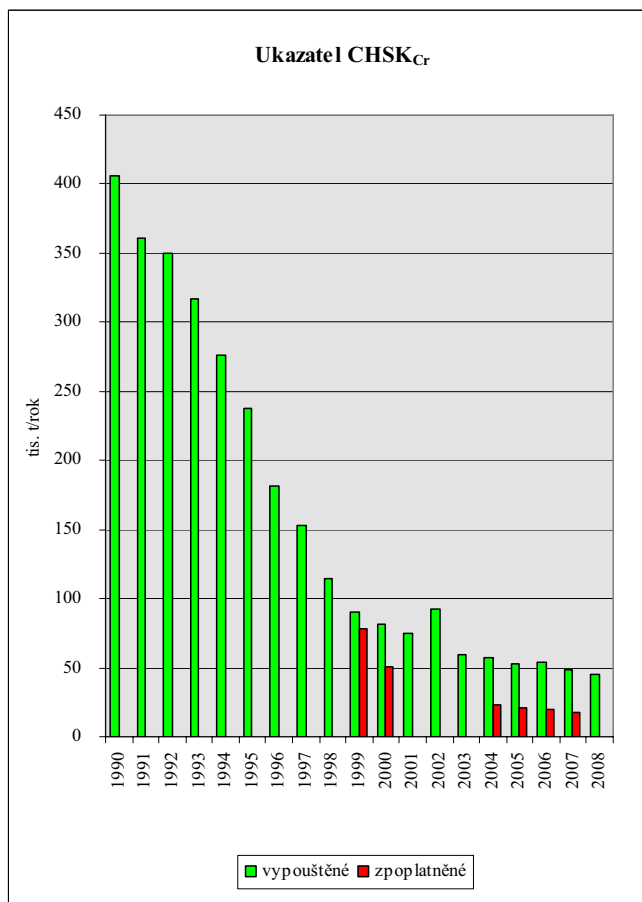
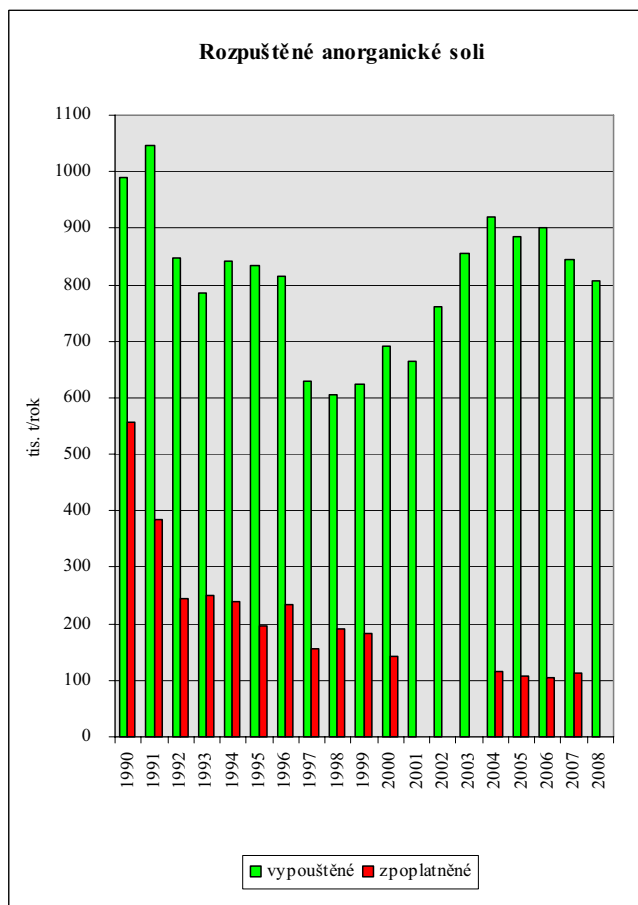
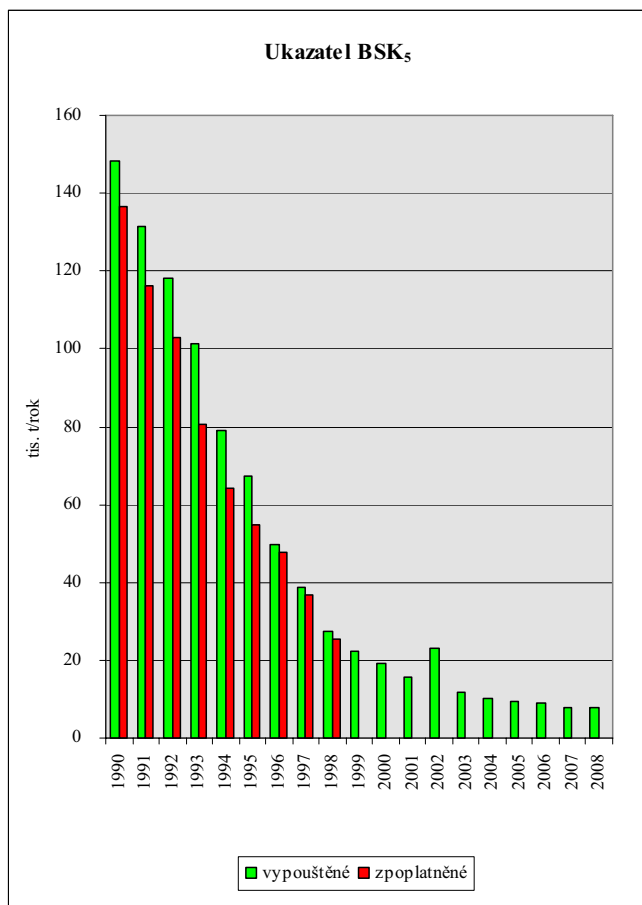
s. p. Povodí	Produkované znečištění v t/rok						Vypouštěné znečištění v t/rok					
	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS	N _{anorg}	P _{celk}	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS	N _{anorg}	P _{celk}
Povodí Labe, s. p.	48 200	120 002	53 659	228 319	7 775	1 061	2 326	13 339	4 289	214 291	5 199	261
Povodí Vltavy, s. p.	86 783	198 758	95 618	123 197 ^{*)}	9 218	2 119	2 031	11 893	3 025	136 258	4 072	236
Povodí Ohře, s. p.	16 952	62 611	21 288	113 779 ^{*)}	2 119	692	874	5 029	2 170	117 819	1 177	231
Povodí Odry, s. p.	60 400	136 516	71 727	123 747	6 445	1 357	1 709	8 352	2 376	120 949	2 391	213
Povodí Moravy, s. p.	36 625	74 378	35 387	216 480	3 667	814	796	6 869	2 035	216 480	1 354	106

Pramen: VÚVT. G. M., v. v. i., z podkladů ČSÚ, s. p. Povodí
Pozn.: ^{*)} Nekompletní data.

Harcovský potok, Harcov

Graf 5.1.1
Vypouštěné a zpoplatněné znečištění v letech 1990–2008

5.2 Plošné znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž plošné znečištění – zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozní splachy z terénu. Význam plošného znečištění s pokračujícím poklesem znečištění z bodových zdrojů roste. Jeho podíl je podstatný zvláště u dusičnanů, pesticidů a acidifikace, méně u fosforu. Tento podíl je odlišný v různých oblastech ČR v závislosti na hustotě osídlení, podílu čištění odpadních vod, intenzitě a způsobu zemědělského hospodaření a úrovni atmosférické depozice.

Mezi hlavní opatření ke snížení plošného znečištění vod ze zemědělských zdrojů patří nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech ve znění pozdějších předpisů. V rámci tohoto nařízení jsou vymezeny tzv. zranitelné oblasti a vyhlášen akční program.

Akční program je soubor opatření ve zranitelných oblastech, který má za cíl snížit znečištění vody způsobené dusičnany a předcházet dalšímu znečištění. Mezi hlavní opatření akčního programu ke snížení plošného znečištění patří omezení aplikace hnojiv a statkových hnojiv, používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, zákaz použití určitých druhů hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření. Účinnost akčního programu je vyhodnocována ve čtyřletém období podle článku č. 5 nitrátové směrnice na základě monitoringu akčního programu a vyhodnocení účinnosti I. akčního programu.

Monitoring akčního programu zahrnuje:

- ověřovací průzkum plnění požadavků akčního programu v zemědělských podnicích ve zranitelných oblastech (cca 30 podniků),
- hodnocení terénního šetření v zemědělských podnicích ve zranitelných oblastech (cca 300 podniků),

Morava, Rohatec

- sledování vlivu zemědělského hospodaření podle akčního programu na jakost vod v pilotním území zranitelných oblastí,
- hodnocení vývoje obsahu půdního dusíku z hlediska pěstovaných plodin a používané agrotechniky, včetně modelování pohybu dusíku v půdě a vodě pro následující období,
- hodnocení půdněklimatických podmínek a vlivu zemědělského hospodaření na jakost vod ve sledovaných měrných profilech jakosti povrchových vod v 360 dílčích povodích ČR,

- sledování vývoje způsobu hospodaření ve zranitelných oblastech na základě dat MZe, ČSÚ, Evidence půdy podle uživatelských vztahů a Evidence hospodářských zvířat.

V říjnu 2008 byla EK zaslána první reportingová zpráva plnění nitrátové směrnice podle článku 10 za období 2004–2007.

Jizera, Vilémov

5.3 Havarijní znečištění

Na jakost povrchových a podzemních vod dále negativně působí havarijní znečištění. V roce 2008 Česká inspekce životního prostředí evidovala na území ČR 136 případů havarijního znečištění nebo ohrožení jakosti vod, z toho sedm případů na podzemních vodách.

Ve srovnání s rokem 2007 byl v roce 2008 počet havárií na vodách o 45 případů nižší. Nejpočetnější skupinou znečišťujících látek byly i nadále ropné látky – 46,3 % z celkového počtu evidovaných případů, po nich následovaly odpadní vody – 13,2 % a chemické látky (mimo těžkých kovů) – 11,1 %. V členění podle původců havárií byly nejpočetnější havárie způsobené při dopravě (22,1 %), za ně se četností řadí havárie při odstraňování odpadních vod a pevného odpadu v zemědělství, při myslivosti a v souvisejících činnostech (7,4 %). Původce se nepodařilo zjistit ve 45,6 % případů (v roce 2007 to bylo v 46,3 % případů). Za porušení právních předpisů platných v oblasti ochrany vod uložila ČIŽP v roce 2008 celkem 669 pokut, z toho 624 nabylo právní moci, celková částka pak činila 26,425 mil. Kč.

VODA

Voda je součástí naší planety,
z vody jsme všichni – jako já jsi i Ty.

Voda tu byla pevná i tekutá,
Země se modrá, zelená
a teď ani nedutá.

Diví se člověku, co bez vody žít neumí.
Diví se člověku, co všemu tak rozumí.

Zemi i vodu, prameny její ničí,
do vzduchu stále jen výpary syčí,
led taje na pólech každým dnem,
za chvíli voda bude jen pouštním snem.

Natočit v kohoutku, ruce si umývat,
vody je dostatek, proč se s ní zabývat?
Máme jí zatím dost,
jinde však žízní a suchem chřadnou.
Za zbraně slova mám,
lepší než nemít obranu žádnou.

Zastavme kohoutky,
mysleme na vodu,
nejsme tu sami jen,
neničme přírodu.

6.1 Odborná správa vodních toků

Území ČR je významnou pramennou oblastí evropského kontinentu a z hydrologického hlediska ji můžeme označit za „střechu Evropy“. Hydrologickou síť tvoří cca 79 000 km vodních toků (s přirozenými i upravenými koryty). Vodní toky na území ČR jsou rozděleny na významné vodní toky a drobné vodní toky. Také v roce 2008 probíhala odborná správa vodních toků v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Nadále jsou rozhodujícími správci vodních toků s. p. Povodí, ZVHS a Lesy ČR, s. p., v působnosti MZe, kteří zajišťují správu cca 95,1 % délky vodních toků v ČR. Přibližně 4,9 % se na správě vodních toků podílejí ostatní subjekty, mezi něž patří Ministerstvo obrany, Správy národních parků a ostatní fyzické a právnické osoby. Z údajů vyplývá, že veškeré změny ve vymezení vodních toků jsou prováděny ve prospěch rozhodujících správců vodních toků. Největší nárůst ve vymezení drobných vodních toků zaznamenala ZVHS.

Odbornou správu vodních toků rozdělenou podle jednotlivých správců vodních toků uvádí Tabulka 6.1.1.

Fryšávka, Jimramov

Tabulka 6.1.1
Odborná správa vodních toků

Kategorie	Správce	Délka vodních toků v km	
		2007	2008
Významné vodní toky	Povodí Labe, s. p.	3 560,10	3 560,10
	Povodí Vltavy, s. p.	4 761,10	4 761,10
	Povodí Ohře, s. p.	2 290,81	2 290,81
	Povodí Odry, s. p.	1 111,39	1 111,39
	Povodí Moravy, s. p.	3 814,08	3 814,61
	Celkem	15 537,48	15 538,01
Drobné vodní toky	ZVHS	35 835,03	38 682,02 ¹⁾
	Lesy ČR, s. p.	19 577,47	19 570,83
	s. p. Povodí celkem	1 382,58	1 357,37
	Ostatní ²⁾	3 667,44	3 880,77
	Celkem	60 462,52	63 490,99
Vodní toky celkem		76 000,00	79 029,00

Pramen: MZe

Pozn.: ¹⁾ Nárůst kilometrů drobných vodních toků ve správě ZVHS v průběhu roku 2008 byl způsoben převodem majetku kategorie "B" (hlavní odvodňovací zařízení) do majetku kategorie "A" (drobné vodní toky).

²⁾ Zahnuje správy Národních parků, Ministerstvo obrany (úřady vojenských újezdů), obcí a ostatních fyzických a právnických osob (např. dolů).

Konkrétní výčet významných vodních toků je uveden ve vyhlášce č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností, souvisejících se správou vodních toků, ve znění vyhlášky č. 267/2005 Sb., která vstoupila v platnost k 1. 7. 2005. Jedná se o přehled 814 vodních toků zařazených v „Seznamu významných vodních toků“, který tvoří přílohu č. 1 zmí-

ňované vyhlášky. Součástí seznamu je také identifikátor významných vodních toků (CEVT IDVT). Významné vodní toky o celkové délce 15 538 km spravují, ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 305/2000 Sb., o povodích, jednotlivé státní podniky Povodí: Povodí Labe, Povodí Moravy, Povodí Odry, Povodí Ohře a Povodí Vltavy. Páteřními toky jsou Labe (370 km) s Vltavou (433 km)

v Čechách, Morava (272 km) s Dyjí (306 km) na jižní Moravě a Odra (135 km) s Opavou (131 km) na severu Moravy a ve Slezsku.

Všechny ostatní vodní toky (ustanovení § 43 vodního zákona) jsou drobné vodní toky. Úhrnná délka drobných vodních toků činí necelých 63 500 km. Správa drobných vodních toků se provádí ve smyslu ustanovení § 48 vodního zákona, a to na základě příslušného určení MZe (ustanovení § 48 odst. 2 vodního zákona). V případě, že správa drobného vodního toku není určena, spravuje jej podle ustanovení § 48 odst. 4 vodního zákona správce recipientu, do něhož je drobný vodní tok zaústěn. Tento správce zde vykonává správu do doby, než bude vydáno určení správy vodního toku dle § 48 odst. 2 vodního zákona. Správu drobných vodních toků mohou vykonávat obce, jejichž územím drobné vodní toky protékají, fyzické nebo právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, jimž drobný vodní tok slouží nebo s jejichž činností souvisí. Vzor a obsah žádosti o určení drobného vodního toku do správy je uveden a podrobně specifikován ve výše uvedené vyhlášce č. 470/2001 Sb.

Podrobnější informace nejen o určení správy příslušného vodního toku naleznete v „Evidenci vodních toků“ na vodohospodářském portálu s názvem Informační systém VODA ČR, tj. www.voda.gov.cz.

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky dosáhla v roce 2008 hodnoty 48,45 mld. Kč. Oproti předchozímu období vykazuje tato hodnota meziroční nárůst přes 1 mld. Kč.

Meziroční nárůst vyjadřuje převážně přírůstky DHM získané obnovou a plánovaným rozvojem svěřeného majetku formou běžné investiční výstavby a průběžného zařazování převzatého majetku a dokončených vodních děl. V roce 2008 nebylo žádným ze správců vodních toků dokončeno, kolaudováno a převedeno do užívání vodní dílo, které by významně ovlivnilo ukazatele vyjadřující pořizovací hodnoty dlouhodobého hmotného majetku. Konkrétní hodnoty DHM v pořizovacích cenách u jednotlivých správců vodních toků s meziročním vývojem (přírůstky DHM) jsou uvedeny v Tabulce 6.1.2.

V souvislosti s příkazem ministra zemědělství č. 21/2008 k výkonu zakladatelských funkcí vůči státním organizacím typu státního podniku a akciové společnosti byly v roce 2008 vydány novelizované Statuty státních podniků Povodí a Jednací řády dozorcích rad.

Změny ve statutárních orgánech a ve složení dozorcích rad se projevily průběžně ve změnách Základací listiny příslušného státního podniku Povodí.

Kontrolní činnost jednotlivých státních podniků Povodí je prováděna příslušnými kontrolními orgány. V roce 2008 byly provedeny následující komplexní i úzce zaměřené kontroly:

Ministerstvo zemědělství

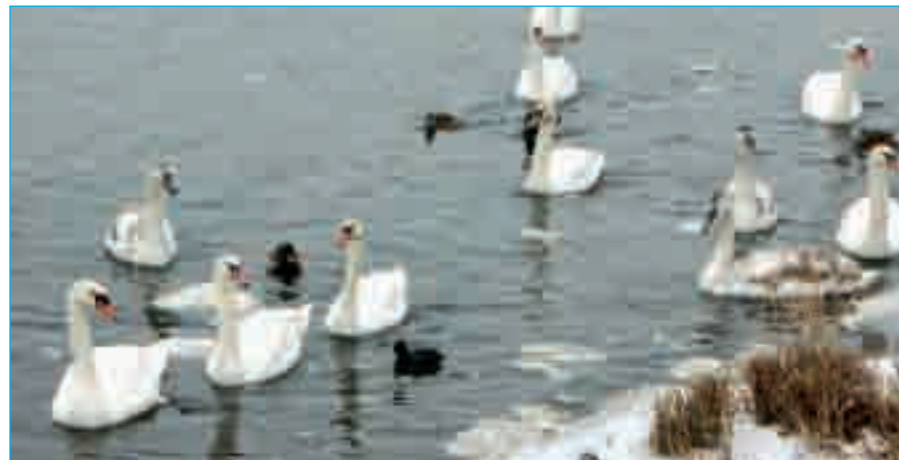
MZe provádělo stejně jako v minulých letech zejména průběžné veřejnoprávní kontroly zaměřené na plnění podmínek a čerpání finančních prostředků státního rozpočtu. V tomto roce bylo provedeno celkem 12 kontrol, a to konkrétně u státního podniku Povodí Vltavy, Ohře, Odry a Moravy. Při kontrolách nebyly shledány žádné zásadní závady a bylo konstatováno, že čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu je v souladu se všemi předpisy.

Finanční úřady

Tyto orgány státní správy v roce 2008 u všech státních podniků Povodí provedly celkem 14 finančních kontrol zaměřených na kontrolu oprávněnosti použití dotací a dodržování rozpočtových pravidel a kázně. V rámci některých kontrol byly zjištěny pouze drobné nedostatky a byla zajištěna náprava.

Česká správa sociálního zabezpečení

Okresní pobočky této instituce provedly u státního podniku Povodí Vltavy, Ohře, Labe a Odry v roce 2008 celkem devět kontrol pojistného, provádění nemocenského pojištění a plnění úkolů v důchodovém pojištění. Při kontrolách nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky.

Labe, Litoměřice

Tabulka 6.1.2

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky v mld. Kč

Správci vodních toků v působnosti MZe	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	8,47	8,51
Povodí Vltavy, s. p.	7,53	7,56
Povodí Ohře, s. p.	7,99	8,19
Povodí Odry, s. p.	4,94	5,01
Povodí Moravy, s. p.	6,87	6,88
Celkem s. p. Povodí	35,80	36,15
ZVHS	8,90	9,56
Lesy ČR, s. p.	2,60	2,74
Celkem	47,30	48,45

Pramen: MZe

Zdravotní pojišťovna

Povinnost zaměstnavatele v oblasti placení pojistného na zdravotní pojištění byla kontrolována u všech státních podniků Povodí, a to celkem 18 kontrolami. Na základě šetření nebyly zjištěny rozdíly v pojistném.

Krajská hygienická stanice

Ze strany Krajských hygienických stanic byly provedeny kontroly výkonu státního zdravotního dozoru v oblasti dodržování předpisů ochrany veřejného zdraví. Na státním podniku Povodí Vltavy a Moravy bylo provedeno celkem 7 kontrolních šetření. V rámci těchto kontrol nebylo zjištěno žádné porušení povinností.

Inspektorát bezpečnosti práce, Úřad práce a Odborový svaz pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství ČR

Inspektorát bezpečnosti práce společně s Úřadem práce a Odborovým svazem pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství ČR provedly postupně u státního podniku Povodí Vltavy, Odry a Moravy celkem tři kontroly zaměřené na dodržování předpisů bezpečnosti a ochrany při práci a na kontrolu státní podpory. Na základě těchto šetření nebyla shledána v tomto směru žádná závažná pochybení.

Hasičský záchranný sbor

Příslušný Hasičský záchranný sbor provedl u státního podniku Povodí Vltavy, Labe a Odry komplexní požární kontrolu, a to včetně kontrol dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně. Na některých z kontrol byly zjištěny pouze drobné nedostatky a uložena nápravná opatření.

Kontroly provedené dalšími orgány státní správy

ČIŽP provedla kontrolu zaměřenou na dodržování zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., a to po jedné kontrole na státním podniku Povodí Vltavy a Odry. MD provedlo u státního podniku Povodí Labe celkem dvě kontroly zaměřené na prověření pracovních postupů, kontrolu výběrových řízení a užití finančních prostředků. Podobná kontrola byla též Magistrátem města Ostravy provedena u státního podniku Povodí Odry, která byla zaměřena na veřejnoprávní kontrolu oprávněnosti požadavku na investiční dotaci požadovanou v rámci II. etapy Programu prevence před povodněmi. Český metrologický institut Praha provedl u státního podniku Povodí Ohře státní metrologický dozor podle zákona č. 505/1990 Sb. Kontrolní akce byla též provedena Nejvyšším kontrolním úřadem u státního podniku Povodí Labe, a to z hlediska kontroly finančních prostředků určených na rozvoj a modernizaci vodních cest a přístavů. Povodí Moravy, s. p. dále pak podstoupilo kontrolu Moravského zemského archivu v Brně a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Státní podnik Povodí Odry podstoupil ještě kontrolu Centrem pro regionální rozvoj ČR a SFŽP. U většiny dokončených kontrol nebyly nalezeny žádné vážnější nedostatky a zjištěné drobné nedostatky byly následně operativně odstraněny.

Kontrolní činnost u Zemědělské vodohospodářské správy je prováděna příslušnými kontrolními orgány. V roce 2008 byly provedeny u této organizace následující jak komplexní, tak i úzce zaměřené kontroly:

Ministerstvo zemědělství

Odbor programového financování ve vodním hospodářství provedl u ZVHS veřejnoprávní průběžné kontroly na místě ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. Předmětem kontrol bylo plnění podmínek čerpání finančních prostředků státního rozpočtu na akce hrazené v rámci podprogramu 229 114 – "Odstranění následků povodní roku 2006" a podprogramu 229 013 – "Drobné vodní toky ve správě ZVHS". V rámci kontrol nebyly zjištěny závady a nedošlo k porušení kritérií Závazných pravidel pro poskytování finančních prostředků v oblasti vod v roce 2008 a způsobu kontroly jejich užití. Kontrolovány byly celkem tři akce.

Vnější kontroly na ekonomickém úseku činnosti

V průběhu roku 2008 byly na ekonomickém úseku činnosti ZVHS provedeny tři kontroly Správ sociálního zabezpečení a jedna kontrola zdravotní pojišťovny. Při kontrolách byly zjištěny pouze drobnější závady a vůči ZVHS na základě výsledků kontrol nebyly vyvozeny finanční postihy.

6.2 Státní podniky Povodí

V roce 2008 vykazovaly celkové výnosy státních podniků Povodí meziroční nárůst ve výši 3,4 %, tj. v absolutní částce zvýšení výnosů o více než 135 mil. Kč. Převážnou měrou se na tomto nárůstu podílely platby za odběry povrchové vody, které jsou metodicky do struktury výnosů započítávány.

Meziroční nárůst celkových výnosů státních podniků Povodí byl ovlivněn růstem tržeb za odběry povrchové vody téměř o 104 mil. Kč, což odpovídá meziročnímu nárůstu ve výši 4 %. Další výraznější meziroční nárůst zaznamenaly i ostatní příjmy, a to téměř o 94 mil. Kč (tj. meziroční nárůst přes 27 %). Ve výrobě elektrické energie se meziroční nárůst zvýšil přes 12 %, což je 57 mil. Kč. Pouze nepatrný meziroční nárůst zaznamenaly příjmy za využívání vzdouvacích zařízení, a to jen v absolutní hodnotě 0,4 mil. Kč. Meziroční pokles naopak vykazují celkové provozní dotace, které poklesly o 25 %, což představuje výpadek v tržbách necelých 120 mil. Kč.

Struktura výnosů státních podniků Povodí v roce 2008 je vyjádřena v Tabulce 6.2.1. Graf 6.2.1 názorně zobrazuje podíl jednotlivých druhů tržeb na celkových výnosech státních podniků Povodí.

Vývoj celkových dodávek povrchové vody za úplatu v technických jednotkách v delší časové řadě je uveden v Tabulce 6.2.2.

Ceny za jednotlivé druhy odběrů povrchové vody jsou uvedeny v Tabulkách 6.2.3 a 6.2.4.

Průměrná cena povrchové vody v rámci ostatních odběrů se u s. p. Povodí oproti minulému roku 2007 téměř nezměnila. Její hodnota se v roce 2008 pohybovala okolo 2,67 Kč za m³. Jedná se o ceny věcně usměrňované, do nichž lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, průměrný zisk a daň podle příslušných daňových předpisů.

Od roku 2003 jsou kromě průtočného chlazení a ostatních odběrů zjišťovány i úrovně odběrů a ceny povrchové vody pro účely zpoplatněných zemědělských závlah a zatápění umělých prohlubní terénu. S výjimkou Povodí Odry, s. p., se v roce 2008 realizovaly odběry pro účely zemědělských závlah v celkovém rozsahu 269 tis. m³, což představuje za souhrn všech státních podniků Povodí v meziročním porovnání pokles o 485 tis. m³ oproti předchozímu roku. Nejvýrazněji se na tomto poklesu odběrů povrchové vody pro účely zemědělských závlah podílelo Povodí Moravy, s. p., výraznější pokles uvádí též Povodí Labe, s. p. Povodí Ohře, s. p., uvádí stejně tak jako v minulých letech jako jediný odběry povrchové vody pro zatápění umělých prohlubní v terénu, a to v množství 3 606 tis. m³ (tj. v rámci akce zatápění jezera Most).

Tabulka 6.2.1

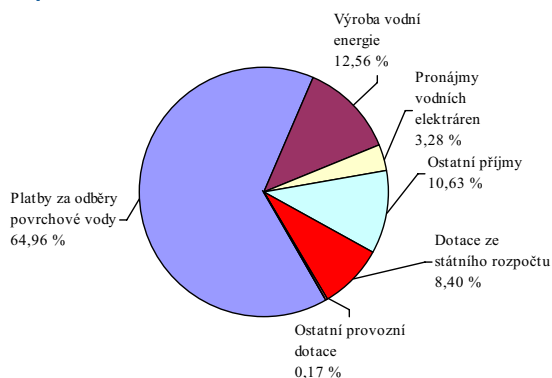
Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2008 v tis. Kč

Ukazatel	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem
Platby za odběry povrchové vody	734 561	608 527	449 773	444 905	440 484	2 678 250
Výroba elektrické energie	34 773	181 435	197 824	68 710	34 922	517 664
Příjmy za využívání vzdouvacích zařízení	13 896	112 156	4 036	-	4 956	135 044
Ostatní příjmy	105 185	82 165	110 493	61 628	78 966	438 437
Dotace ze státního rozpočtu	185 376	2 906	11 780	18 770	127 396	346 228
Ostatní provozní dotace	153	1 112	-	744	4 934	6 943
Celkem s. p. Povodí	1 073 944	988 301	773 906	594 757	691 658	4 122 566

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 6.2.1

Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2008

Pramen: MZe

Tabulka 6.2.2

Dodávky povrchové vody za úplatu v letech 2001–2008 v tis. m³

s. p. Povodí	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	508 435	571 365	803 416	815 491	777 041	748 522	765 070	807 073
a)								
b)	43 279	41 618	36 334	39 182	39 818	46 518	39 396	36 031
Povodí Vltavy, s. p.	264 802	266 916	286 889	274 084	262 532	263 685	260 008	252 659
a)								
b)	171 924	167 878	173 773	163 896	160 483	161 528	155 382	153 131
Povodí Ohře, s. p.	176 403	169 092	170 975	162 934	155 315	161 071	152 636	150 115
a)								
b)	60 263	57 807	58 951	57 033	53 644	55 385	52 410	51 514
Povodí Odry, s. p.	166 799	173 275	172 795	163 874	165 044	171 301	164 087	153 946
a)								
b)	66 255	72 167	74 183	70 729	72 682	75 001	71 979	69 288
Povodí Moravy, s. p.	132 680	135 366	165 653	145 185	154 770	162 336	174 803	179 833
a)								
b)	39 398	38 112	38 256	36 969	34 953	34 128	33 554	32 553
Celkem s. p. Povodí	1 249 119	1 316 014	1 599 728	1 561 568	1 514 702	1 506 915	1 516 604	1 543 626
a)								
b)	381 119	377 582	381 497	367 809	361 580	372 560	352 721	342 517

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: a) za úplatu celkem,
b) z toho pro vodovody pro veřejnou potřebu.

Tabulka 6.2.3

Cena za odběry pro průtočné chlazení v letech 1999–2008 v Kč/m³

s. p. Povodí	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	0,61	0,67	0,67	0,65	0,39	0,40	0,40	0,40	0,44	0,49
Povodí Vltavy, s. p.	0,70	0,76	0,81	0,86	0,91	0,92	0,93	0,94	0,96	1,00
Povodí Moravy, s. p.	0,53	0,56	0,60	0,53	0,41	0,49	0,54	0,56	0,62	0,67

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.

Tabulka 6.2.4
Cena za ostatní odběry povrchové vody v letech 1999–2008 v Kč/m³

s. p. Povodí	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	1,39	1,54	1,71	1,88	2,04	2,20	2,35	2,51	2,70	2,93
Povodí Vltavy, s. p.	1,41	1,55	1,65	1,70	1,79	1,90	2,00	2,11	2,24	2,45
Povodí Ohře, s. p.	1,87	1,99	2,11	2,23	2,33	2,41	2,53	2,71	2,85	3,01
Povodí Odry, s. p.	1,59	1,74	1,80	2,01	2,08	2,12	2,40	2,53	2,70	2,89
Povodí Moravy, s. p.	2,27	2,53	2,66	2,89	3,06	3,12	3,26	3,49	3,88	4,19
Průměrná cena s. p. Povodí	1,59	1,76	1,90	2,10	2,23	2,44	2,42	2,56	2,68	2,67

Pramen: s. p. Povodí, VÚVT G. M., v. v. i.

 Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.
Vypočteno váženým průměrem.

Tabulka 6.2.5
Platby za odběry povrchové vody v letech 1999–2008 v mil. Kč

s. p. Povodí	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	530	532	536	566	613	669	669	678	705	735
Povodí Vltavy, s. p.	383	401	408	438	495	508	513	547	572	609
Povodí Ohře, s. p.	375	367	397	399	427	420	393 ¹⁾	434 ¹⁾	434 ¹⁾	450 ¹⁾
Povodí Odry, s. p.	279	294	301	347	359	347	396	433	443	445
Povodí Moravy, s. p.	266	277	287	300	368	359	362	394	420	440
Celkem s. p. Povodí	1 833	1 871	1 929	2 050	2 262	2 303	2 333	2 486	2 574	2 679

Pramen: s. p. Povodí

 Pozn.: ¹⁾ Od roku 2005 bez tržeb za dopravu a čerpání vody.

Tabulka 6.2.6
Vlastní malé vodní elektrárny s. p. Povodí v letech 2003–2008

s. p. Povodí	Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	Počet MVE	17	17	17	19	19	20
	Instalovaný výkon v kW	4 876	4 876	4 876	5 217	5 217	5 892
	Výr. el. energie v MWh	7 792	15 284	19 135	18 619	19 270	18 325
	Tržby v tis. Kč	14 590	24 109	30 786	31 873	34 429	34 773
Povodí Vltavy, s. p.	Počet MVE	15	16	16	17	17	17
	Instalovaný výkon v kW	15 500	15 900	15 300	18 400	18 400	18 400
	Výr. el. energie v MWh	43 030	67 706	74 050	73 485	83 568	82 039
	Tržby v tis. Kč	62 363	103 649	115 982	126 279	151 919	181 435
Povodí Ohře, s. p.	Počet MVE	20	20	20	20	20	21
	Instalovaný výkon v kW	16 750	16 677	16 677	16 677	16 677	16 949
	Výr. el. energie v MWh	75 560	87 465	96 967	96 188	107 876	94 056
	Tržby v tis. Kč	111 312	137 879	157 570	167 066	209 510	197 824
Povodí Odry, s. p.	Počet MVE	14	14	14	14	14	16
	Instalovaný výkon v kW	4 985	4 985	5 103	5 103	5 103	5 731
	Výr. el. energie v MWh	20 250	24 292	20 649	20 801	25 827	31 964
	Tržby v tis. Kč	27 798	36 484	35 049	35 033	50 120	68 710
Povodí Moravy, s. p.	Počet MVE	14	14	14	13	16	15
	Instalovaný výkon v kW	3 612	3 612	3 612	3 400	3 530	3 522
	Výr. el. energie v MWh	12 412	13 803	14 415	14 483	8 709	14 281
	Tržby v tis. Kč	18 324	21 221	23 125	24 394	14 982	34 922
Celkem s. p. Povodí	Počet MVE	80	81	81	83	86	89
	Instalovaný výkon v kW	45 723	46 050	45 568	48 797	48 927	50 494
	Výr. el. energie v MWh	159 044	208 550	225 216	223 576	245 250	240 665
	Tržby v tis. Kč	234 387	323 342	362 512	384 645	460 960	517 664

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Současné ceny v dnešním pojetí nevyjadřují hodnotu povrchové vody, ale cenu služby – tj. umožnění dodávek, které zabezpečují státní podniky Povodí uživatelům vody.

Tyto ceny podléhají regulaci formou věcného usměrňování podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a pravidlům stanoveným rozhodnutími MF o regulaci cen, tj. příslušnými výměry, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, které jsou uveřejňovány v Cenovém věstníku.

V roce 2008 státní podniky Povodí v souhrnu vykázaly růst příjmů za odběry povrchové vody, který je v absolutní částce zvýšením cca o 105 mil. Kč, což představuje zvýšení tempa meziročního nárůstu v této kategorii příjmů o 4 %. Největší nárůst tržeb za odběry povrchové vody vykazuje Povodí Vltavy, s. p., a to v meziročním nárůstu o 37 mil. Kč. Oproti tomu nejnižší nárůst vykazuje Povodí Odry, s. p., které dosáhlo pouze meziročního nárůstu o 2 mil. Kč.

Platby za odběry povrchové vody v desetileté časové řadě uvádí Tabulka 6.2.5.

V roce 2008 nadále pokračovala příznivá hydrologická situace, která umožnila zvýšení tržeb za elektrickou energii z vlastních malých vodních elektráren o téměř 57 mil. Kč a celkové tržby v této oblasti příjmů již tvoří téměř 518 mil. Kč.

Výši uvedených rostoucích tržeb za elektrickou energii, vyrobenou v rámci MVE, které jsou ve vlastnictví s. p. Povodí, ovlivnilo kromě příznivé hydrologické situace též uvedení do provozu 4 nových elektráren (dvě u s. p. Povodí Odry a po jedné u s. p. Povodí Labe a Ohře). Oproti tomu u Povodí Moravy, s. p., došlo ke snížení celkového počtu MVE z šestnácti na patnáct. Nejvyšší příjmy za elektrickou energii již tradičně vykazuje s. p. Povodí Ohře disponující nejvyšším počtem vlastních MVE, které v současné době provozuje. Tržby za elektrickou energii v částce přesahující 180 mil. Kč vykazuje též s. p. Povodí Vltavy.

Podrobnější informace o celkovém počtu vlastních MVE v jednotlivých státních podnicích Povodí, jejich instalovaném výkonu, výrobě elektrické energie a tržbách podává Tabulka 6.2.6.

Ostatní příjmy státních podniků Povodí představují souhrn méně významných položek a jedná se zejména o pronájem pozemků, nebytových prostor a vodních ploch a dalších podnikatelských aktivit, z nichž nejvýznamnější jsou příjmy z výkonů strojních mechanismů a autodopravy, z výkonů laboratorů a za projektovou a inženýrskou činnost a rovněž se na celkové úrovni podílí i položka finančních výnosů.

Tato položka je často výrazně ovlivňována i řadou neplánovaných položek, jako jsou pojistná plnění, zvýšené přijaté úroky a mnohdy i vyšší převodů některých definovaných tržeb, které se však vztahují k minulým obdobím, ale byly realizovány až v tomto roce. S ohledem na tyto neplánované položky a výkvy, které nelze vždy předvídat, mohou ostatní příjmy vykazovat značné meziroční výkvy. V roce 2008 činil celkový meziroční nárůst u ostatních příjmů státních podniků Povodí téměř 94 mil. Kč. U všech státních podniků Povodí došlo k meziročnímu nárůstu tržeb z ostatních příjmů, pouze s. p. Povodí Labe vykazoval mírný pokles.

Přehled o ostatních příjmech státních podniků Povodí v delší časové řadě uvádí Tabulka 6.2.7.

Finanční potřeby na stěžejní činnosti státních podniků Povodí jsou každoročně podporovány řadou dotací jak provozního, tak investičního charakteru. Bez státních dotací by v předešlých letech nemohly být odstraněny následky povodní a současně již zahájena systematická činnost, která umožňuje realizovat protipovodňová opatření, stanovit záplavová území a vypracovat řadu koncepčních studií.

Celkový objem dotací v roce 2008 vzrostl oproti předchozímu roku o 17 %, ovšem v různém poměru dopadů dotací provozních a investičních. Dotace provozního charakteru zaznamenaly meziroční pokles o necelých 19 % a oproti tomu investiční dotace zaznamenaly meziroční nárůst o 46 %. V roce 2008 celkový objem dotací činil 1,193 mld. Kč. Dotace jsou přidělovány zejména na programy zaměřené jak na prevenci, tak na likvidaci povodňových škod z předchozích let.

Kromě dotací procházejících rozpočtem MZe se na dotacích podílely i finanční prostředky SFDI MŽP prostřednictvím fondů SFŽP a na protipovodňová opatření pak přispěly i některé krajské úřady.

Celkové provozní (neinvestiční) a investiční dotace jednotlivých s. p. Povodí přidělené v roce 2008 uvádí Tabulka 6.2.8.

I v roce 2008 došlo k nárůstu celkových nákladů, a to o 222,6 mil. Kč oproti loňskému roku. Největší měrou se na tom podílely osobní náklady, které se oproti předešlému roku zvýšily o 93 mil. Kč a opravy, které zaznamenaly nárůst o 45 mil. Kč.

Též u ostatních položek došlo k mírnému navýšení nebo stagnaci. Nejvyšší nárůst nákladů se projevil u Povodí Moravy, s. p., a dále pak u Povodí Ohře, s. p. Naopak pokles nákladů zaznamenal Povodí Vltavy, s. p.

Přehled nákladů s. p. Povodí v roce 2008 a jejich porovnání s předchozím rokem je uveden v Tabulce 6.2.9.

Na realizaci investic vynaložily státní podniky Povodí v předešlém roce 1 890,8 mil. Kč.

V roce 2008 došlo oproti předchozímu roku k navýšení celkových investic státních podniků Povodí o 574,7 mil. Kč.

Přehled investičních prostředků v delší časové řadě je uveden v Tabulce 6.2.10 a Grafu 6.2.2.

Tabulka 6.2.7

Ostatní příjmy s. p. Povodí v letech 2000–2008 v tis. Kč

s. p. Povodí	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	145 989	124 730	173 429	68 368	87 233	92 256	162 403	115 334	105 185
Povodí Vltavy, s. p.	55 481	79 505	191 391	136 859	85 855	77 430	304 594	73 143	82 165
Povodí Ohře, s. p.	66 836	57 809	65 606	67 525	59 410	73 068	80 937	74 837	110 493
Povodí Odry, s. p.	49 113	28 208	47 853	41 618	34 712	35 656	41 780	34 911	61 628
Povodí Moravy, s. p.	54 879	46 462	44 975	55 643	48 960	58 411	61 959	46 423	78 966
Celkem s. p. Povodí	372 298	336 714	523 254	370 013	316 170	336 821	651 673	344 648	438 437

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.8

Dotace přidělené s. p. Povodí v roce 2008 v tis. Kč

s. p. Povodí	Provozní dotace	Investiční dotace	Dotace celkem
Povodí Labe, s. p.	185 529	273 361	458 890
Povodí Vltavy, s. p.	4 018	243 283	247 301
Povodí Ohře, s. p.	11 780	110 793	122 573
Povodí Odry, s. p.	19 514	109 036	128 550
Povodí Moravy, s. p.	147 576 ¹⁾	87 798	235 374
Celkem s. p. Povodí	368 417¹⁾	824 271	1 192 688

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Rozdíl částky oproti tabulce Struktury výnosů a tržeb je způsoben termínem fakturace dotací.

Tabulka 6.2.9

Náklady s. p. Povodí v letech 2007 a 2008 v mil. Kč

Druh nákladů	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem s. p. Povodí
Odpisy						
2007	150,4	181,6	174,2	125,5	120,5	752,2
2008	157,3	200,3	177,7	126,3	119,5	781,1
Opravy						
2007	280,8	314,2	137,0	95,0	103,5	930,5
2008	296,5	245,5	151,8	120,9	161,0	975,7
Materiál						
2007	45,4	24,5	22,1	37,0	43,5	172,5
2008	46,7	31,6	22,2	39,8	43,9	184,2
Energie a paliva						
2007	36,5	28,7	24,8	5,3	11,3	106,6
2008	41,8	33,2	32,0	5,8	12,3	125,1
Osobní náklady						
2007	378,6	335,4	253,5	181,6	267,0	1 416,1
2008	400,1	357,4	271,4	194,6	285,6	1 509,1
Služby						
2007	68,8	81,8	30,2	46,6	36,4	263,8
2008	71,0	88,6	32,4	40,2	37,7	269,9
Finanční náklady						
2007	0,8	4,8	0,3	1,3	0,3	7,5
2008	0,5	4,6	0,2	1,2	1,0	7,5
Ostatní náklady						
2007	63,5	19,9	31,3	22,5	8,7	145,9
2008	43,3	3,7	63,8	36,7	17,6	165,1
Náklady celkem						
2007	1 024,8	990,9	673,4	514,8	591,2	3 795,1
2008	1 057,2	964,9	751,5	565,5	678,6	4 017,7

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.10

Investice s. p. Povodí v letech 1999–2008 v mil. Kč

s. p. Povodí	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	248,4	328,5	347,1	529,1	607,6	915,2	485,2	394,9	212,0	455,0
Povodí Vltavy, s. p.	116,3	115,2	114,1	199,3	321,6	219,0	362,4	236,6	275,2	611,3 ¹⁾
Povodí Ohře, s. p.	212,5	148,2	173,4	212,8	339,8	329,5	354,4	170,4	215,7	322,5
Povodí Odry, s. p.	484,4	361,6	226,8	282,3	316,3	301,3	260,6	254,7	199,7	244,2
Povodí Moravy, s. p.	357,3	356,8	257,8	200,5	407,4	411,9	462,3	518,2	413,5	257,8
Celkem s. p. Povodí	1 418,9	1 310,3	1 119,2	1 424,0	1 992,7	2 176,9	1 924,9	1 574,8	1 316,1	1 890,8

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Celkové plnění investic bylo provedeno v roce 2008, ale finančně vypořádaný byly až v lednu 2009 (převod části dotačních titulů do roku 2009).

Výsledkem hospodaření všech státních podniků Povodí byl pouze zisk. V rámci zisku byly shromážděny finanční prostředky v celkové výši dosahující téměř 105 mil. Kč.

Oproti předchozímu období je celkový hospodářský výsledek nižší o necelých 87,5 mil. Kč. V reálu však došlo s výjimkou státního podniku Povodí Vltavy a Ohře ke zlepšení výsledků ve srovnání s rokem 2007.

Postupný vývoj výsledku hospodaření za posledních 8 let a podíl jednotlivých s. p. Povodí na celkovém hospodářském výsledku dokumentuje Tabulka 6.2.11.

Detailnější rozdělení dosažených zisků do jednotlivých fondů společně s návrhy na úhradu ztráty v konkrétních s. p. Povodí jsou uvedeny v Tabulce 6.2.12.

Průměrný přepočtený stav pracovníků ve státních podnicích Povodí v roce 2008 klesl o 43 pracovníky na celkový stav 3 526 osob.

Výrazný pokles zaměstnanců zaznamenalo Povodí Vltavy, s. p., které vykazuje úbytek 27 zaměstnanců a dále pak Povodí Moravy, s. p., které udává úbytek 14 pracovníků. Povodí Labe, s. p., a Povodí Odry, s. p., udává pokles zaměstnanosti pouze o jednoho zaměstnance. Povodí Ohře, s. p., v roce 2008 stagnovalo na stejném počtu pracovníků.

Přehlednou situaci ve vývoji pracovních sil v rámci správců významných vodních toků znázorňuje Tabulka 6.2.13.

Tabulka 6.2.13
Počet pracovníků s. p. Povodí v letech 2007 a 2008 (průměrný přepočtený stav)

s. p. Povodí	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	943,4	942,8
Povodí Vltavy, s. p.	808,7	782,0
Povodí Ohře, s. p.	605,2	605,5
Povodí Odry, s. p.	459,8	458,9
Povodí Moravy, s. p.	750,8	736,4
Celkem s. p. Povodí	3 567,9	3 525,6

Pramen: s. p. Povodí

V roce 2008 představovala průměrná měsíční mzda ve státních podnicích Povodí hodnotu 25 856 Kč.

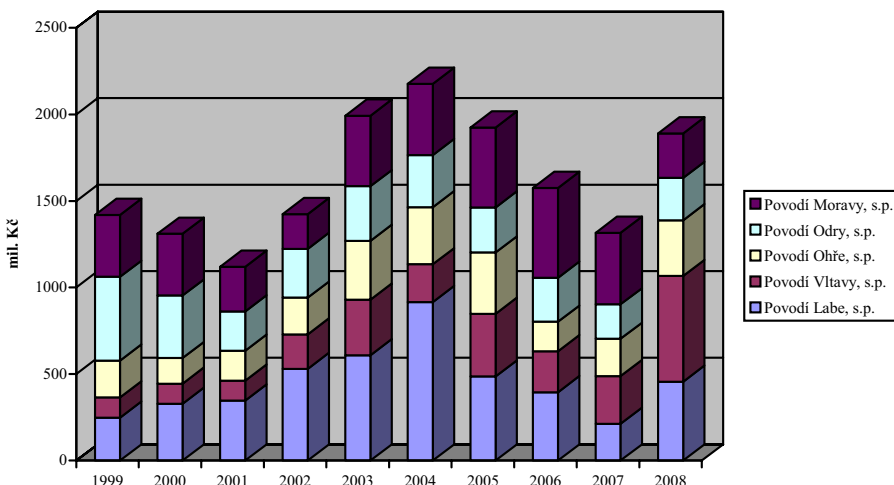
Oproti předchozímu roku se tak průměrná měsíční mzda zvýšila o téměř 2 000 Kč. Roční nárůsty se pohybují v rozmezí od 1 460 Kč u Povodí Labe, s. p., až po 2 714 Kč u Povodí Vltavy, s. p. Nejnížší průměrnou mzdou i nadále vykazuje Povodí Moravy, s. p., ve výši 23 823 Kč.

Konkrétní průměrné mzdy jsou uvedeny v Tabulce 6.2.14.

6.3 Zemědělská vodohospodářská správa

Činnosti zabezpečované Zemědělskou vodohospodářskou správou jsou v rozhodující míře veřejně prospěšnými výkony neziskového charakteru, službami v rámci péče o majetek státu a zájmy resortu v oblastech vodního hospodářství v dílčích povodích zemědělsky využívané krajiny, zajištění její ochrany, tvorby a ekologické stability.

Graf 6.2.2
Vývoj investiční výstavby s. p. Povodí v letech 1999–2008

Pramen: MZE, s. p. Povodí

Tabulka 6.2.11
Výsledky hospodaření s. p. Povodí (zisk, ztráta) v letech 2001–2008 v tis. Kč

s. p. Povodí	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	17 166	4 774	26 542	39 445	36 777	6 132	15 798	16 692
Povodí Vltavy, s. p.	48 735	- 45 525	45 752	42 008	34 376	177 869	67 625	23 375
Povodí Ohře, s. p.	12 415	11 334	28 274	16 817	17 070	47 735	71 817	22 401
Povodí Odry, s. p.	22 575	23 002	38 671	11 877	16 680	56 401	24 595	29 296
Povodí Moravy, s. p.	17 939	24 515	32 170	37 142	13 038	11 054	12 417	13 035
Celkem s. p. Povodí	118 830	18 097	171 409	147 289	117 941	299 191	192 252	104 799

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.12
Rozdělení zisků s. p. Povodí za rok 2008 v tis. Kč

s. p. Povodí	Zisk	Rozdělení zisku nebo krytí ztráty					
		Rezervní fond	FKSP	Fond investic	Sociální fond	Fond odměn	Nehrazená ztráta z minulých let
Povodí Labe, s. p.	16 692	1 670	8 000	3 022	-	4 000	-
Povodí Vltavy, s. p.	23 375	-	5 000	11 875	-	6 500	-
Povodí Ohře, s. p.	22 401	4 480	5 000	7 921	-	5 000	-
Povodí Odry, s. p.	29 296	-	9 500	10 296	-	9 500	-
Povodí Moravy, s. p.	13 035	1 304	7 150	-	-	4 000	581

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.14
Průměrné mzdy dosahované v jednotlivých s. p. Povodích v letech 2001–2008 v Kč/měsíc

s. p. Povodí	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povodí Labe, s. p.	16 565	17 941	18 750	20 125	21 781	23 036	24 318	25 778
Povodí Vltavy, s. p.	16 526	18 444	19 073	20 556	21 909	23 414	24 611	27 325
Povodí Ohře, s. p.	17 085	18 435	19 420	20 661	22 091	23 464	24 971	26 794
Povodí Odry, s. p.	15 811	17 516	18 362	19 656	21 050	22 337	23 817	25 534
Povodí Moravy, s. p.	15 820	16 216	16 899	17 975	19 233	20 798	22 052	23 823
Průměrná mzda s. p. Povodí	16 396	17 724	18 505	20 072	21 243	22 637	23 954	25 856

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: Vypočteno váženým průměrem.

ZVHS v roce 2008 zabezpečovala v souladu s ustanoveními zřizovací listiny, zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, výkon správy drobných vodních toků v celkové délce 38 682 km (z toho 16 437 km upravených vodních toků) a 507 vodních nádrží. Celková pořizovací hodnota tohoto spravovaného DHM činí 9,556 mld. Kč.

Od roku 2005 spravuje ZVHS zároveň rozsáhlý majetek zařazený do kategorie hlavní odvodňovací zařízení. V současné době představuje tento majetek celkem 9 156 km otevřených a zatrubněných odvodňovacích kanálů, 137 čerpacích stanic, 11 vodních nádrží souvisejících s odvodňovacími systémy a 551 propustků. Pořizovací hodnota tohoto majetku činí 2,560 mld. Kč.

Činnosti a hospodaření ZVHS byly v roce 2008 orientovány zejména na úkoly z hlediska zajištění správy, provozu a údržby vodohospodářského majetku ČR, pořízení a technickou obnovu investičního majetku ve správě MZe, programové řešení a financování, odstraňování povodňových škod, realizaci protipovodňových opatření, budování informačního systému veřejné správy v rámci MZe, zajištění a vyhodnocování monitoringu povrchových vod, monitoringu cizorodých látek v povrchových vodách a aproximační strategii (Směrnice Rady 91/676/EHS).

Mezi hlavní priority ZVHS patřila v loňském roce příprava a realizace akcí II. etapy programu prevence před povodněmi. V rámci přípravy akcí probíhala složitá jednání z hlediska majetkoprávního vypořádání pozemků. ZVHS přivítala vstup navrhovatelů – obcí, měst či krajů, kteří významným způsobem napomáhali v projekční přípravě i v oblasti majetkoprávní. Předmětem realizovaných opatření byla zejména výstavba nádrží a ochranných hrází a zvyšování průtočné kapacity koryt vodních toků v intravilánech obcí. Prostřednictvím těchto zásahů v krajině dochází k úpravě odtokových poměrů v povodí za účelem zamezení či zmírnění následků přívalových srážek. Objem vynaložených finančních prostředků na protipovodňová opatření představoval v roce 2008 částku 63,940 mil. Kč.

ZVHS v roce 2008 zaměřila svoji aktivitu zejména na dokončení akcí realizovaných v rámci programu 229 010 – „Rozvoj a obnova materiálně technické základny MZe“ (podprogram 229 013). Prostřednictvím tohoto dotačního titulu MZe byla řešena zejména úprava a stabilizace koryt vodních toků a rekonstrukce vodních nádrží. Veškeré realizované akce byly dle plánu stavebně dokončeny v termínu do konce roku. Na opatření, která byla řešena v tomto programu, bylo v roce 2008 čerpáno celkem 73,194 mil. Kč.

ZVHS zároveň v loňském roce pokračovala ve vypořádání s vlastníky pozemků pod vodními díly ve správě ZVHS ve smyslu § 50 a § 56 vodního zákona. Vypořádání probíhalo v průběhu celého roku ve vazbě na interní metodiku ZVHS. Z prostředků státního rozpočtu bylo v roce 2008 na výkupy a náhrady za užívání pozemků čerpáno 20,378 mil. Kč.

V loňském roce se ZVHS bohužel nedařilo skloubit požadavky z hlediska ochrany přírody a krajiny se svými záměry, které byly řešeny prostřednictvím krajinotvorných programů MŽP. Zejména finanční prostředky využitě prostřednictvím „Programu revitalizace říčních systémů“ umožňovaly ZVHS v minulosti se podílet na postupném

Olešenský potok, Ledeč nad Sázavou

zlepšení hydrologického režimu v krajině a obnově přírodě blízkého stavu vodních ekosystémů. PPŘS v roce 2008 bohužel nebyl finančně naplněn. Určitým příslibem do dalších let z pohledu ZVHS je jednak pokračování existence tohoto programu a jeho finanční pokrytí a dále možnost realizovat opatření obdobného charakteru prostřednictvím OPŽP.

Pro zabezpečení řádné funkce a provozuschopnosti vodních toků a vodních děl byly k zajištění údržby, oprav a odstraňování havarijních stavů přiděleny ZVHS finanční prostředky ve výši 156,969 mil. Kč. Tento objem finančních prostředků pomohl ZVHS zajistit potřebnou péči o spravovaný majetek, která již nabyla výrazné systémového charakteru, což dokládají pozitivní ohlasy od starostů obcí, měst či hospodářských zemědělců. V rámci údržby vodních toků bylo prováděno zejména sečení, čištění, opravy objektů zabezpečující protipovodňovou ochranu, likvidace nepůvodních invazních druhů rostlin (bolševník velkolepý, křídlatka japonská) a údržba břehových porostů. Z prostředků určených na běž-

nou údržbu bylo částečně řešeno odstranění lokálních povodňových škod. Ve smyslu přílohy č. I I k zákonu č. 360/2007 Sb. byly z těchto prostředků též realizovány prvotní zásahy z důvodu vzniklých havarijních situací.

Opatření neinvestičního charakteru zahrnovala v roce 2008 také odstraňování povodňových škod z roku 2006, zajištění provozu vodních toků a vodních děl, realizaci akcí v rámci programu 129 120 a programu péče o krajinu, vypořádání pozemků ve smyslu § 50 a § 56 vodního zákona a provoz a údržbu hlavních odvodňovacích zařízení. Na údržbu HOZ bylo v loňském roce čerpáno celkem 37,538 mil. Kč, zejména na sečení a čištění kanálů pro zabezpečení odtoku vod z drenážních systémů. Část prostředků (0,8 mil. Kč) byla použita na likvidaci havarijních situací.

Souhrnný přehled o skutečném využití finančních prostředků na opatření neinvestičního charakteru v roce 2008 uvádí Tabulka 6.3. I.

Tabulka 6.3. I

Využití jednotlivých neinvestičních finančních zdrojů ZVHS v roce 2008 v mil. Kč

Činnost	Zdroj	Rozpočet	Skutečnost
Údržba a opravy vodních toků	Státní rozpočet	156,969	156,819
Provoz vodních toků a souvisejících vodních děl	Státní rozpočet	21,945	21,782
Program péče o krajinu	Státní rozpočet	0,114	0,114
Prevence před povodněmi	Státní rozpočet	2,882	2,881
Odstranění PŠ z roku 2006	Státní rozpočet	42,706	42,638
Údržba HOZ	Státní rozpočet	37,603	37,538
Provoz HOZ	Státní rozpočet	14,000	13,705
Náhradní rekultivace	Státní rozpočet	0,227	0,226
Ostatní neinvestiční výdaje	Státní rozpočet	20,463	20,436
Náhrady § 50 a § 56 v. z.	Státní rozpočet	11,126	11,116
Celkem		308,035	307,255

Pramen: ZVHS

Pozn.: Neinvestiční výdaje na odstraňování povodňových škod jsou uvedeny v samostatných tabulkách.

Přehled finančních prostředků využitých v posledních letech z jednotlivých finančních zdrojů na údržbu a opravy vodních toků a vodních děl uvádí Tabulka 6.3.2.

Rozdělení neinvestičních výdajů čerpaných na údržbu a provoz vodních toků a hlavních odvodňovacích zařízení ve správě ZVHS v roce 2008 podle jednotlivých oblastí povodí uvádí Tabulka 6.3.3.

Příjmy ZVHS mají charakter příjmů z vlastní činnosti a další příjmy tvoří doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy. Dosažené příjmy v roce 2008 činily celkem 17,6 mil. Kč, z toho platby za odběr povrchové vody činily 2,9 mil. Kč. Cena povrchové vody byla pro rok 2008 stanovena ve výši 1,29 Kč/m³. Jedná se o cenu bez DPH, neboť ZVHS jako organizační složka státu tuto daň neúčtuje. Celková skladba příjmů ZVHS je uvedena v Tabulce 6.3.4.

V roce 2008 pokračovala ZVHS v odstraňování povodňových škod investičního i neinvestičního charakteru z roku 2006 s využitím programu 229 I14 – „Odstranění následků povodní roku 2006“. Kromě čtyř opatření byly již všechny akce stavebně dokončeny. Na odstranění povodňových škod z roku 2006 bylo v loňském roce čerpáno celkem 91,271 mil. Kč. V tomto roce bylo též částečně řešeno odstraňování povodňových škod z roku 2007 z prostředků určených na běžnou údržbu. Přehled o finančních prostředcích čerpaných na odstraňování povodňových škod v průběhu roku 2008 uvádí Tabulka 6.3.5.

ZVHS v roce 2008 realizovala investiční výstavbu ve výši cca 182,9 mil. Kč, včetně realizace protipovodňových opatření ve výši 61,1 mil. Kč a odstraňování povodňových škod z roku 2006 ve výši 48,6 mil. Kč. Strukturu vynaložených nákladů vyjadřuje Tabulka 6.3.6.

ZVHS spolu s dalšími organizacemi zajišťuje provoz monitorovacího systému zjišťování a hodnocení stavu jakosti povrchových vod v rámci celé ČR. V roce 2008 sledovala celkem 944 profilů na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích. Ve vzorcích vod sleduje jednak základní fyzikální a chemické ukazatele umožňující včasnou identifikaci drobných komunálních a zemědělských zdrojů znečištění, ale i cizorodé látky ukazující na možnost kontaminace prostředí těžkými kovy a některými specifickými organickými látkami. Na vybraných profilech je prováděn též hydrobiologický monitoring. Ve své činnosti ZVHS aktivně spolupracuje s ostatními správci vodních toků, státními institucemi, výzkumnými ústavy i vědeckými organizacemi.

V rámci implementace Rámcové směrnice zabezpečuje ZVHS každoročně spolu s podniky Povodí síť provozního monitoringu. Dále se jako pověřený odborný subjekt významnou měrou podílí na plnění požadavků plynoucích ze směrnice Rady 91/676/EHS (Nitrátová směrnice).

Z hlediska informačních technologií se organizace podílela na přípravě a zpracování podkladů pro Vodohospodářský informační portál v oblasti evidence staveb k vodohospodářským melioracím pozemků, přípravy podkladů pro CEVT IO, průběžně zajišťovala aktualizaci informací v rámci evidence jakosti povrchových vod ve sledovaných profilech a CEVN. Organizace využívala vybudovanou VPN síť pro své intranetové projekty a datovou komunikaci v rámci ZVHS.

Tabulka 6.3.2

Pokrytí výdajů ZVHS na údržbu a opravy vodních toků a vodohospodářských děl v letech 2004–2008 v mil. Kč

Zdroj na úhradu výdajů	2004	2005	2006	2007	2008
Rozpočet MZe – Vodní toky a nádrže	102,4	90,1	81,5	169,7	156,8
Rozpočet MZe – HOZ	0	17,5	19,4	60,5	37,6
Program péče o krajinu	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Protipovodňová opatření	24,2	0	0	0	2,9
Celkem státní rozpočet	126,8	107,8	101,0	230,3	197,4
Státní fond zúrodnění půdy	1,5	15	0	0	0
Celkem	128,3	109,3	101,0	230,3	197,4
Náprava povodňových škod ze zdrojů PF ČR	0	0	0	0	0
Údržba a opravy hlavních melioračních zařízení ze zdrojů PF	54,8	0	0	0	0
Celkem výdaje	183,1	109,3	101,0	230,3	197,4

Pramen: ZVHS

Tabulka 6.3.3

Neinvestiční výdaje na vodní toky, údržbu a opravy hlavních odvodňovacích zařízení ve správě ZVHS v roce 2008 podle oblastí povodí v mil. Kč

Oblast povodí	Údržba a opravy vodních toků	Provoz	Odstranění povodňových škod	HOZ údržba	HOZ provoz	Celkem
Vltava	50,982	1,138	6,308	16,737	1,319	76,484
Labe	33,571	3,139	8,939	9,131	2,856	57,636
Ohře	10,904	1,268	0	2,268	0	14,440
Morava	49,978	12,339	23,049	6,502	8,566	100,434
Odra	11,384	3,898	4,342	2,900	0,964	23,488
Celkem	156,819	21,782	42,638	37,538	13,705	272,482

Pramen: ZVHS

Tabulka 6.3.4

Skladba příjmů ZVHS v letech 2004–2008 v mil. Kč

Příjmy	2004	2005	2006	2007	2008
Platby za odběry vody	2,7	3,9	4,2	2,9	2,9
Nájmy vodohospodářských staveb	5,0	5,2	5,4	3,4	3,4
Ostatní příjmy	1,4	5,1	2,7	4,7	11,3

Pramen: ZVHS

Tabulka 6.3.5

Odstraňování povodňových škod z let 2000, 2002, 2006 a 2007 na vodních tocích spravovaných ZVHS v roce 2008 v mil. Kč

Zdroj – program	Investiční náklady	Neinvestiční náklady	Celkem
Program 229 I12	0	0	0
Program 229 I13	0	0	0
Program 229 I14	48,633	42,638	91,271
Celkem	48,633	42,638	91,271

Pramen: ZVHS

Tabulka 6.3.6

Struktura investic a finančních zdrojů ZVHS v letech 2005–2008 v mil. Kč

Struktura investic	Finanční zdroje	2005	2006	2007	2008
Úprava vodních toků	Státní rozpočet – MZe	41,5	80,5	93,6	73,2
	Účelový fond (náhradní rekultivace)	0	0	0	0
	Státní fond pro zúrodnění půdy	0	0	0	0
Studie odtokových poměrů	Státní rozpočet	0	0	0	0
Revitalizace vodních toků	Státní rozpočet	22,3	26,1	14,4	0
Protipovodňová opatření	Státní rozpočet	58,6	55,9	20,5	61,1
	Evropská investiční banka	129,0	12,1	0	0
Odstranění povodňových škod z roku 1997	Státní rozpočet	0	0	0	0
	Evropská investiční banka	0	0	0	0
Odstranění povodňových škod z roku 1998	Státní rozpočet	0	0	0	0
Odstraňování povodňových škod z roku 2000	Státní rozpočet	0,5	0	0	0
Odstraňování povodňových škod z roku 2002	Státní rozpočet	21,3	1,1	0	0
	Evropská investiční banka	113,1	0	0	0
Odstraňování povodňových škod z roku 2006	Státní rozpočet	-	1,6	3,6	48,6
Odstraňování povodňových škod z roku 2007	Státní rozpočet	-	-	-	-
Celkem		386,3	177,3	132,1	182,9

Pramen: ZVHS

6.4 Lesy ČR, s. p.

Státní podnik Lesy České republiky se při plnění svého hlavního poslání, tj. hospodaření v lesích, které jsou ve vlastnictví státu, zabývá jednou z mnoha dalších důležitých činností – správou určených drobných vodních toků. V současné době Lesy České republiky spravují 19,6 tis. km vodních toků.

Péče o vodní toky v rámci Lesů ČR, s. p., obsahuje správu dlouhodobého majetku souvisejícího s vodními toky v pořizovací hodnotě přes 2,7 mld. Kč (zejména úpravy vodních toků, protipovodňová opatření, vodní nádrže). Správa vodních toků je metodicky řízena odborem vodního hospodářství na Ředitelství Lesy ČR, s. p., a zajišťuje ji celkově 90 pracovníků na sedmi Správách toků s územní působností dle oblastí povodí.

Správa vodních toků a prováděná opatření (opravy, rekonstrukce a nové investice) byla financována z vlastních zdrojů podniku a částečně z dotačních prostředků. Z dotací se jedná o opatření prováděná ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona nebo o finance ze státního rozpočtu a úvěr EIB na programy MZe „Podpora prevence před povodněmi“ a „Podpora na odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ dle § 102 vodního zákona. Dále byl využíván „OPŽP“ a „Program rozvoje venkova“ z fondů EU. Částečně na opatření na drobných vodních tocích přispívají i kraje. Činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou nekomerčního charakteru a ve vztahu k celkovým vynakládaným finančním prostředkům nepřinášejí prakticky žádný zisk.

V roce 2008 probíhaly ve státním podniku Lesy ČR na úseku vodního hospodářství činnosti zaměřené zejména na:

- vykonávání správy určených drobných vodních toků tak, jak ji ukládá zákon o vodách a související předpisy,
- realizaci investičních i neinvestičních akcí zaměřených na protipovodňovou ochranu, protierozní opatření a rovněž akce veřejného zájmu dle § 35 lesního zákona,
- dokončení odstranění povodňových škod z roku 2006 a 2007,
- zajištění projektové a inženýrské přípravy akcí připravovaných k realizaci v příštích letech,
- další činnosti zaměřené na péči o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, na mimoprodukční funkce lesa, podporu ohrožených druhů organismů, likvidaci invazních nepůvodních druhů rostlin apod.

V souvislosti se správou toků Lesy ČR, s. p., vynaložily prostřednictvím svých organizačních jednotek - Správ toků celkem 512,1 mil. Kč, z čehož výdaje investičního charakteru činily 262 mil. Kč. Z tohoto objemu investic představují 105,7 mil. Kč vlastní prostředky. Akce byly zaměřeny na preventivní protipovodňová opatření a výstavbu a rekonstrukci objektů hrazení bystřin. Opatření jsou realizována převážně za účelem vytvoření retenčních prostorů pro zachycení splavenin a zajištění protipovodňové ochrany v intravilánech obcí zkapacitněním a stabilizací koryt vodních toků. Na opravu a údržbu základních prostředků hrazení bystřin bylo použito 250,1 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 230,7 mil. Kč. V uvedených objemech jsou zahrnuty veškeré náklady spojené se správou toků.

Část nákladů Lesů ČR, s. p., na úseku vodního hospodářství tvořila i sanace povodňových škod vznik-

Střední Opava, Vrbno pod Pradědem

lých při třech vlnách povodní v roce 2006, při povodni v roce 2007 na přelomu srpna a září zejména na Moravě a menších povodňových škod z roku 2008. Jednalo se především o zkapacitnění koryt, odstraňování náplavů a opravy opěrných zdí, dlažeb, příčných objektů a přehrázek. Na odstranění povodňových škod bylo celkově vynaloženo 91,4 mil. Kč, z vlastních prostředků 40,2 mil. Kč. Strukturu financování vodního hospodářství u Lesů ČR, s. p., v roce 2008 ukazuje Tabulka 6.4.1.

Tabulka 6.4.1

Struktura financování Lesů ČR, s. p. – správy toků v roce 2008 v mil. Kč

Lesy ČR, s. p.	Vlastní zdroje	Dotace	Z toho povodňové škody	
			Vlastní zdroje	Dotace
Investice	105,7	156,3	10,7	42
Neinvestice	230,7	19,4	29,5	9,2
Celkem	336,4	175,7	40,2	51,2

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Opatření v povodích

Na Správě toků – oblast povodí Labe byly v roce 2008 ukončeny akce investičního charakteru hrazené z dotací MZe odstraňující povodňové škody z roku 2006: Knapovecký potok a přítok Tiché Orlice na Ústeckoorlicku, potok Veselka u Rovenska pod Troskami, přítok Doubravy u Chotěboře a Vižňovský a Ruprechtický potok na Broumovsku.

Z programu MZe „Podpora prevence před povodněmi II“ byly ukončeny akce na Městeckém potoce u Vojnova Městce na Žďárku, Nekořský potok u Jablonného nad Orlicí a Žďárský potok v Podkrkonoší. Dále byla zahájena realizace dalších protipovodňových opatření v Orlických horách: Hluky IV a VI, Hořenský potok na Semilsku a Jamenský potok u Žamberka.

I zde byla prováděna opatření ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona: Černostudnický potok – Jablonce nad Nisou, přítoky Heřmanického potoka – Heřmanice u Frýdlantu, potok od Rozkoše na Jablonce. Další budou zahájena, např. na Debrném potoce u Nasavrku.

Bez přispění dotací byly prováděny další větší investiční akce, např. na přítoku Divoké Orlice v Kláš-

terci nad Orlicí, malá vodní nádrž v Podlesí v Orlických horách a další akce na Vižňovském a Ruprechtickém potoce na Broumovsku. Z neinvestičních akcí jsou to např. Horský potok IV. etapa v Kunvaldu na Žamberecku, oprava přehrážky Hluky (Kounov v Orlických horách), retenční nádrž Bílý potok a Prosečský potok ve Žďárských vrších.

Na této správě toků probíhá reintrodukce raka říčního v podhůří Orlických hor a reintrodukce

střevle potoční a pstruha potočního v CHKO Jizerské hory v rámci programu zabezpečení mimoprodukčních funkcí lesa.

V neposlední řadě byly podány a akceptovány žádosti na tři akce z dotací EU s návrhy revitalizací v minulosti nevhodně upravených vodních toků a obnovou retenčních prostorů.

Správa toků – oblast povodí Vltavy realizovala v roce 2008 ve velké míře dotační stavby charakteru protipovodňových opatření a odstraňování povodňových škod z roku 2006. Byla dokončena sanace povodňové škody na Vyšenském potoce a třech přítocích Stropnice v jižních Čechách. Dále byla dokončena stavba protipovodňového opatření na dalším přítoku Stropnice a rekonstrukce opevnění na přítoku Kocáby – Sudovickém potoce v intravilánu obce Nový Knín na Příbramsku.

Z vlastních zdrojů podniku byla dokončena úprava Olešenského potoka u Ledče nad Sázavou.

Byly prováděny i údržbové práce majetku na tocích, např. zahájena stavba „Údržba HB Hradové Strěmice“ na Benešovsku financované z dotací dle § 35 lesního zákona a byly prováděny údržby břehových porostů.

Svratka, Křížánky

V roce 2008 byla na Správě toků – oblast povodí Berounky dokončena II. etapa protipovodňového opatření na Stroupinském potoce v obci Žebrák okres Beroun v délce 346 m za necelých 7 mil. Kč. Akce byla hrazena z programu MZe. Ze stejného programu je financována i další stavební akce Čížický potok v Plzni, která byla zahájena a její dokončení je plánováno v roce 2009. Dále byla zahájena rekonstrukce vodních nádrží „Vrátnice“. Jedná se o kaskádu dvou malých vodních nádrží u Konstantinových Lázní. Tato stavba je financovaná na základě rozhodnutí o veřejném zájmu podle § 35 zákona o lesích. I tato stavba bude dokončena v roce 2009.

Z vlastních prostředků Lesů ČR, s. p., byla provedena rekonstrukce obtočné nádrže Černá řeka u hraničního přechodu Lísková na Domažlicku, včetně opevnění koryta v souběhu s nádrží v délce 200 m. Další neinvestiční akcí je např. oprava stávajících přehrázek ve strži Žloukovice u Nižboru a přehrázek na Požárském potoce na Rakovnícku.

V oblasti povodí Ohře byly v roce 2008 z investičních akcí dokončeny stavby: Lesní potok na Teplicku, v rámci které bylo provedeno podélné opevnění břehů toku v místech náchylných k erozi a rekonstrukce retenční nádrže nebo stavba Struhařský potok IV. etapa – Ovčárna na Podbořansku. Zde byly vybudovány dvě přehrážky a tím došlo k omezení stržovitého vývoje koryta toku a omezení transportu sunutých splavenin do níže položeného intravilánu. Obě akce byly hrazeny z dotací dle § 35 zákona o lesích.

Zahájeny byly investiční akce Starosedelský potok na Sokolovsku (protipovodňová ochrana obce Staré Sedlo – rekonstrukce starého rozpadlého opevnění a zkapacitnění koryta) a Hájský potok na Teplicku (výstavba tří přehrázek pro zachycení splavenin, zkapacitnění koryta toku – ochrana níže ležícího intravilánu před následky povodní). Tyto akce jsou částečně hrazeny z dotačního titulu MZe: Prevence před povodněmi II. Z dotací dle § 35 zákona o lesích byla zahájena např. II. etapa na Lesním potoce – Žebrácký Roh na Teplicku (stavba navazuje na výše zmíněnou stavbu a je prováděno pomístní opevnění erodujících břehů a rekonstrukce retenční nádrže) a Struhařský potok III. etapa na Podbořansku.

Z významějších neinvestičních akcí je možné zmínit zahájení opravy opevnění toku v intravilánu obce

Chotovice na Českolipsku na Chotovickém potoce. Byly zahájeny práce na vyčištění retenčního prostoru přehrážky na Homolském potoce, chránící před účinky povodní obec Velké Březno na Ústecku či akce Bahniště (vyčištění toku a opravy podélného opevnění v obci Svádov na Ústecku). Další opravy podélného opevnění toků v intravilánech obcí proběhly např. na Kněžickém potoce v Kněžicích na Liberecku nebo na Trojhořském potoce v obci Vinné na Litoměřicku. Všechny uvedené neinvestiční akce byly hrazeny z vlastních prostředků podniku.

Na Správě toků – oblast povodí Moravy byly dokončeny poslední akce odstraňování povodňových škod z roku 2006. Například jmenujme přítok Bystřice – Humenec na Kroměřížsku, kde byla provedena rekonstrukce příčných objektů a opevnění břehů kamennou rovnatinou. Akce Hutiský potok a Hajnušovský potok v okrese Vsetín (oprava stávajícího opevnění) a Úsobrnka v okrese Boskovice, kde byly opraveny kamenné stupně a tím stabilizováno dno koryta nad obcí Úsobrno. Další akcí je Brodecký potok na Prostějovsku, kde byly vybudovány dvě retenční přehrážky na zachycování splavenin.

Dále byly dokončeny akce většího rozsahu z dotací MZe – Protipovodňová opatření na toku Oskava, pokračování předešlých tří etap úprav, opatření na říčce Kněhyně v Prostřední Bečvě a Hodorfském potoce v Zubří.

Z dotačních akcí byla zahájena stavba HB Jasenka, rozsáhlá akce v intravilánu města Vsetína a dále opatření na Hrabovském potoce v obci Hrabová.

Z vlastních zdrojů podniku byla dokončena oprava stávajícího poškozeného opevnění potoka Horní Rozpítý. Z fondů EU byla dokončena akce na toku Smolinka řešící stabilizaci koryta toku.

V roce 2008 byly zahájeny neinvestiční akce: Ludina ve Strážci z fondů EU. Jedná se o opravu stávajícího břehového opevnění v intravilánu obce. Akce Věžecký potok je souvislá oprava v celé délce toku – oprava poškozených stupňů, drátokamenných přehrázek a zkapacitnění koryta.

V roce 2008 bylo na Správě toků – oblast povodí Odry realizováno několik významných akcí. Jednou z nich je stavební ukončení akce „Střední Opava km 0,900–1,747 a lapač splavenin“, která je součástí protipovodňové ochrany města Vrba pod Pradě-

dem a přilehlých obcí. Realizaci úpravy vodního toku, spolufinancované z programu Prevence před povodněmi II, je v případě povodně výrazně zvýšena bezpečnost obyvatel a majetku. V celém povodí Střední Opavy jsou v současné době realizována další komplexní opatření navazující na úpravu horního úseku v km 2,040–4,900 a jejím levobřežním přítoku Bílý potok.

Za další významnou událost lze označit ukončení realizace stavby spolufinancované z rozpočtu Moravskoslezského kraje „Ráztoka km 2,108–2,608“. Ta spočívala v rekonstrukci a opravě stávající poškozené úpravy do podoby, která v nejvyšší míře respektuje nároky zde žijícího chráněného druhu vodního živočicha vranky pruhoploutvé. Realizované příčné objekty byly upraveny dle přísných požadavků Správy CHKO Beskydy tak, aby umožňovaly obousměrnou migrační prostupnost toku nejen pro tento zvláště chráněný živočišný druh. Dále byla zahájena úprava vodního toku Kopytná v oblasti Jablunkovska.

Ve spolupráci s Moravskoslezským krajem a s dalšími partnery se Lesy ČR, s. p., zapojily na projektu Záchrana lužních stanovišť v povodí Morávky, který je finančně podpořen Evropskou unií v rámci programu LIFE-Nature. Jeho hlavním cílem je záchrana lužních stanovišť v povodí řeky Morávky, které je ohroženo invazním druhem rostliny – křídlatkou.

Bylo ukončeno sedm staveb realizovaných ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona a další čtyři byly zahájeny. Z nejvýznamnějších lze jmenovat opatření na říčce Ondřejnici.

Na Správě toků – oblast povodí Dyje byly v roce 2008 stavebně dokončeny akce protipovodňových opatření spolufinancované z dotací MZe. Jsou to: poldr na Leštinském potoce a opatření na Křeslickém potoce v obcích Čichov a Podhradí nad Dyjí, které byly v minulosti postižovány povodněmi.

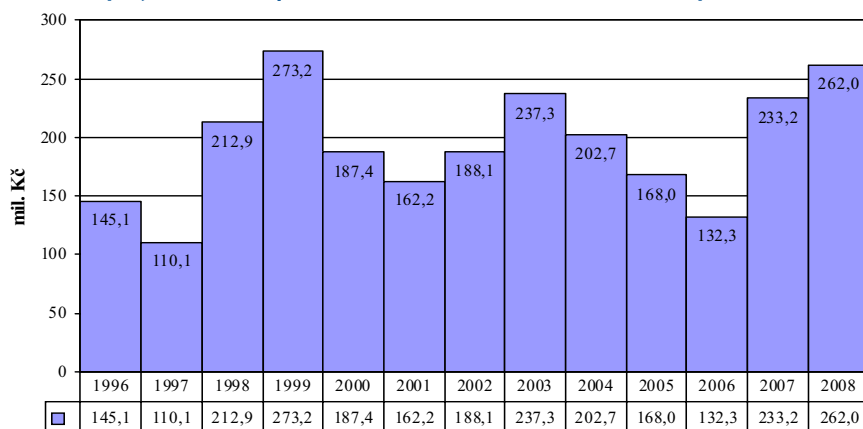
Dále byly realizovány dvě akce na Českomoravské vrchovině z fondů EU: Revitalizace Hostákovského potoka na Třebíčsku a Revitalizace Bolíkovského potoka u Telče. Jedná se o obnovené vodní nádrže a tůň za účelem zadržení vody v krajině a obnovy vodní flory a fauny.

Bylo zahájeno pět staveb spolufinancovaných z fondů EU. U těchto staveb se jedná o zajištění a opravu stávajících objektů proti poškození a obnovení průtočnosti koryta vodního toku v intravilánech obcí na Českomoravské Vrchovině (Věcov, Věžná, Běleč, Sudice) a dále v obci Brněnec na Svitavsku – úprava koryta vodního toku a zvýšení jeho kapacity.

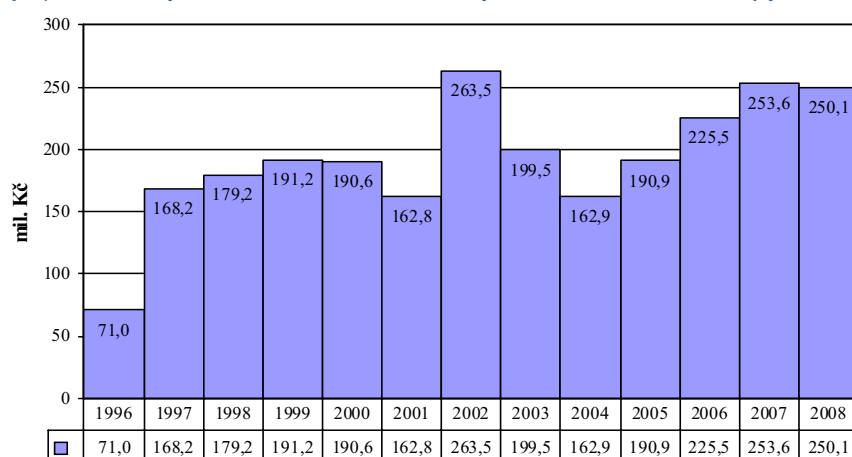
V roce 2008 byla získána čtyři rozhodnutí od Jihomoravského kraje na provedení stavebních úprav toků jako opatření ve veřejném zájmu dle § 35 zákona o lesích a provedeny akce Pavlovický potok na Vyškovsku, strž Kovalovice u Letovic a retenční nádrž Petrovka. Zahájila se stavba retenční nádrže Bítov. V roce 2008 vzniklo na Brněnsku – zejména na Tišnovsku – šest lokálních povodňových škod, které byly také odstraněny. Na Boračském potoce a přítoku Svratky a neinvestiční akce: Litavský a Višňovský potok a přítok Bobruvky. Náklady na odstranění těchto povodňových škod byly přes 5,5 mil. Kč.

Následující Grafy 6.4.1 a 6.4.2 v delší časové řadě podávají přehled o celkových ročních investičních výdajích a prostředcích vynaložených na opravy a údržbu.

Vývoj tržeb Lesů ČR, s. p., za odběry povrchové vody a jednotkové ceny je uveden v Tabulce 6.4.2.

Graf 6.4.1**Investiční výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 1996–2008 v mil. Kč – vodní toky**

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Graf 6.4.2**Výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 1996–2008 v mil. Kč – oprava a údržba vodních toků (úplné náklady)**

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Tabulka 6.4.2**Tržby Lesů ČR, s. p., za povrchovou vodu v letech 2002–2008 v tis. Kč**

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Tržby	9 790	9 390	10 530	9 483	9 581	10 010	10 380
Cena za m ³)	1,23	1,24	1,33	1,35	1,39	1,42	1,50

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Pozn.:) Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.

Vrchlice pod Velkým rybníkem

6.5 Vodní cesty

Působnost v oblasti péče o rozvoj a modernizaci vodních cest dopravně významných vykonává dle zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, Ministerstvo dopravy. Činnost se týká zejména péče o rozvoj labsko-vltavské vodní cesty, která je nejdůležitější soustavou vodních cest ČR.

Hlavní evropská vodní magistrála E 20 Labe a její odbočka E 20-06 Vltava je podle „Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu (AGN)“ mezinárodní dopravně významnou vodní cestou a je nadále jediným plavebním spojením ČR se západoevropskou sítí vodních cest. Od vodního díla Ústí nad Labem – Střekov po Chvaletice na Labi a po Třebeňce na Vltavě je splavnost zajištěna soustavou vodních děl, od Střekova po státní hranici ČR/SRN na regulovaném úseku je plavební provoz závislý na vodních stavech podle aktuálních průtoků.

V roce 2008 byly vynaloženy v oblasti péče a rozvoj a modernizaci vodních cest dopravně významných finanční prostředky v celkové výši 538,4 mil. Kč.

Na programový rozvoj vodních cest bylo z rozpočtu SFDI uvolněno 370,1 mil. Kč, z prostředků EU OPD 130,5 mil. Kč, z prostředků SFDI na předfinancování finančních zdrojů z OPD 27,9 mil. Kč a z úvěru EIB 9,8 mil. Kč.

V porovnání s předchozím rokem, kdy celkové výdaje z veřejných zdrojů činily 389,7 mil. Kč, došlo k navýšení o 148,7 mil. Kč. Prostředky byly realizovány prakticky v celé výši státním investorem MD – Ředitelstvím vodních cest ČR.

V rámci přípravy střežní stavby ke zlepšení plavebních podmínek na dolním Labi, Plavební stupeň Děčín, pokračovaly práce na zpracování dokumentace hodnocení vlivu stavby na životní prostředí EIA a hodnocení vlivů záměru na lokality a druhy soustavy Natura 2000. Bylo definováno technické řešení plavebního stupně s minimalizačními opatřeními (minimalizace vlivů na biotopy, maximální průchodnost stupně pro migraci, revitalizační opatření). Byl zpracován koncept dokumentace EIA včetně hodnocení vlivů na soustavu Natura 2000. Vlivy byly po náročné optimalizaci technického řešení a hledání příslušných revitalizačních opatření považovány za přípustné, s podmínkou prokázání funkčnosti příslušných opatření. Byla zpracována projektová dokumentace experimentálních opatření pro prověření funkčnosti revitalizačních opatření a realizace testovacích opatření byla zahájena ve čtvrtém čtvrtletí roku 2008 s pokračováním v roce 2009. Předpokládaný termín dokončení hodnocení vlivu záměru na životní prostředí je září 2010.

V průběhu roku bylo významným krokem zahájení vlastních prací na prodloužení vodní cesty na Vltavě až po České Budějovice. Cílem celého projektu je obnovení splavnosti této vodní cesty pro rekreační plavbu. Touto činností se „jihočeská“ Vltava napojí plavebně na nádrž vodního díla Orlík, což významně rozšíří turistický potenciál o celou Orlickou nádrž na Vltavě a Otavě. V budoucnu (po dokončení plavebních zařízení na Orlíku a Slapech) pak vznikne souvislá vltavská vodní cesta, napojená díky Labi na celou síť evropských vodních cest.

Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu

7.

7.1 Zásobování pitnou vodou

V roce 2008 bylo v ČR zásobováno z vodovodů 9,664 mil. obyvatel, tj. 92,7 % z celkového počtu obyvatel.

Ve všech vodovodech bylo vyrobeno celkem 667 mil. m³ pitné vody. Za úplatu bylo dodáno (fakturováno) 516,5 mil. m³ pitné vody, z toho pro domácnosti 332,4 mil. m³ pitné vody. Ztráty pitné vody dosáhly 128,8 mil. m³, tj. 19,3 % z vody určené ke spotřebě.

Údaje dodané ČSÚ byly pořízeny na základě souboru 1299 zpravodajských jednotek (tj. 236 provozovatelů vodovodů a kanalizací a vybraný soubor 1063 obcí, které si samy zajišťují provozování vodohospodářské infrastruktury, údaje ale poskytlo 98 % obcí). Hodnoty ukazatelů jsou uvedeny po úpravě odborným dopočtem ČSÚ. Primární údaje zjištěné ve výkazech VH 8b-01 nejsou zveřejňovány ČSÚ od roku 2004.

Trendy a vývoj ukazatelů v oblasti zásobování pitnou vodou jsou zobrazeny v Tabulce 7.1.1 a Grafu 7.1.1.

Zvýšení podílu zásobených obyvatel je dáno výstavbou nových vodovodů. Snižování vody vyrobené meziročně o 1,3 % odpovídá současnému poklesu množství vody fakturované celkem o 1,6 %. Specifické množství vody fakturované domácnostem se snížilo o 4,3 litry na osobu a den a činí 94,2 litrů, specifické množství vody fakturované celkem v přepočtu na obyvatele zásobeného vodou se snížilo o 7 litrů. Po stagnaci fakturovaného množství v roce 2007 došlo v roce 2008 opět k poklesu. Svědčí to o dalším snižování spotřeby v domácnostech i u ostatních odběratelů. Zvýšení ztrát vody na jednoho zásobeného obyvatele meziročně o 1 litr (z 36 litrů na 37 litrů) na osobu a den představuje ročně cca 0,36 m³ na osobu.

Nejvyšší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů byl v roce 2008 v Hlavním městě Praze (100 %) a v Moravskoslezském kraji (97,8 %), nejnižší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou byl v kraji Středočeském (83,1 %) a Plzeňském (83,4 %).

ČOV Mistřín

Tabulka 7.1.1

Zásobování vodou z vodovodů v letech 1989 a 2002–2008

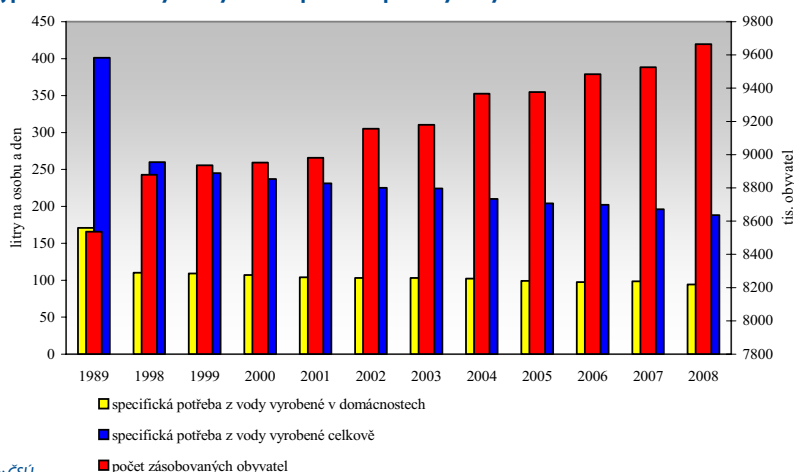
Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyvatel	10 634	10 201	10 201	10 207	10 234	10 267	10 323	10 430
Obyvatelé skutečně zásobováni vodou z vodovodu	tis. obyvatel	8 537	9 156	9 179	9 346	9 376	9 483	9 525	9 664
	%	82,4	89,8	89,8	91,6	91,6	92,4	92,3	92,7
Voda vyrobená z vodovodů	mil. m ³ /rok	1 251	753	751	720	699	699	683	667
	% k 1989	100,0	60,2	60,0	57,6	55,9	55,9	54,6	53,3
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	929,4	545,3	547,2	543,5	531,6	528,1	531,7	516,5
	% k 1989	100,0	58,7	58,9	58,5	57,2	56,8	57,2	55,6
Specifická potřeba z vody vyrobené	l/os/den	401	225	224	211	204	202	196	188
	% k 1989	100,0	56,1	54,7	52,6	50,9	50,4	48,9	46,9
Specifické množství vody fakturované celkem	l/os/den	298	163	163	159	155	153	153	146
	% k 1989	100,0	54,7	54,7	53,4	52,0	51,3	51,3	49,0
Specifické množství vody fakturované pro domácnost	l/os/den	171	103	103	102	98,9	97,5	98,5	94,2
	% k 1989	100,0	60,2	60,2	59,6	57,8	57,0	57,6	55,1
Ztráty vody na 1 km řadu	l/km den	16 842 ^{a)}	8 358 ^{a)}	7 783 ^{a)}	6 113	5 770	5 673	4 893	4 889
Ztráty vody na 1 zásob. obyvatele	l/os/den	90 ^{a)}	53 ^{a)}	52 ^{a)}	45	43	42	36	37

Pramen: ČSÚ

Pozn.: ^{a)} Údaje za vodovody hlavních provozovatelů.

Graf 7.1.1

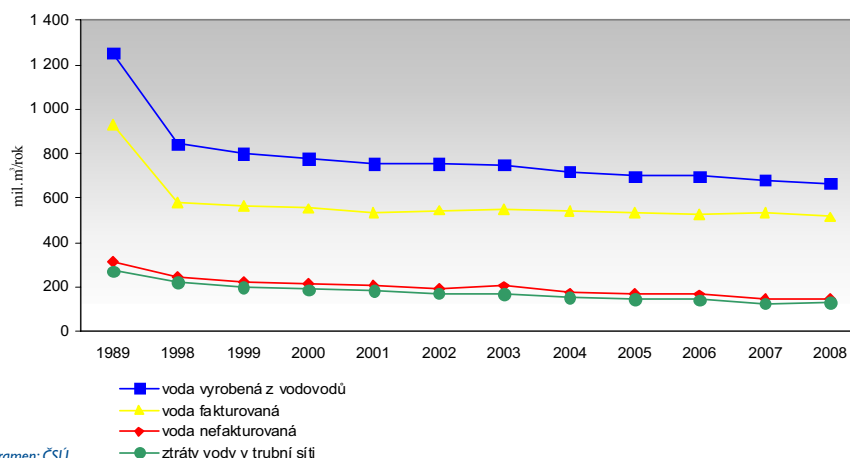
Vývoj počtu zásobených obyvatel a specifické potřeby vody fakturované v letech 1989 a 1998–2008

Pramen: ČSÚ

Graf 7.1.2

Vývoj hodnot objemu vody vyrobené z vodovodů a fakturované vody celkem v letech 1989 a 1998–2008

Pramen: ČSÚ

U krajů Karlovarského, Ústeckého, Královéhradeckého, Pardubického a Vysočina došlo meziročně k mírnému poklesu podílu obyvatel zásobených vodou z celkového počtu. Toto snížení je způsobeno vyšším nárůstem počtu středního stavu obyvatel kterému neodpovídal nárůst obyvatel skutečně zásobených vodou z vodo-

vodů pro veřejnou potřebu. Ve všech krajích došlo k nárůstu počtu obyvatel skutečně zásobených vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu.

Délka vodovodní sítě byla v roce 2008 prodloužena celkem o 1 631 km a dosáhla délky 72 167 km.

Nárůst délky připadající na jednoho zásobeného obyvatele oproti roku 2007 činí 0,283 %, což představuje nárůst o 0,15 m na jednoho zásobeného obyvatele. V roce 2008 tak připadalo na jednoho zásobeného obyvatele 7,47 m vodovodu. Nová výstavba a dostavba stávajících vodovodních systémů v roce 2008 tak zvýšila počet zásobených obyvatel o 139 101.

Tabulka 7.1.2

Zásobování obyvatel, výroba a dodávka vody z vodovodů v roce 2008

Kraj, území	Obyvatelé		voda vyrobená z vodovodů (tis. m ³)	Voda fakturovaná	
	skutečně zásobování vodou z vodovodů	podíl obyvatel zásobovaných vodou z celkového počtu		celkem	z toho pro domácnosti
	(počet)	(%)		(tis. m ³)	(tis. m ³)
Hl. město Praha	1 224 700	100,0	125 438	84 832	54 523
Středočeský kraj	1 011 440	83,1	48 727	49 511	33 314
Jihočeský kraj	585 174	92,2	37 018	28 824	18 822
Plzeňský kraj	471 978	83,4	33 322	27 159	16 556
Karlovarský kraj	300 974	97,5	22 399	16 638	10 497
Ústecký kraj	791 077	94,8	59 212	42 374	25 259
Liberecký kraj	384 727	88,3	30 664	21 198	12 546
Královéhradecký kraj	505 389	91,3	33 461	25 337	16 238
Pardubický kraj	490 511	95,5	31 110	24 659	15 203
Kraj Vysočina	477 352	92,8	26 207	23 156	14 537
Jihomoravský kraj	1 099 282	96,1	69 171	55 425	37 403
Olomoucký kraj	567 306	88,4	30 396	26 289	17 917
Zlínský kraj	531 719	90,0	32 190	25 524	15 845
Moravskoslezský kraj	1 222 550	97,8	87 799	65 553	43 779
ČR	9 664 179	92,7	667 114	516 479	332 439

Pramen: ČSÚ

Tabulka 7.2.1

Odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací v letech 1989 a 2002–2008

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 201	10 201	10 207	10 234	10 267	10 323	10 430
Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci	tis. obyv.	7 501	7 899	7 928	7 947	8 099	8 215	8 344	8 459
	%	72,4	77,4	77,7	77,9	79,1	80,0	80,8	81,1
Vypouštěné odp. vody do kanalizace (bez srážkových vod) celkem	mil. m ³	877,8	576,3	558,1	539,7	543,4	542,0	519,3	508,8
	% k 1989	100,0	65,7	63,6	61,5	61,9	61,7	59,2	58,0
Čištěné odpadní vody včetně vod srážkových ¹⁾	mil. m ³	897,4	846,2	782,7	821,5	841,5	857,4	841,2	807,5
Čištěné odpadní vody celkem bez vod srážkových	mil. m ³	627,6	533,6	527,4	509,7	513,9	510,6	497,6	485,0
	% k 1989	100,0	85,0	84,0	81,3	82,0	81,4	79,4	77,3
Podíl čištěných odpadních vod bez vod srážkových ²⁾	%	71,5	92,6	94,5	94,4	94,6	94,2	95,8	95,3

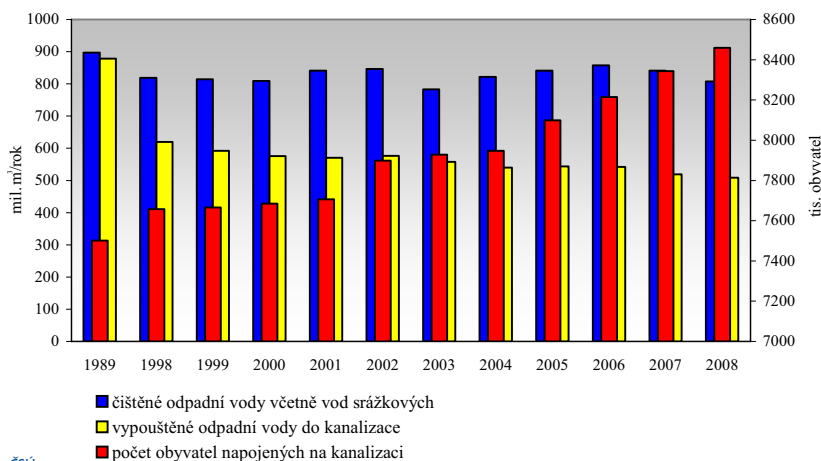
Pramen: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ V letech 1989 a 2002 až 2003 se jedná o údaje za kanalizace hlavních provozovatelů.

²⁾ Jedná se o podíl z vod vypouštěných do kanalizace.

Graf 7.2.1

Vývoj počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v letech 1989 a 1998–2008

Pramen: ČSÚ

Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 37 887 ks a dosáhl počtu 1 880 007 ks. Počet osazených vodoměrů se zvýšil o 32 891 ks a dosáhl počtu 1 889 738 ks.

7.2 Odvádění a čištění komunálních odpadních vod

V roce 2008 žilo v domech připojených na kanalizaci 8,459 mil. obyvatel ČR, to je 81,1 % z celkového počtu obyvatel. Do kanalizací bylo vypuštěno celkem 508,8 mil. m³ odpadních vod. Z tohoto množství bylo čištěno 95,3 % odpadních vod (bez zahrnutí vod srážkových), což představuje 485,0 mil. m³.

Trendy vývoje odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací dokladuje v delší časové řadě Tabulka 7.2.1 a Graf 7.2.1.

Počet obyvatel napojených na kanalizaci vzrostl meziročně o 114 992. Objem vypouštěných odpadních vod do kanalizace, bez vod srážkových, klesl meziročně o 10,48 mil. m³ ale pokles dodané vody dosáhl 15,22 mil. m³. Po hlubší analýze bylo zjištěno, že metodika stanovení hodnoty „Vypouštěné odpadní vody do kanalizace“ není jednotně chápána, neboť šest krajů má tyto hodnoty vyšší než vykazované množství vody dodané a opačně nižší hodnoty vykazuje osm krajů. Na tuto skutečnost nemá žádný vliv podíl zásobených obyvatel ani podíl obyvatel připojených na kanalizaci. Důsledkem je, že ukazatel podílu čištěných odpadních vod bez vod srážkových může zcela nelogicky klesnout v roce 2008 o 0,5 %. Analýza byla provedena právě vzhledem k tomuto poklesu.

Nejvyšší podíl obyvatel připojených na kanalizaci byl v roce 2008 v Hlavním městě Praze (99,0 %) a Karlovarském kraji (90,4 %), nejnižší podíl byl ve Středočeském kraji (67,3 %) a kraji Libereckém (68,2 %).

ČOV Most

Pokles podílu obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci, který se projevil v Praze, Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém a Libereckém kraji má příčinu ve vyšším nárůstu středního stavu obyvatel, kterému neodpovídal nárůst obyvatel skutečně napojených na kanalizace pro veřejnou potřebu. Ve všech krajích

došlo k nárůstu počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu.

Délka kanalizační sítě byla v roce 2008 prodloužena o 1 015 km a dosáhla délky 38 704 km.

Celkový počet čistíren odpadních vod se dle údajů ČSÚ zvýšil oproti předešlému roku 2007 o 87 ČOV, tedy na 2 091 ČOV v ČR.

7.3 Vývoj ceny pro vodné a stočné

V roce 2008 byla dle šetření Českého statistického úřadu průměrná cena bez DPH pro vodné 26,2 Kč/m³ a průměrná cena pro stočné 23 Kč/m³. Oproti roku 2007 se tak cena pro vodné zvýšila o 7,0 % a cena pro stočné o 7,0 %.

Před účinností novely zákona č. 76/2006 Sb., tedy do roku 2006, byly informace o průměrné výši ceny pro vodné a stočné stanovovány na základě údajů, které na požádání MZe zasílali vybraní provozovatelé vodovodů a kanalizací. Novelou zákona byla vlastníkům, popř. provozovatelům, pokud jsou vlastníkem zmocněni, v souladu s ustanovením § 36 odst. 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ustavena povinnost každoročně nejpozději do 30. června kalendářního roku zaslat na MZe úplné informace o celkovém vyúčtování všech položek výpočtu ceny pro vodné a stočné v předchozím kalendářním roce. Údaje o cenách šetření MZe jsou s DPH a průměry získávány váženým průměrem. Vzhledem k termínu odevzdání vyúčtování není možné data vyhodnotit a zpracovat před uzavěrkou této publikace. Z tohoto důvodu jsou uvedeny pouze údaje zjištěné šetřením ČSÚ jako podíl tržeb od odběratelů a množství dodané pitné vody a odvedených splaškových vod. Souhrnné údaje ČSÚ za ČR nejsou získány jako vážené průměry a nelze je tedy srovnávat s údaji z podkladů MZe.

Podle šetření ČSÚ byla nejvyšší průměrná cena pro vodné zjištěna v kraji Středočeském a Ústeckém, kde dosáhla hodnoty 29,5 Kč/m³. V poměru s celorepublikovým průměrem tak byla vyšší o 12,6 %. Nejvyšší průměrná cena pro stočné byla v kraji Libereckém, která při výši 28,9 Kč/m³ byla o 25,6 % vyšší než byl celorepublikový průměr. Naopak nejnižší průměrná cena pro vodné (23,4 Kč/m³) i stočné (16,5 Kč/m³) byla zjištěna v kraji Moravskoslezském. Průměrné ceny v jednotlivých krajích jsou uvedeny v Tabulce 7.3.2.

Odra, Polanka

Tabulka 7.2.2

Počet obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čistěných odpadních vod v roce 2008 v jednotlivých krajích

Kraj, území	Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu		Odpadní vody vypouštěné do kanalizace pro veřejnou potřebu	Čistěné odpadní vody bez vod srážkových	
	celkem	podíl k celk. počtu obyvatel		celkem	podíl
	(počet)	(%)	(tis. m ³)	(tis. m ³)	(%)
Hl. město Praha	1 213 630	99,0	74 770	74 770	100,0
Středočeský kraj	818 988	67,3	52 566	52 209	99,3
Jihočeský kraj	540 718	85,2	35 098	33 538	95,6
Plzeňský kraj	434 610	76,8	33 155	31 542	95,1
Karlovarský kraj	278 931	90,4	15 933	15 869	99,6
Ústecký kraj	679 924	81,5	33 601	31 633	94,1
Liberecký kraj	296 993	68,2	15 505	14 989	96,7
Královéhradecký kraj	404 511	73,1	24 874	23 123	93,0
Pardubický kraj	358 069	69,7	22 790	21 335	93,6
Kraj Vysočina	430 844	83,8	22 293	18 884	84,7
Jihomoravský kraj	996 851	87,2	54 005	51 181	94,8
Olomoucký kraj	490 855	76,5	28 247	27 097	95,9
Zlínský kraj	502 165	85,0	25 975	24 349	93,7
Moravskoslezský kraj	1 012 126	81,0	70 040	64 510	92,1
ČR	8 459 215	81,1	508 852	485 029	95,3

Pramen: ČSÚ

Tabulka 7.3.1

Realizační ceny pro vodné a stočné v roce 2007 a 2008

Ukazatel	Jednotka	2007	2008	Index 2008/2007
Vodné celkem	mil. Kč	13 084	13 520	1,03
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	532	516	0,97
Průměrná cena pro vodné	Kč/m ³	24,60	26,20	1,07
Stočné celkem	mil. Kč	11 142	11 712	1,05
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace	mil. m ³ /rok	519	509	0,98
Průměrná cena pro stočné	Kč/m ³	21,50	23,0	1,07

Pramen: ČSÚ

Tabulka 7.3.2

Spotřeba vody, průměrné ceny bez DPH pro vodné a pro stočné v roce 2008

Kraj	Specifické množství vody fakturované celkem	Specifické množství vody fakturované domácnostem	Průměrná cena pro vodné	Průměrná cena pro stočné
	(l/os/den)	(l/os/den)	(Kč/m ³)	(Kč/m ³)
Hl. město Praha	189,8	122,0	26,3	27,0
Středočeský	134,1	90,2	29,5	21,2
Jihočeský	135,0	88,1	29,4	21,7
Plzeňský	157,7	96,1	23,6	18,6
Karlovarský	151,5	95,6	28,9	24,5
Ústecký	146,8	87,5	29,5	28,7
Liberecký	151,0	89,3	27,6	28,9
Královéhradecký	137,4	88,0	24,8	23,9
Pardubický	137,7	84,9	23,7	24,1
Vysočina	132,9	83,4	25,6	18,4
Jihomoravský	138,1	93,2	24,1	26,4
Olomoucký	127,0	86,5	25,4	23,1
Zlínský	131,5	81,6	26,6	23,3
Moravskoslezský	146,9	98,1	23,4	16,5
ČR	146,4	94,2	26,2	23,0

Pramen: ČSÚ

VODA BEZ HRANIC

Pozřeme-li vodu, nevyvoláme tím nudu.
Stačí jen jeden doušek z některých vod
a připadáme si jako
když vidíme krásnou loď,
na které stojíme a přitom se točíme.

To točení mi rozbolelo hlavu,
vzala jsem si tedy vodu.
Bolení hned přestalo,
pak to zase začalo.

Začal ten krásný pocit z vody.
Voda přece nemůže být na nic,
je to totiž – Voda bez hranic.

8.1 Rybářství a rybníkářství v roce 2008

V ČR je rybářství rozděleno do dvou základních oblastí. Jde především o produkční rybářství a dále pak hospodaření v rybářských revírech.

Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství, které je založeno na uměle vytvořených vodních plochách, vykazuje stabilní výkonnost, rybníky slouží vedle produkce ryb k plnění neopomenutelných mimoprodukčních funkcí v krajině, jako je retenční vody, ochrana proti povodním, biologické čištění vody. Rybníky poskytují úkryty pro hnízdění ptactva, ochranu pro zvěř. Plní rekreační poslání, ekostabilizační funkce a přispívají k zachování biodiverzity. Kromě rybníků jsou ryby produkovány ve speciálních zařízeních, kde se především jedná o chov lososovitých ryb neboli pstruhařství.

Na území ČR se nachází více než 24 tisíc rybníků a vodních nádrží, což představuje přibližně 52 tis. ha, z toho je 42 tis. ha využito k chovu ryb. V rybnících je dosahováno ročního přírůstku v průměru kolem 460 kg ryb/ha. Druhovité zastoupení tržních ryb je poměrně stabilní a proti předchozím letům se nezměnilo. Kapr se podílí na celkovém objemu chovaných ryb 87,8 %, býložravé ryby (tolstolobík, amur bílý) 3,7 %, ryby lososovité (zejména pstruh duhový a siven americký) 3,8 %, lín obecný 1,3 %, dravé ryby a další rybí druhy 3,4 %.

Tržní produkce ryb v ČR v roce 2008 se pohybovala okolo 20,4 tis. t. V poslední třech letech se produkce nijak výrazně nemění. Produkce ryb ze speciálních zařízení byla 803 t. Spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR v roce 2008 poklesla na přibližně 1,32 kg/osobu/rok.

Tabulka 8.1.1

Přehled o produkci ryb určených k přímé spotřebě v letech 2004–2008

Ukazatel produkce a spotřeby ryb	2004	2005	2006	2007	2008
Produkce v tis. t	19,40	20,50	20,40	20,40	20,40
Z toho: export v tis. t	9,90	9,30	10,00	10,45	10,12
Úlovky na revírech v tis. t	4,70	4,20	4,60	4,30	4,16
Spotřeba na osobu v kg/rok ⁻¹	1,46	1,40	1,40	1,40	1,32

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Tabulka 8.1.2

Operační program Rybářství 2007–2013

Prioritní osa 2 – Akvakultura	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 2.1	Investice do produkce akvakultury
Opatření 2.2	Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí
Opatření 2.3	Opatření v oblasti zdraví ryb
Opatření 2.4	Investice do zpracování a uvádění na trh
Prioritní osa 3 – Opatření společného zájmu	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 3.1	Opatření ve společném zájmu
Opatření 3.2	Opatření na vytváření vhodných podmínek pro život vodních živočichů
Opatření 3.3	Podpora a rozvoj nových trhů a programatické kampaně
Opatření 3.4	Pilotní projekty

Pramen: MZe

Vývoz živých ryb dosahoval v roce 2008 téměř 50 % celkové produkce. Živých sladkovodních ryb bylo vyvezeno 10,121 tis. t ž. hm. Hlavním vývozním artiklem byl tradičně kapr, jehož export ve srovnání s rokem 2007 vzrostl na 8,77 tis. t ž. hm. za cenu 49,99 Kč/kg ž. hm. Důvodem živých sladkovodních ryb do ČR byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný, jedná se o 463 t.

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb. Ročně se v ČR zpracuje 9 až 11 % tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2008 bylo zpracováno 1 716 t ryb v živé hmotnosti, což představovalo 8,4 % tržní produkce sladkovodních ryb.

Součástí odvětví je rovněž rekreační a sportovní rybářství uskutečňované na vodních plochách státem vyhlášených jako rybářské revíry. Počet rybářských revírů na území ČR přesahuje 2 000 s výměrou přibližně 42 tis. ha. Rekreačním rybářstvím se zabývá 350 tis. registrovaných členů všech rybářských svazů, kteří vylovili v roce 2008 cca 4,16 tis. t ryb.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor do rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpůrné prostředky:

- 1) Národní resortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu: Kontrola uživatelských, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje.
- 2) Operační program Rybářství 2007–2013: kde mohou rybáři čerpat finanční prostředky v rámci prioritní osy 2 – Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a uvádění na trh. V rámci osy 3 – Opatření ve společném zájmu se týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní a pilotních projektů.

ném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní a pilotních projektů.

MZe dne 27. 11. 2008 ukončilo proces kontroly a hodnocení projektů o dotace v rámci prioritní osy 2 a vydalo rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci prvního kola příjmu žádostí o podporu z Operačního programu Rybářství 2007–2013.

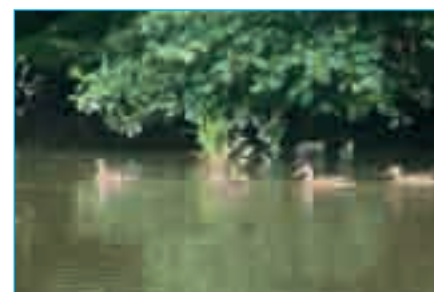
V opatření 2.1. *Opatření pro produktivní investice do akvakultury* byla vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 12 projektů záměru a) s celkovou dotací cca 10 837 tis. Kč, tři projekty záměru b) s celkovou dotací cca 7 447 tis. Kč, 14 projektů záměru c) s celkovou dotací cca 24 134 tis. Kč, dva projekty záměru d) s celkovou dotací cca 126 tis. Kč a dva projekty záměru e) s celkovou dotací cca 3 465 tis. Kč.

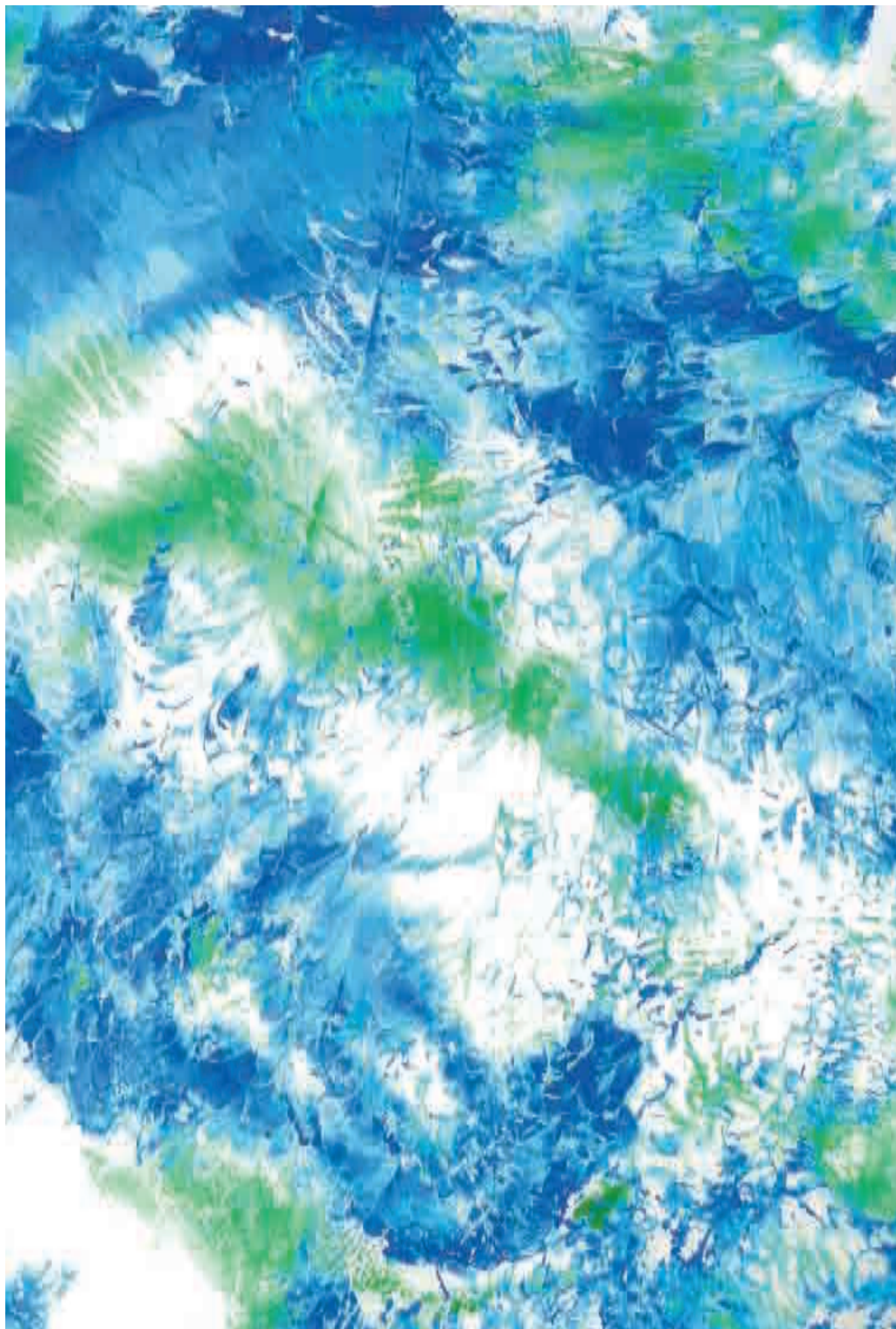
V opatření 2.4. *Investice do zpracování a uvádění na trh* byla vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na jeden projekt záměru a) s celkovou dotací cca 6 599 tis. Kč a jeden projekt záměru b) s celkovou dotací cca 1 170 tis. Kč.

8.2 Změny stavu rybníčního fondu

Program Ministerstva zemědělství 229 210 – „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“, jehož cílem bylo celkové zlepšení technického stavu rybníčního fondu a posílení vodohospodářských a mimoprodukčních funkcí rybníků s ohledem na jejich protipovodňový a krajinotvorný význam, již skončil.

Na podprogram 229 218 – „Odstranění škod na rybnících a vodních nádržích po povodních v srpnu 2002“ navázal v roce 2007 program 129 130 – „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží“, který probíhá obdobným způsobem. Obnova a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží je zaměřena na zlepšení jejich vodohospodářských i mimoprodukčních funkcí. Důraz je kladen zejména na posílení retenčních schopností. Zároveň je věnována pozornost zlepšení bezpečnosti provozu rybníků a vodních nádrží v souvislosti s povodňovými situacemi. K podpoře retenční také pokračuje odbahnění nejvíce zanesených rybníků, dále je možné podpořit i výstavbu vodních nádrží sloužících k ochraně před povodněmi a suchem. V rámci programu 129 130 probíhalo v roce 2008 financování celkem 68 akcí, kde celkové výdaje činily 418,477 mil. Kč. Podrobnější informace o financování programu 129 130 naleznete v kapitole 9.

Státní finanční podpora vodního hospodářství

9.

9.1 Finanční podpory Ministerstva zemědělství

V roce 2008 byla v rámci programu Ministerstva zemědělství 229 310 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“ zaměřeného na realizaci opatření k naplňování směrnic EU v oblasti vodovodů a kanalizací a na vlastní rozvoj oboru vodovodů a kanalizací poskytnuta podpora v celkové výši cca 1,95 mld. Kč. Program 229 310 byl dle schválené dokumentace naplánován na roky 2006–2010. Vzhledem k tomu, že tento program bude v letech 2009 až 2010 řešit dokončení spolufinancování víceletých akcí, připravilo Ministerstvo zemědělství dotační program nový – 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“. Tento program je naplánován na roky 2009–2013.

Výše uvedená podpora byla investorům poskytnuta jak ve formě dotací, tak i ve formě bezúročných půjček ze zdrojů úvěrových prostředků od EIB resp. CEB. V rámci podprogramu MZe 229 312 (opatření zaměřená na vodovody) byly v roce 2008 podpořeny ze státního rozpočtu celkem 162 akce v celkové výši cca 783 mil. Kč a v rámci podprogramu MZe 229 313 (opatření zaměřená na kanalizace) bylo v roce 2008 podpořeno ze státního rozpočtu celkem 147 akcí v celkové výši cca 1 164 mil. Kč.

V roce 2008 zároveň dobíhalo čerpání úvěru ČR od EIB na základě smlouvy o úvěru „Česká republika – rámcová půjčka pro vodní hospodářství určená na rekonstrukce, zlepšení, modernizace a rozšiřování vodohospodářských systémů v ČR“, realizovaného na základě usnesení vlády ČR č. 1179 z roku 1999 a zároveň z úvěru od CEB. V roce 2008 bylo z výše uvedených úvěrů podpořeno celkem šest akcí v celkové výši 31 mil. Kč. V roce 2009 budou tyto dočerpané úvěry nahrazeny po dohodě s MF poskytováním úhrad částí úroků z komerčních úvěrů u investičně náročnějších akcí.

Ministerstvo zemědělství v roce 2008 realizovalo programy, jejichž cílem je obnova vodohospodářského majetku správců vodních toků v rámci odstraňování povodní z minulých let, realizace protipovodňových opatření, obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží a zajištění péče o státní majetek na drobných vodních tocích a na hlavních odvodňovacích zařízeních. V tomto roce bylo také financováno odstraňování povodňových škod z roku 2006, způsobených právníkem a fyzickým osobám na hrázích a objektech rybníků.

Čerpání státních finančních prostředků na kapitálové a běžné výdaje je uvedeno v následujících tabulkách.

V roce 2008 pokračovalo Ministerstvo zemědělství v zabezpečování administrace programu 129 120 – „Podpora prevence před povodněmi II“, který obsahuje čtyři podprogramy, tematicky zaměřené na podporu protipovodňových opatření s retencí, podporu protipovodňových opatření podél vodních

Tabulka 9.1.1

Finanční prostředky státního rozpočtu poskytnuté v rámci programu MZe 229 310 v roce 2008 v mil. Kč

Forma podpory	Vodovody a úpravy vody	Kanalizace a čistírný odpadních vod	MZe celkem
Návratná finanční výpomoc	0,000	0,000	0,000
Dotace	783,412	1 164,019	1 947,431
Celkem	783,412	1 164,019	1 947,431

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.2

Vývoj státní podpory výstavby vodovodů, úpraven vod, kanalizací a čistíren odpadních vod v rámci MZe v letech 2004–2008 v mil. Kč

Finanční zdroj	2004	2005	2006	2007	2008
Návratná finanční pomoc	4	0	0	0	0
Dotace státního rozpočtu	1 563	1 746	925	1 620	1 947
Podpora státního rozpočtu	1 567	1 746	925	1 620	1 947
Zvýhodněný úvěr	653	754	486	161	31
Podpora celkem	2 220	2 500	1 411	1 781	1 978

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.3

Státní finanční prostředky poskytnuté MZe v roce 2008 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování v programu 229 110 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
229 110	Odstranění následků povodní na státním hospodářském majetku	460,976

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.4

Státní finanční prostředky poskytnuté MZe v roce 2008 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování v programu 129 120, 129 130 a 129 150 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
129 120	Prevence před povodněmi II	789,361
129 130	Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží	418,477
129 150	Podpora procesu plánování a oblasti vod	54,000

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.5

Neinvestiční podpory poskytnuté MZe v roce 2008 na ostatní opatření ve vodním hospodářství poskytnuté MZe v mil. Kč

Název podpory	Výše poskytnutých prostředků	Příjemce podpory
Správa drobných vodních toků *)	178,601	ZVHS
Správa hlavních odvodňovacích zařízení *)	51,242	ZVHS

Pramen: MZe

Pozn.: *) Zahnutá údržba i provoz.

toků, podporu zvyšování bezpečnosti vodních děl a podporu vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů. Věcné zaměření podprogramů umožňuje jejich vzájemnou provázanost a tím zvýšení účinků protipovodňové prevence na toku.

Předmětem podprogramu 129 122 – „Podpora protipovodňových opatření s retencí“ – je výstavba a obnova suchých nádrží (poldrů), výstavba a obnova vodních nádrží, rekonstrukce stávajících nádrží a poldrů a dále výstavba a rekonstrukce objektů území určených k rozlívům povodní.

Podprogram 129 123 – „Podpora protipovodňových opatření podél vodních toků“ – se zaměřuje na zvyšování kapacity koryt vodních toků, ochranné hráze, odlehčovací koryta a štol, zvyšování průtočné kapacity jezdů, rekonstrukci hrází a stabilizaci koryt vodních toků.

Cílem podprogramu 129 124 – „Podpora zvyšování bezpečnosti vodních děl“ – je rekonstrukce stávajících vodních děl pro zvýšení jejich bezpečnosti za povodní a pro zlepšení manipulačních možností vodních děl v operativním povodňovém řízení. Jsou upřednostňována taková opatření, která mohou zvýšit účinek dalších protipovodňových opatření na toku pod vodním dílem.

Podprogram 129 125 – „Podpora vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů“ – je zaměřen zejména na identifikaci rozsahu záplav a vynesení rozsahu do mapového podkladu. Sem patří i vymezení území ohrožených zvláštními povodněmi vzniklými v důsledku poruch nebo protržení hráze vodního díla, zadržujícího povrchovou vodu. Výstupy návrhu záplavových území, schválených vodoprávním úřadem, se stávají jedním z územních limitů a slouží úřadům veřejné správy zejména při povolování staveb. Studie odtokových poměrů jsou zdrojem informací o záplavových územích před a po realizaci navržených protipovodňových opatření, o kvantifikaci rozsahu povodňových škod a zhodnocení efektivnosti navržených technických a netechnických opatření.

Realizaci opatření programu 129 120 zabezpečují správci vodních toků (státní podniky Povodí, Lesy ČR, s. p., ZVHS a správci drobných vodních toků určených MZe dle § 48 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů) a na základě výjimky ze Závazných pravidel udělené ministrem zemědělství č. j. 29305/2007–10000 ze dne 1. 8. 2007 rovněž Hlavní město Praha, které jako investor zajišťuje realizaci protipovodňových opatření budovaných na území hlavního města.

Prostřednictvím institutu tzv. navrhovatele, program umožňuje zapojení obcí, sdružení obcí, měst a krajů do procesu navrhování protipovodňových opatření, kdy realizaci jimi navržených opatření zajišťují správci vodních toků.

V rámci programu 129 120 – „Prevence před povodněmi II“ – bylo v roce 2008 rozestavěno 13 investičních staveb protipovodňových opatření s retencí, 88 investičních staveb protipovodňových opatření podél vodních toků, 4 investiční stavby pro zvyšování bezpečnosti vodních děl a 32 akce vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů. V následující Tabulce 9.1.6 jsou uvedeny některé významnější akce programu 129 120.

Kromě programů zaměřených na prevenci bylo nutné v roce 2008 odstraňovat povodňové škody způsobené povodněmi z roku 2006 na státním vodohospodářském majetku prostřednictvím realizace podprogramu 229 114 – „Odstranění následků povodní roku 2006“, který je součástí programu 229 110 – „Odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“.

V rámci podprogramu 229 114 byla v roce 2008 poskytnuta finanční podpora celkem na 255 akcí. Největší počet byl zajišťován ZVHS – 97 akcí, druhý nejvyšší počet byl zajišťován Povodím Labe, s. p. – 62 akce. V následující Tabulce 9.1.8 jsou uvedeny některé významnější akce tohoto podprogramu.

Tabulka 9.1.6

Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu 129 120 – „Prevence před povodněmi II“ – v mil. Kč

Správci vodních toků	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2008
Lesy ČR, s. p.	Hrabovský potok, k. ú. Hrabová u Dubicka	08/07–06/10	13,514	7,581
Povodí Labe, s. p.	Třebovka, Dlouhá Třebová-Hylváty, úprava toku v obcích	03/08–12/10	196,853	97,638
Povodí Moravy, s. p.	VD Bystřička, rekonstrukce přelivu	02/08–03/10	84,254	38,000
Povodí Odry, s. p.	Odry, Ostrava-Hrušov, ochranná hráz km 12,700–14,950	07/07–04/10	70,451	35,601
Povodí Ohře, s. p.	VD Janov, Zajištění stability a bezpečnosti hráze	10/07–04/10	42,827	20,000
Povodí Vltavy, s. p.	Vltava, České Budějovice, úprava koryta ř. km 234,1–239,5	08/08–12/09	162,082	48,397
Hlavní město Praha	Stavba 0012 Protipovodňová opatření na ochranu hl. m. Prahy, etapa 0006 Zbraslav, Radotín, část 21 U školy a ul. Výpadová	06/08–12/09	172,022	3,600

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.7

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2008 v rámci programu 129 120 podle jednotlivých správců vodních toků v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2008	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	222,835	0
Povodí Vltavy, s. p.	216,605	0
Povodí Ohře, s. p.	53,095	0
Povodí Odry, s. p.	101,087	0
Povodí Moravy, s. p.	51,997	0
Lesy ČR, s. p.	63,803	0
ZVHS	61,058	2,881
Správci drobných vodních toků – obce	11,400	0
Hlavní město Praha	4,600	
Celkem	786,48	2,881

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.8

Přehled nákladů vybraných významných akcí v rámci podprogramu 229 114 – „Odstranění následků povodní roku 2006“ – v mil. Kč

ISPROFIN 229 114	Název akce	Realizace	Celkové náklady akce	Investor
1006	Bílina, ř. km 17,5–20,4 (Sezemice) – rekonstrukce	09/07–01/08	3,681	Povodí Ohře, s. p.
1009	Fojtovický potok, ř. km 2,200–2,700 (Heřmanov) – rekonstrukce	10/07–09/08	3,981	Povodí Ohře, s. p.
1015	Bílý potok, ř. km 1,4–2,2 (Skorotice) – oprava	08/07–08/08	2,006	Povodí Ohře, s. p.
2203	HB Ubušínský potok v Unčíně	10/07–09/08	4,421	Lesy ČR, s. p.
2302	PŠ 03/06 PP Doubravy č. 2 – Chuchel	06/08–06/09	2,919	Lesy ČR, s. p.
2306	PŠ 03/06 PP Tiché Orlice – Perná	05/08–06/09	5,131	Lesy ČR, s. p.
2308	PŠ 03/06 Knapovecký potok – Horní Houžovec	03/08–06/09	3,639	Lesy ČR, s. p.
2765	OPŠ HB Dinotice	10/07–12/08	2,116	Lesy ČR, s. p.
3032	HOZ Lipovka – Litohrady	09/08–12/08	2,672	ZVHS
3122	Svodnice Blatníčka – PŠ 2006	06/08–11/08	1,691	ZVHS
3199	Radečka	03/08–07/08	1,147	ZVHS
3248	Skalecký potok – PŠ 2006	09/08–12/08	3,849	ZVHS
3262	VN Zákraví	09/08–12/08	1,326	ZVHS
3251	Hruškovice – PŠ 2006	04/08–07/08	1,684	ZVHS
4350	PŠ Dobrovodský potok, ř. km 6,33–9,51 – oprava regulace	06/07–02/08	5,272	Povodí Vltavy, s. p.
4440	Košínský potok, Tábor, ř. km 0,137–0,200 – opěrná zeď	01/08–06/08	2,270	Povodí Vltavy, s. p.
4441	Smutná, Jistebnice, ř. km 43,730–43,775 – opěrná zeď	12/07–06/08	0,885	Povodí Vltavy, s. p.
5003	Odra Hoštálkovice km 16,380–16,450	09/08–12/08	3,428	Povodí Odry, s. p.
5004	Bílovka – Bílovec km 9,849–10,300	09/09–11/09	33,203	Povodí Odry, s. p.
6031	Labe, VD Štětí, oprava koryta	05/08–12/08	11,035	Povodí Labe, s. p.
6038	Labe, Střekov – Lovosice, oprava koryta	05/08–12/08	17,124	Povodí Labe, s. p.
6061	Labe, Špindlerův Mlýn, Hromovka, rekonstrukce koryta	09/07–06/09	12,161	Povodí Labe, s. p.
6096	Bílá Desná, Desná, oprava koryta	06/08–12/08	6,015	Povodí Labe, s. p.
6098	Labe, VD Střekov, oprava VD	05/08–12/08	20,857	Povodí Labe, s. p.
9111	Jihlava, km 23,900–24,355, Malešovice, Kupařovice, oprava toku	07/08–11/08	2,397	Povodí Moravy, s. p.
9126	Morava, Mohelnice km 276,000–277,700, oprava toku	09/08–02/09	1,429	Povodí Moravy, s. p.
9201	VD Vranov, Vranov nad Dyjí – opravy objektů pod hrází	01/08–11/08	6,066	Povodí Moravy, s. p.
9205	VD Vranov, Vranov nad Dyjí – opravy objektů pod hrází	08/08–11/08	4,824	Povodí Moravy, s. p.
9204	Jevišovka, km 31,5–54,7, Tvoříhráz, Plaveč, oprava toku	06/08–11/08	3,171	Povodí Moravy, s. p.
9232	Morava, Rybárny – Staré Město km 159,450–165,300, nánosy, nátrže	06/08–11/08	4,824	Povodí Moravy, s. p.

Pramen: MZe

V roce 2008 Ministerstvo zemědělství zajišťovalo realizaci programu 129 130 – „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“.

Administrace programu 129 130 byla v jeho počátku pozdržena kvůli posouvání termínu notifikace a následných průtahů schvalovacího procesu dokumentace programu. Z tohoto důvodu financování programu fakticky započalo až v roce 2008.

Cílem programu je zlepšení technického stavu rybníčního fondu ČR a obnova vodohospodářských funkcí rybníků a vodních nádrží s důrazem na zvýšení jejich bezpečnosti při průchodu velkých vod, včetně prevence před nebezpečím vzniku zvláštní povodně, a odbahnění akumulčních prostorů rybníků a nádrží za účelem plně obnovit jejich funkci. Dalším cílem programu je podpora výstavby nových vodních nádrží, které budou zapojeny v systému protipovodňové ochrany, v období sucha poslouží k nadlepšování průtoků a současně budou sloužit pro extenzivní chov ryb. Oba cíle programu jsou zaměřeny na snižování důsledků extrémních hydrologických situací, tj. povodní a sucha.

V roce 2008 probíhalo financování celkem 68 akcí, přičemž byly vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 315,332 mil. Kč a investiční prostředky státního rozpočtu ve výši 103,145 mil. Kč.

Základní pravidla, kterými se řídí podávání žádostí pro zařazení do programu 129 130 – „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží“ – stanovují podrobné podmínky a mezi nejdůležitější patří:

Žadatelem může být jen subjekt podnikající v zemědělské prvovýrobě, provozující chov a lov ryb na rybníku či vodním díle, na který je poskytována podpora, a který prokáže hospodaření na více než 20 ha vodních ploch za uplynulý rok a doloží doklady o vlastnictví, nájmu nebo jiném právním vztahu k 20 ha vodních ploch.

K připravované akci žadatel doloží doklady o vlastnictví (nájem nebo jiném právním vztahu) k pozemkům dotčeným stavbou, souhlasná stanoviska správce povodí (státní podnik Povodí), správce vodního toku pod vodním dílem, věcně a místně příslušného vodoprávního úřadu a orgánu ochrany přírody.

V případě výstavby nové vodní nádrže (nebo soustavy vodních nádrží), která musí být větší než 1 ha, bude hlavním účelem vybudovaného vodního díla ochrana před povodněmi a suchem, tzn., že bude povolen pouze extenzivní chov ryb. V následující Tabulce 9.1.10 jsou uvedeny některé významnější akce programu 129 130.

V roce 2008 Ministerstvo zemědělství zahájilo program 129 150 – „Podpora procesu plánování v oblasti vod“.

Cílem programu je podpora subjektů, které se podílejí na pořízení plánů oblastí povodí, případně pověřených odborných subjektů, které se přímo podílejí na přípravě podkladů pro plány oblastí povodí. Podpora je účelově vázaná a je poskytována na kapitálové výdaje.

V roce 2008 bylo finančně zajištěno pět akcí v rámci podprogramu 129 151 – „Podpora informačního procesu plánování v oblasti vod“ a deset akcí v rámci podprogramu 129 152 – „Podpora zpracování podkladů pro proces plánování v oblasti vod“.

Tabulka 9.1.9

Čerpání finančních prostředků v roce 2008 v rámci podprogramu 229 114 – „Odstranění následků povodní roku 2006“ – v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2008	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	28,157	167,929
Povodí Vltavy, s. p.	2,994	2,906
Povodí Ohře, s. p.	34,529	14,084
Povodí Odry, s. p.	0,099	1,770
Povodí Moravy, s. p.	8,112	62,267
Lesy ČR, s. p.	39,589	7,269
ZVHS	48,633	42,638
Celkem	162,113	298,863

Pramen: MZE

Tabulka 9.1.10

Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu 129 130 – „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“ – v mil. Kč

Žadatel	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2008
Dvůr Lnáře, spol. s r. o.	Oprava hlavní a vedlejší hráze rybníka Radov v k.ú. Tchořovice	02/08–03/08	0,650	0,500
Rybářství Rychvald s. r. o.	Odbahnění rybníka Zábalský	11/08–09/09	29,620	23,374
Rybářství Kardašova Řečice s. r. o.	Rekonstrukce bezpečnostního přelivu rybníka Fejfar	04/08–10/08	3,047	2,424
Rybníkářství Pohořelice a. s.	Rybník Troskotovický dolní – odbahnění a oprava přelivu	10/07–05/08	20,648	16,612
Wastech a. s.	Oprava a odbahnění rybníku Bezděkov	12/07–12/08	26,998	21,217

Pramen: MZE

Tabulka 9.1.11

Čerpání finančních prostředků v roce 2008 v rámci programu 129 150 – „Podpora procesu plánování v oblasti vod“ – v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2008	
	Podprogram 129 151	Podprogram 129 152
Povodí Labe, s. p.	3,150	6,100
Povodí Vltavy, s. p.	0	16,867
Povodí Ohře, s. p.	1,452	8,475
Povodí Odry, s. p.	1,350	2,300
Povodí Moravy, s. p.	5,580	6,226
Karlovarský kraj	0	2,500
Celkem	11,532	42,468

Pramen: MZE

Podprogram 229 013 – „Drobné vodní toky ve správě ZVHS“

V rámci podprogramu 229 013 bylo v roce 2008 ZVHS rozestavěno a stavebně ukončeno 24 investičních stavby (dvě rekonstrukce vodních nádrží a 22 úpravy drobných vodních toků). Dále bylo zajištěno vypracování 46 projektových dokumentací pro úpravy drobných vodních toků, vodních nádrží a poldrů.

ZVHS v tomto programu v roce 2008 realizovala výkupy pozemků celkem u 83 akcí (včetně výkupů dle §§ 50 a 56 vodního zákona) za 11,366 mil. Kč o výměře přes 49 ha.

Celkem byly v tomto podprogramu vynaloženy v roce 2008 investiční prostředky státního rozpočtu ve výši 73,194 mil. Kč.

V následujícím přehledu uvádíme některé významnější ukončené akce v podprogramu 229 013, který byl v roce 2008 ukončen:

Úprava toku Luha

Celkové náklady: 17,286 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 17,286 mil. Kč.

Rekonstrukce Anenského potoka

Celkové náklady: 10,780 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 10,780 mil. Kč.

Leska

Celkové náklady: 12,643 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 12,643 mil. Kč.

Ludina

Celkové náklady: 27,838 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 27,838 mil. Kč.

Hejtmánkovický potok, I. etapa

Celkové náklady: 10,888 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 10,888 mil. Kč.

Rekonstrukce Hať 2. stavba

Celkové náklady: 12,103 mil. Kč, proinvestováno do roku 2008: 12,103 mil. Kč.

Státní finanční prostředky jsou rovněž poskytovány na ostatní opatření ve vodním hospodářství podle § 102 odst. 1 písm. b), i), k) vodního zákona. Podpora je neinvestičního charakteru a je poskytována v rámci běžných výdajů specifického ukazatele „Podpora vodnímu hospodářství celkem“ kapitoly Ministerstva zemědělství na údržbu drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží, na provoz drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží a souvisejících objektů, dále na údržbu a provoz hlavních odvodňovacích zařízení.

Údržba drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží

V rámci této podpory, tj. na údržbu, opravy, péči o majetek státu na drobných vodních tocích, vodních a suchých nádržích a souvisejících objektech a na péči o neupravené drobné vodní toky spravované ZVHS byly v roce 2008 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 156,819 mil. Kč. Celkem bylo realizováno a ukončeno 1 266 neinvestičních akcí (včetně 126 prvotních zásahů) a provedena údržba 1 072 km drobných vodních toků, tj. necelá 3 % z celkové délky drobných vodních toků ve správě ZVHS.

Provoz drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží a souvisejících objektů

V rámci této podpory byly v roce 2008 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 21,782 mil. Kč. ZVHS realizovala a ukončila 303 provozních opatření.

Údržba hlavních odvodňovacích zařízení

V rámci této podpory, tj. na údržbu, opravy, péči o majetek státu spravovaného ZVHS na hlavních odvodňovacích zařízeních a souvisejících objektech, byly v roce 2008 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 37,538 mil. Kč. Celkem bylo realizováno a ukončeno 457 neinvestičních akcí (včetně 19 prvotních zásahů) a provedena údržba 528 km hlavních odvodňovacích zařízení, tj. přes 6 % z celkové délky hlavních odvodňovacích zařízení ve správě ZVHS.

Provoz hlavních odvodňovacích zařízení

V rámci této podpory byly v roce 2008 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 13,075 mil. Kč. ZVHS realizovala a ukončila 119 provozních opatření.

V roce 2008 byly poskytovány finanční prostředky na realizaci revitalizačních opatření v rámci těchto podprogramů:

- a) revitalizace přirozené funkce vodních toků (podprogram 215 112),
- b) zakládání a revitalizace prvků systému ekologické stability vázaných na vodní režim (podprogram 215 113),
- c) odstraňování příčných překážek na vodních tocích a podpora takových technických řešení, která je neobsahují – doplňování a stavba rybích přechodů (podprogram 215 114),
- d) revitalizace retenční schopnosti krajiny (podprogram 215 115),
- e) rekonstrukce technických prvků a odbahňování produkčních rybníků (podprogram 215 116 – tento program je ukončen),
- f) výstavba a obnova ČOV a kanalizace včetně zakládání umělých mokřadů (podprogram 215 117),
- g) revitalizace přirozené funkce vodních toků s revitalizační retenční schopností krajiny (podprogram 215 118).

Program revitalizace říčních systémů je dotačním programem MŽP. Finanční prostředky na program jsou každoročně vyčleňovány ze státního rozpočtu. Jejich poskytování stanovují Pravidla MŽP (Smě-

nice MŽP č. 5/2006 z 10. 3. 2006 o vydání Pravidel pro poskytování finančních prostředků v rámci Programu revitalizace říčních systémů – program 215 110). Program je zabezpečován MŽP prostřednictvím odboru péče o krajinu a jeho organizačním zajištěním je pověřena AOPK ČR. Na regionální úrovni jsou akce posuzovány místní příslušnými regionálními poradními sbory při střediscích AOPK ČR. Žadatelem může být vlastník pozemku či vodohospodářské stavby, na nichž mají být revitalizační opatření provedena, správce toku, nájemce pozemku, státní nebo neziskové organizace (vždy s písemným souhlasem vlastníka) nebo obce, svazky obcí a vodárenské akciové společnosti.

Dominantní postavení mezi revitalizačními opatřeními co do počtu akcí získal v roce 2008 podprogram 215 117, výstavba a obnova čistíren odpadních vod a kanalizací. Jak z následujícího přehledu vyplývá, bylo na tyto akce vynaloženo nejvíce finančních prostředků z PRŘS.

V rámci Programu revitalizace říčních systémů bylo v roce 2008 přiděleno celkem 193 056 tis. Kč na financování 44 akcí, z toho bylo vyčerpáno 167 751 tis. Kč, z toho z prostředků rezervního fondu bylo použito 1 114 tis. Kč.

Tabulka 9.2.1

Čerpání dotací podle typu opatření podporovaných v roce 2008

Typ revitalizačního opatření (podprogram)	Číslo	Počet akcí	tis. Kč
Revitalizace přirozené funkce vodních toků	215 112	4	4 564
Zakládání a revitalizace prvků systému ekologické stability vázaných na vodní režim	215 113	1	289
Odstraňování příčných překážek na vodních tocích a podpora takových technických řešení, která je neobsahují (doplňování a stavba rybích přechodů)	215 114	1	1 200
Revitalizace retenční schopnosti krajiny	215 115	1	2 656
Výstavba a obnova ČOV a kanalizace včetně zakládání umělých mokřadů	215 117	36	156 986
Revitalizace přirozené funkce vodních toků s revitalizační retenční schopností krajiny	215 118	1	2 056
Celkem		44	167 751

Pramen: AOPK ČR

9.2 Finanční podpory Ministerstva životního prostředí

Mezi základní finanční podpory Ministerstva životního prostředí patří „Program revitalizace říčních systémů“. Program předpokládá postupné naplňování cílů k zachování a podpoře biologické rozmanitosti, příznivého uspořádání vodních poměrů v krajině, zvyšování jakosti a čistoty vod a funkčního využití území v dotčených oblastech. Podpora z programu je směřována zejména na revitalizace přirozených funkcí vodních toků, na zakládání revitalizačních prvků územní stability ekologických systémů vázaných na vodní režim, odstraňování nepřirozených příčných překážek na tocích, na obnovu retenční schopnosti krajiny a na řešení problémů s odkanalizováním a čištěním odpadních vod.

Vodní režim patří k nejcitlivějším a také k nejvýznamnějším složkám krajiny. Lidská činnost zasahuje do přirozeného koloběhu vody, zhoršuje jakost povrchových i podzemních vod – a tím ohrožuje stav přírodního prostředí. PRŘS zahrnuje od roku 2003 i řešení problémů s odkanalizováním a čištěním odpadních vod.

Příjem nových žádostí byl v roce 2008 ukončen. Dokončují se akce ze „zásobníku“ (tj. registrované, rozestavěné a akce s projektovou přípravou). Program bude v roce 2009 postupně nahrazen novým nástupnickým programem.

Soutok Velké a Malé Stanovnice, VD Karolinka

9.3 Státní fond životního prostředí

Státní fond životního prostředí ČR je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem pro podporu realizace opatření k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v jeho jednotlivých složkách. Je jedním ze základních ekonomických nástrojů k plnění závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně životního prostředí, členství v EU a k uskutečňování Státní politiky životního prostředí.

SFŽP byl zřízen a jeho činnost je upravena zákonem č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, na který navazují prováděcí předpisy – statut fondu, jednací řád Rady fondu, směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků z fondu a přílohy směrnice, které upravují podmínky pro poskytování podpory pro příslušné období. Správcem fondu je MŽP.

Příjmy SFŽP jsou tvořeny především z plateb za znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí, ze splátek poskytnutých půjček a jejich úroků a výnosů z uložených disponibilních prostředků na termínovaných vkladech.

Podpora ze SFŽP je směřována, v souladu se závazky vyplývajících z mezinárodních úmluv a Státní politikou životního prostředí, především do oblasti ochrany vod, ovzduší, nakládání s odpady a oblasti ochrany přírody a péče o krajinu. K podpoře financování jednotlivých ekologických projektů jsou vydávána rozhodnutí ministra o poskytnutí podpory z fondu. SFŽP poskytuje přímou a nepřímou finanční podporu ve smyslu § 3 a § 4 zákona č. 388/1991 Sb., a to formou dotací, půjček a příspěvků na částečnou úhradu úroků.

SFŽP byl ustanoven implementačním orgánem pro FS a zprostředkujícím subjektem pro OPI a pro OPŽP. V rámci SFŽP byla ustavena platební jednotka pro uvedené programy.

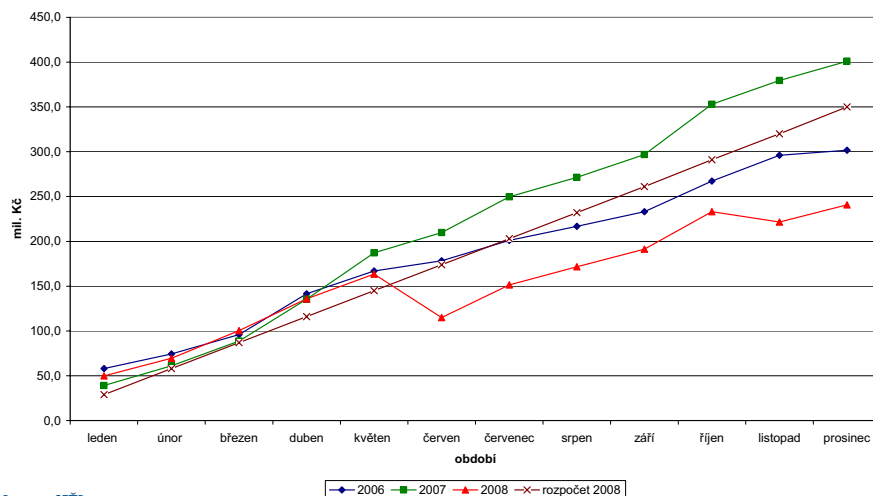
Ze skladby příjmů a výdajů podle složek životního prostředí vyplývá, že z celkových příjmů fondu realizovaných k 31. 12. 2008 ve výši 2 387,3 mil. Kč (bez dotace na krytí kurzových ztrát FS ve výši 500 mil. Kč) činily příjmy z poplatků za vypouštění vod odpadních 240,7 mil. Kč (jde o značný meziroční propad proti roku 2007 – 401 mil. Kč) a příjmy z poplatků za odběr podzemní vody 382 mil. Kč (v roce 2007 to bylo pouze 355,6 mil. Kč). Konkrétní vývoj příjmů z poplatků dokládají Grafy 9.3.1 a 9.3.2.

Celkové finanční výdaje fondu k 31. 12. 2008 činily 2 041,9 mil. Kč (z toho činí 500 mil. Kč realizovaná dotace na krytí kurzových ztrát). Výdaje bez nákladů Kanceláře fondu a MUFIS, včetně úroků a splátek z MUFIS, činily celkem 1 758,1 mil. Kč, na nich se složka voda podílela 1 234,6 mil. Kč, což představuje 70,2 % – celkem za NP, FS, ISPA, OPI a OPŽP. Celkovou skladbu finančních výdajů fondu ve složce voda dokumentuje Tabulka 9.3.1 V té je v dotacích zahrnut i příspěvek na úhradu úroků z komerčního úvěru, který ve složce ochrana vody činil 1,4 mil. Kč.

V oblasti ochrany vod u NP byla v tomto období vydána ministrem životního prostředí tři rozhodnutí o poskytnutí podpory na výstavbu čistíren odpadních vod a kanalizací. Suma celkových nákladů na realizaci jednotlivých akcí (vyjádřená jako základ pro výpočet podpory) činila 105,68 mil. Kč, přičemž celkové poskytnuté pod-

Graf 9.3.1

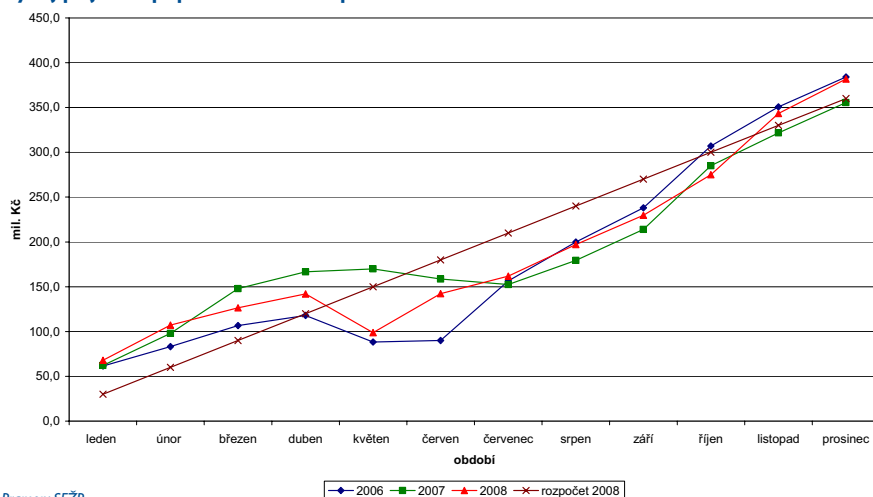
Vývoj příjmů z poplatků ve složce odpadní voda v letech 2006–2008 v mil. Kč

Pramen: SFŽP

Graf 9.3.2

Vývoj příjmů z poplatků ve složce podzemní voda v letech 2006–2008 v mil. Kč

Pramen: SFŽP

Tabulka 9.3.1

Realizované finanční výdaje fondu za složku voda v roce 2008 v tis. Kč

	Dotace	Podíl (%)	Půjčka	Podíl (%)	Výdaje celkem	Podíl (%)
Voda celkem	1 145,8	69,0	88,8	90,0	1 234,6	70,2
z toho NP	528,7	31,9	32,4	32,8	561,1	31,9
z toho FS	583,9	35,2	36,5	37,0	620,4	35,3
z toho OPI	30,5	1,8	19,9	20,2	50,4	2,9
z toho OPŽP	2,7	0,2	0,0	0,0	2,7	0,2

Pramen: SFŽP

pory za fond budou činit 74,81 mil. Kč, z toho dotace 59,20 mil. Kč. Poskytnutím finančních prostředků bude dána možnost likvidace znečištění ve výši 61,64 t CHSK a 29,14 t nerozpuštěných látek za rok.

V oblasti ochrany vod u OPI bylo od počátku programu do konce roku 2008 u 17 projektů uzavřeno závěrečné vyhodnocení akce. Podíl na spolufinancování akcí z prostředků ERDF, které uzavřely do konce roku 2008 závěrečné vyhodnocení akce, byl 469,8 mil. Kč, dotace SFŽP činila 63,1 mil. Kč. Půjčka z prostředků fondu činila 9,8 mil. Kč. Částka na projektovou dokumentaci, kterou rovněž hradí fond ze svých prostředků, činila 2,9 mil. Kč.

U OPŽP bylo v roce 2008 vydáno MŽP 234 rozhodnutí, z čehož všechny projekty spadaly pod oblast podpory I.1 – Snížení znečištění vod.

Stěňava, Hynčice

9.4 Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a EU

Vodohospodářské projekty byly i v roce 2008 finančně podpořeny v rámci řady programů. Jedná se například o program Interreg IIIA, jehož jednotlivá opatření zahrnují stavby na ochranu životního prostředí a prevenci záplav. Dokumentaci k programům včetně poskytnuté a využitě podpory ze zahraničních zdrojů vede Centrum pro regionální rozvoj Praha.

V roce 2008 byly dokončeny v rámci programu Interreg IIIA – přeshraniční spolupráce – následující projekty:

I. V programu ČR–Rakousko byl ukončen bilaterální projekt Dyje–Thaya o posouzení ekologic-

kého stavu a vypracování návrhů na ochranu a zlepšení ekologického stavu vod (podpora EU: cca 819 tis. Kč).

2. Dva projekty vodohospodářského charakteru byly realizovány také v programu přeshraniční spolupráce ČR–Sasko v opatření 3. I. Životní prostředí. Byl dokončen projekt výstavby ČOV a kanalizace Horní Podluží (cca 15 702 tis. Kč) a projekt Likvidace invazních rostlin v povodí Nisy (cca 5 470 tis. Kč).

Tabulka 9.4.1

Čerpání veřejných prostředků (EU a ČR) za celé období proplácení k 31. 12. 2008 v rámci Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství“ v podopatření 2.1.2 a 2.1.3 v mil. Kč

Podopatření	Počet proplacených projektů	Částka za proplacené projekty
2.1.2	59	121
2.1.3	158	706
Celkem	217	827

Pramen: MZe

V současné době se rozjiždějí programy nového období 2007–2013, ve kterých je též obsažena vodohospodářská tematika především v programech Evropské územní spolupráce (přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce). V operačním programu nadnárodní spolupráce se jedná o projekty LABEL – Adaptation to flood risk in the LABELbe river basin a REURIS – REvitalization of Urban River Spaces. Operační program přeshraniční spolupráce je v současné době ve fázi schvalování prvních projektů a uzavírání smluv.

Ministerstvo zemědělství je Řídicím orgánem Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, na období 2004–2006, u kterého čerpání alokovaných disponibilních prostředků skončilo k 31. 12. 2008.

V rámci tohoto programu měla ČR možnost čerpat finanční prostředky z fondu EAGGF – orientační část ke spolufinancování projektů v oblasti vodního hospodářství. Jednalo se o dvě podopatření v rámci opatření 2.1. – „Rozvoj venkova“, tj. podopatření 2.1.2. – „Obnovu potenciálu a zachování zemědělské krajiny“ a 2.1.3. – „Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů“.

V roce 2008 byly u těchto podopatření ještě volné finanční prostředky, které mohly být využity na realizaci zbývajících již dříve doporučených projektů

(tj. splňovaly podmínky pro schválení, ale nemohly být realizovány v daném kole příjmu žádostí kvůli nedostatku volných finančních prostředků). Tyto podpořené záměry nebyly totožné se záměry nového Programu rozvoje venkova pro období 2007–2013.

V podopatření 2.1.2. – „Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny“ – byly předkládány projekty na obnovu zemědělského produkčního potenciálu a prevenci před povodněmi. V roce 2008 bylo proplaceno 22 projekty v hodnotě 48,747 mil. Kč. Na začátku roku 2008 bylo vydáno ještě jedno Rozhodnutí na projekt v hodnotě 1,636 mil. Kč. V podopatření 2.1.3. – „Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů“ – byly spolufinancovány projekty týkající se rekonstrukce rybníků a zemědělských vodních nádrží, rekonstrukce bezpečnostních přelivů a vý-

pustných zařízení, včetně příslušenství těchto objektů a dále projekty zaměřené na pořízení a obnovu staveb k vodohospodářským melioracím pozemků. Na začátku roku 2008 bylo možné vydat ještě 29 Rozhodnutí na projekty v hodnotě přes 87 mil. Kč. V roce 2008 bylo proplaceno 66 projektů v hodnotě 280 mil. Kč.

MZe je též Řídicím orgánem Programu rozvoje venkova ČR na roky 2007–2013. V rámci tohoto programu má ČR možnost čerpat finanční prostředky z fondu EAFRD ke spolufinancování projektů v oblasti vodního hospodářství. Jedná se o podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, kde mohou obce do 2 000 obyvatel v záměru b) získat dotace na vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu. Vzhledem k tomu, že v roce 2008 bylo schváleno prvních 80 projektů, nebyl ještě žádný projekt proplacen.

VODA BEZ HRANIC

Co si představím?
Nepochybujte,
já to dobře vím.
Představím si moře bez hranic,
samá voda, jinak nic.

Je velké, obrovské, modré.
Někde bezpečné, jinde zrádné.
Jsou zde hloubky i mělčiny,
životem kypící útesy, ale i pustiny.

Ve vodě se zrodil život.
V moři, v oceánu, v té spoustě vod.
Voda je životodárným zdrojem,
mezi životem a smrtí spojem.

10.1 Vodní zákon a prováděcí předpisy

V roce 2008 byly ve Sbírce zákonů ČR publikovány a účinnosti nabýly tři zákony, které ovlivnily podobu vodního zákona.

Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ze dne 16. ledna 2008

Přijetí tohoto zákona si vyžádala nezbytnost adaptace evropských požadavků zakotvených přímo použitelným předpisem nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 166/2006. V části třetí zákon novelizoval vodní zákon doplněním nového ustanovení do § 126 (stanovení ohlašovací povinnosti).

Přechodná ustanovení zákona dávají prostor povinným subjektům – ohlašovatelům – přizpůsobit se v určitém horizontu nové právní úpravě.

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ze dne 22. dubna 2008

Účelem právní úpravy bylo transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí. Tato směrnice se vztahuje na škody na třech přírodních zdrojích, tj. na biodiverzitě (vymezené chráněnými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a přírodními stanovišti), povrchové a podzemní vodě a na půdě, včetně půdy zemědělské a lesní.

Zákon o předcházení a nápravě ekologické újmy je zvláštním právním předpisem k zákonům, podle kterých se ukládají preventivní a nápravná opatření k předcházení a nápravě závadného stavu na jednotlivých složkách životního prostředí vyjmenovaných v tomto zákonu (např. vodní zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny) a obsahuje rovněž změnu těchto zákonů. V části třetí je obsažena změna vodního zákona, která umožňuje u ekologické újmy na vodě využívat při financování nápravných opatření, která neuhradí provozovatel, zvláštní účty krajů vytvářené podle ustanovení § 42 vodního zákona.

Zákon č. 181/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, ze dne 24. dubna 2008

Tato rozsahem nevelká, nicméně obsahově významná novela vodního zákona usnadňuje realizaci protipovodňových opatření a jejich prosazení ve veřejném zájmu zejména tím, že:

- zavádí nový účel vyvlastnění pro veřejné prospěšné stavby na ochranu před povodněmi,
- zavádí institut území chráněných pro akumulaci povrchových vod,
- stanoví správcům povodí (v rámci realizace protipovodňové ochrany) novou povinnost, a to evidovat v rámci příslušné oblasti povodí snižování

Pstruhovec, VD Landštejn

retenčních schopností záplavových území vlivem změn v území, zejména realizací staveb na ochranu před povodněmi,

- nahrazuje v praxi nevyužívané ustanovení § 68 vodního zákona – území určená k řízeným rozlivům povodní – novým zněním, ve kterém definuje území určená k řízeným rozlivům a současně stanoví nárok poškozeného na náhradu škody, která mu řízeným rozlivem povodně vznikne; postup při zjišťování škody a způsob výpočtu náhrad stanoví vláda nařízením. Paragrafové znění nařízení vlády bylo připraveno koncem roku 2008 a nabýlo účinnosti dne 25. 6. 2009.

Novela rovněž upravuje některé kompetenční nejjasnosti a pozornosti by neměla uniknout ani přechodná ustanovení této novely, která mimo jiné umožňují časově rozložit zápis vymezených vodních děl do katastru nemovitostí.

Ve Sbírce zákonů ČR bylo během roku 2008 publikováno a účinnosti nabýlo několik prováděcích právních předpisů k vodnímu zákonu:

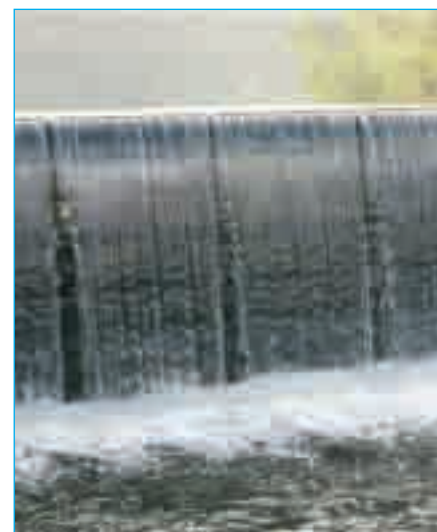
Vyhláška č. 40/2008 Sb., kterou se mění vyhláška MZe č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 7/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění vyhlášky č. 619/2004 Sb., připravená MZe ve spolupráci s MŽP.

Nařízení vlády č. 108/2008 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv

a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech, ve znění nařízení vlády č. 219/2007 Sb.

Vyhláška č. 152/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 159/2003 Sb., kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob, ve znění vyhlášky č. 168/2006 Sb., připravená MZd ve spolupráci s MŽP.

Výkladová komise pro vodní zákon a související právní předpisy v působnosti MZe přijala v roce 2008 na svých čtyřech jednáních pět výkladů. Výklady jsou zveřejněny na internetových stránkách MZe.

Porubka, Vřesina

10.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpisy

Rok 2008 nepřinesl žádnou změnu zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, která by se objevila ve Sbírce zákonů ČR. To znamená ani žádnou změnu prostřednictvím jiných právních předpisů. Změny nezasáhly ani vyhlášku č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích.

V roce 2008 se konala tři jednání výkladové komise pro zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. Na těchto jednáních bylo přeschváleno 13 revizí výkladů, jichž se dotkly změny výše uvedeného zákona a vyhlášky, které byly realizovány v roce 2006 a 2007. Nově bylo schváleno pět výkladů a jedno stanovisko.

10.3 Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod

Ministerstvo zemědělství

Kontrolní a dozorová činnost výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství Ministerstvem zemědělství, odborem státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí, jako ústředním vodoprávním úřadem, byla na krajské úrovni provedena v souladu s usnesením vlády č. 1181 ze dne 18. 10. 2006 a v souladu s „Plánem kontrol krajů a hlavního města Prahy na léta 2008 a 2009“ Ministerstva vnitra.

Na úrovni vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností byly kontroly prováděny námatkově v období od července do září roku 2008. Kontroly vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností probíhají každoročně od roku 2004 a počet kontrolovaných úřadů každoročně narůstá. Pro porovnání, v roce 2004 byly pracovníky odboru státní

správy ve vodním hospodářství a správy povodí zkontrolovány čtyři vodoprávní úřady obcí s rozšířenou působností, zatímco v roce 2008 kontrola proběhla na 23 vodoprávních úřadech.

Cílem všech těchto kontrol je především přispění, zejména metodickou pomocí, ke stálému zvyšování úrovně výkonu státní správy ve vodním hospodářství. Důraz je kladen také na správnou aplikaci právních předpisů, zejména zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících prováděcích právních předpisů. Agenda vodoprávního řízení je spjata i s jinými oblastmi správního práva, proto bylo vždy kontrolováno i naplňování ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a vzhledem k tomu, že vodoprávní úřady vykonávají agendu speciálních stavebních úřadů, prověřuje se i postup podle zákona č. 183/2006 Sb.,

o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcích právních norem.

Prováděné kontroly přinášejí pozitivita také v prohlubování komunikace mezi ústředním vodoprávním úřadem a vodoprávními úřady nižších instancí. Podstatné je také seznámení se s regionální vodohospodářskou problematikou a s poznatky o aplikaci právních předpisů v gesci MZe, jejichž prověření v praxi je podstatné pro případné následné odstranění nesprávnosti.

Výsledky kontrol jsou využívány pro případnou legislativní či metodickou činnost. Úsekem vodního hospodářství také dvakrát ročně pořádá pracovní setkání s vodoprávními úřady. Smyslem těchto akcí je vzdělávání a seznámení zaměstnanců vodoprávních úřadů s aktuální vodohospodářskou problematikou, koncepčně se při přípravě metodických prezentací vychází mj. právě z kontrolních zjištění. Takto je zabezpečeno téměř okamžité využití kontrolních poznatků pro metodické vedení podřízených vodoprávních úřadů.

Kontrolou výkonu přenesené působnosti je sledována zákonnost této činnosti. Tomu odpovídá rozsah kontrol jednotlivých prvků zaručujících zákonnost v činnosti vodoprávních úřadů – např. správná aplikace právních předpisů obecně, naplnění příslušných kompetenčních zákonných ustanovení, řádné vedení správních řízení, dodržování správních lhůt, obstarávání podkladů rozhodnutí v souladu se správním řádem, obsahová přezkoumatelnost rozhodnutí, provádění technicko-bezpečnostního dohledu nad vodními díly aj.

Výkon přenesené působnosti krajskými úřady na úseku vodního hospodářství je na základě provedených kontrol možné označit za stabilně na vysoké úrovni a za pozitivní je třeba označit i rozvíjející se snahu krajských úřadů o rozsáhlejší metodické vedení úřadů v jejich obvodu působnosti. Toto konstatování potvrzuje rovněž fakt, že v žádném z kontrolovaných případů nebyla uložena opatření k nápravě. Nejčastěji se vyskytly nedostatky v aplikaci nového správního řádu. Zjištěná pochybení nezpůsobují nezákonnost vydaných rozhodnutí a po věcné diskuzi s odpovědnými pracovníky byly z jejich strany akceptovány výklady a postupy zabezpečující vyloučení opakování zjištěných nedostatků.

Olše, Karviná, Darkov

Moravice, Slezská Harta

Kontroly vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností potvrdily tradiční dobrou a vzrůstající kvalitu výkonu státní správy ve vodním hospodářství i na této úrovni, i když zde je možné vyzorovat větší rozdíly v kvalitě vedení agendy, než je tomu u krajských úřadů. Navzdory tomu však byla většina zjištěných pochybení vesměs formálně-procesního rázu a vyskytla se opakovaně ve větším či menším rozsahu prakticky u všech úřadů. Stejně jako u krajských úřadů se jednalo o nedostatky v aplikaci nového správního řádu, dále pak o nadbytečné zahrnutí povinnosti dodržování právních norem do podmínek rozhodnutí a naopak nedostatečné pouhé uvedení odkazu na vydaná vyjádření účastníků řízení a dotčených orgánů. Kvalita práce vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností je často limitována personálním a materiálním vybavením. V menších obcích je přenesená působnost vykonávána někdy i jen jedním pracovníkem, a to hned pro několik oblastí správy a příp. i s výkonem samostatné působnosti. Je však třeba zdůraznit, že nebyl sledován jediný případ nedostatečného zajištění výkonu státní správy.

Výkon státní správy na úseku vodního hospodářství v ČR v roce 2008 všemi stupni vodoprávních úřadů je možno považovat za velmi kvalitní a opět plně odpovídající požadavku dodržování nejen základních zásad administrace veřejné správy.

Ministerstvo životního prostředí

Odbory výkonu státní správy Ministerstva životního prostředí v souladu s organizačním řádem řešily stejně jako v minulých letech pouze jednotlivá odvolání proti prvoinstančním rozhodnutím České inspekce životního prostředí, Magistrátu hlavního města Prahy a krajských úřadů.

Odbor ochrany vod již poněkoličtější v roce 2008 pořádal pracovní setkání s vodoprávními úřady a ČIŽP. Smyslem této akce bylo seznámení zaměstnanců vodoprávních úřadů s aktuální problematikou ochrany vod a aktivitami odboru ochrany vod. I na dalších školeních a poradách pořádaných jednotlivými kraji byli dle možností zúčastnění i pracovníci zmiňovaného odboru.

Tabulka 10.3.1

Kontrola výkonu státní správy prováděná MZe v roce 2008

Kraj	Termín kontroly
Ústecký	26. 2. 2008
Olomoucký	27. 3. 2008
Královéhradecký	13. 5. 2008
Plzeňský	29. 9. 2008
Jihomoravský	21. 10. 2008
Středočeský	8. 12. 2008

Pramen: MZe

Tabulka 10.3.2

Kontrola výkonu státní správy prováděná MZe v roce 2008

Obec	Termín kontroly
Nový Bydžov	10. 7. 2008
Hořice	10. 7. 2008
Strakonice	22. 7. 2008
Vodňany	22. 7. 2008
Tábor	23. 7. 2008
Milevsko	23. 7. 2008
Kralovice	24. 7. 2008
Podbořany	24. 7. 2008
Plzeň	29. 7. 2008
Domažlice	5. 8. 2008
Klatovy	5. 8. 2008
Mariánské Lázně	6. 8. 2008
Tachov	6. 8. 2008
Přeštice	12. 8. 2008
Stod	12. 8. 2008
Ústí nad Labem	14. 8. 2008
Roudnice nad Labem	14. 8. 2008
Moravský Krumlov	25. 8. 2008
Pohořelice	25. 8. 2008
Mikulov	26. 8. 2008
Hustopeče	26. 8. 2008
Lysá nad Labem	2. 9. 2008
MČ Praha 22	2. 9. 2008

Pramen: MZe

Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve VH

11.1 Plánování v oblasti vod

V roce 2008 byly dokončovány práce na přípravách návrhů plánů oblasti povodí. Tyto přípravy vycházejí z ustanovení § 25 odst. 2 písm. b zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a z ustanovení § 12 vyhlášky č. 142/2005 Sb., o plánování v oblasti vod a evropského předpisu Rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES.

V ČR bylo vymezeno celkem osm oblastí povodí, na jejichž základě správci povodí ve spolupráci s krajskými úřady zpracovávají návrhy příslušných plánů, tj. návrh Plánu oblasti povodí Horního a středního Labe, návrh Plánu oblasti povodí Horní Vltavy, návrh Plánu oblasti povodí Berounky, návrh Plánu oblasti povodí Dolní Vltavy, návrh Plánu oblasti povodí Ohře a Dolního Labe, návrh Plánu oblasti povodí Odry, návrh Plánu oblasti povodí Moravy a návrh Plánu oblasti povodí Dyje.

Tyto návrhy plánů byly předloženy ke schválení příslušným krajským úřadům dle územní působnosti a posléze zpřístupněny k připomínkám veřejnosti v období od 1. 7. 2008 do 31. 12. 2008 na krajských úřadech, příslušných státních podnikcích Povodí a elektronicky na portále veřejné správy v sekci povinně zveřejňované informace.

Obsah návrhů plánů oblasti povodí se řídí rozsahem přílohy č. 2 vyhlášky č. 142/2005 Sb., o plánování v oblasti vod. Návrhy plánů oblasti povodí jsou členěny do následujících kapitol:

- Popis oblasti povodí
- Užívání vod a jeho vliv na stav vod
- Stav a ochrana vodních útvarů
- Ochrana před povodněmi a vodní režim krajiny
- Odhad dopadů opatření na stav vod
- Ekonomická analýza
- Posouzení nákladové efektivity jednotlivých opatření včetně ekonomických dopadů

Stěžejními částmi plánů a nástroji k dosažení cílů definovaných v jednotlivých plánech a Plánu hlavních povodí ČR, který byl schválen vládou ČR v roce 2007, jsou programy opatření. Programy opatření jednotlivých plánů oblastí povodí stanoví též časový plán uskutečnění a strategii financování jednotlivých opatření v prvním plánovacím cyklu v letech 2009–2015. Opatření mohou nabíhat či pokračovat i v delším období, pokud se předpokládá účinek opatření projevit z důvodu pozvolného náběhu až v dalším plánovacím cyklu, nebo je příprava opatření příliš náročná.

Z hlediska závazků ČR jsou nejdůležitější opatření k dosažení dobrého stavu vod. V ČR je pro toto první kolo plánování v oblasti vod použita velice přísná metodika hodnocení stavu vod. Z tohoto důvodu a také z důvodu nejistoty v odhadu dopadů jednotlivých opatření je i přes velké množství opatření předpokládáno u více jak 89,2 % útvarů povrchových vod a u více jak 78,6 % útvarů podzemních vod nedosažení dobrého stavu na konci plánovacího období (rok 2015) a nutnost prodloužení lhůt pro dosažení dobrého stavu do

Ohře, VD Nechanice

roku 2021 případně 2027. Hodnocení vodních útvarů po jednotlivých oblastech povodí jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Plány oblasti povodí podléhají strategickému posuzování vlivů na životní prostředí tzv. SEA (Strategic Environmental Assessment) dle zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí. Proto bylo dle § 10e zákona 93/2004 Sb., v průběhu roku 2008 zadáno zpracování vyhodnocení vlivů plánů na životní prostředí.

Plánování v oblasti vod v ČR, jako poměrně časově i finančně náročný proces, byl již druhým rokem podporován také prostředky státního rozpočtu v rámci dotačního titulu 129 150 „Podpora procesu plánování v oblasti vod“. Cílem uvedeného programu bylo zajistit zpracování podkladových studií a materiálů, které sloužily k sestavení plánů oblastí povodí, zajištění jejich projednání s veřejností a dalšími institucemi, a následně i k podpoře rozhodovacího procesu. V roce 2008 byly rozděleny na

podporách mezi jednotlivé žadatele dotace v celkové výši 54 mil. Kč.

Ve druhé polovině roku zahájilo MŽP přípravu tzv. Národních plánů, které budou zaslány Evropské komisi jako národní části mezinárodních plánů oblastí povodí Labe, Dunaje a Odry. Tyto národní plány vycházejí z připravených návrhů plánů oblastí povodí a jsou strukturované v souladu s příslušnými mezinárodními plány povodí.

Kromě samotné komplety plánů oblastí povodí probíhalo i v roce 2008 shromažďování dalších podkladů a informací. Mezi nejvýznamnější aktivity v této oblasti patří hodnocení dopadů klimatické změny na vodní zdroje v jednotlivých oblastech povodí. Tyto výstupy sice nebudou přímo využity v návrzích plánů v tomto plánovacím kole, ale budou použity pro sestavení Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod jakožto plnění úkolu 2.3.9 závazné části Plánu hlavních povodí ČR a pro druhé kolo plánování.

Tabulka 11.1.1

Hodnocení stavu útvarů povrchových vod k roku 2015

Oblast povodí	Vyhovující	Potenciálně nevyhovující	Nevyhovující	Celkem
Horní a střední Labe	22	19	173	214
Horní Vltava	25	6	124	155
Dolní Vltava	2	6	75	83
Berounka	20	10	69	99
Ohře a dolní Labe	24	44	80	148
Morava	18	85	81	184
Dyje	2	26	102	130
Odra	52	22	46	120
Celkem	165	218	750	1 133

Pramen: MŽE (návrhy plánů oblastí povodí)

Tabulka 11.1.2

Hodnocení stavu útvarů podzemních vod k roku 2015

Oblast povodí	Vyhovující	Potenciálně nevyhovující	Nevyhovující	Celkem
Horní a střední Labe	7	12	27	46
Horní Vltava	3	2	8	13
Dolní Vltava	1	0	2	3
Berounka	6	4	6	16
Ohře a dolní Labe	8	7	14	29
Morava	8	5	15	28
Dyje	4	5	15	24
Odra	5	0	9	14
Celkem	42	35	96	173

Pramen: MŽE (návrhy plánů oblastí povodí)

11.2 Plány rozvoje vodovodů a kanalizací

V roce 2008 byly ukončeny práce na zpracování Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR na základě § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro platné a schválené Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů ČR pokračovalo vydávání stanovisek Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí k navrhovaným změnám technického řešení zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod.

PRVKÚ ČR bude strategickým dokumentem státní politiky v oboru vodovodů a kanalizací překračující opatření resortních politik ústředních vodoprávních úřadů při sdílení kompetencí.

Tento první PRVKÚ ČR představuje střednědobou koncepci oboru vodovodů a kanalizací s výhledem do roku 2015. Navazuje na další strategické dokumenty a dokumenty rezortní politiky, zejména na Koncepci vodohospodářské politiky MZe pro období po vstupu do EU na léta 2004–2010. Rovněž respektuje požadavky vyplývající z příslušných předpisů ES.

PRVKÚ ČR v obecné části vymezuje rámcové cíle, hlavní principy a zásady státní politiky pro zajištění dlouhodobého veřejného zájmu v oboru vodovodů a kanalizací pro území ČR, tj. trvale udržitelné užívání vodních zdrojů a hospodaření s vodami při zajištění požadavků na vodohospodářskou službu – zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod.

PRVKÚ ČR je vytvořen systémem „zdola“, a proto je založen na syntéze 14 zpracovaných, projednaných a zastupitelstvy jednotlivých krajů schválených PRVKÚK. Je shrnutím údajů z jednotlivých krajů s důrazem na nadkrajové záměry. Z PRVKÚK byly převzaty veškeré použitelné podklady s výjimkou těch, které byly v některých PRVKÚK zpracovány nad rámec zadání a lze je označit jako nadstandardní.

V rámci PRVKÚ ČR vzniká informační systém státní správy oboru vodovodů a kanalizací všech stupňů, který bude tvořen programem a databází PRVKÚ ČR. Informační systém PRVKÚ ČR se stane jedním z nástrojů pro evidenci základních demografických, bilančních, technických a ekonomických dat oboru vodovodů a kanalizací.

PRVKÚ ČR je klasifikován jako koncepce, která podléhá posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dále hodnocení důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Proto odpovídajícím způsobem rovněž zohledňuje požadavky vyplývající z těchto zákonů.

V rámci procesu posuzování návrhu koncepce se vyjádřily MŽP včetně devíti územních odborů výkonu státní správy, MZD, Ministerstvo kultury, ČIŽP, Český báňský úřad, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, AOPK ČR, čtyři správy národních parků, 24 správy CHKO, pět újezdních úřadů vojenských újezdů, 14 krajských správních úřadů a územně samosprávných celků, odborná i laická veřejnost.

Na základě návrhu koncepce, vyjádření dotčených správních úřadů, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti, zpracovaného vyhodnocení a výsledků veřejného projednání vydalo MŽP jako příslušný úřad podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí souhlasné stanovisko k návrhu koncepce pod čj. 32953/ENV/08 ze dne 24. 4. 2008. V informačním systému SEA MŽP je PRVKÚ ČR evidován pod kódem MZP049K.

Z PRVKÚ ČR a z výše uvedených projednání pak vyplynuly závěry a úkoly pro tento plán, jejichž naplnění bylo podmínkou kladného posouzení a souhlasných stanovisek.

Na základě § 29 odst. 1 písm. d) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, MZe ve spolupráci s MŽP projednává a eviduje navrhované změny a aktualizace PRVKÚK, které jsou základním prvkem plánování v oboru vodovodů a kanalizací.

PRVKÚK jsou základem pro využití fondů Evropských společenství a národních finančních zdrojů pro výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací. Proto mezi povinnosti každého žadatele o poskytnutí a čerpání státní finanční podpory patří doložení souladu jím předkládaného technického a ekonomického řešení s platným PRVKÚK.

PRVKÚK jsou (stejně jako bude PRVKÚ ČR) podkladem pro zpracování v následujícím odstavci specifikované územně plánovací dokumentace podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, a to pro činnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností (vodoprávního úřadu), stavebního úřadu a pro činnost obce v samostatné i přenesené působnosti.

PRVKÚK jsou podkladem pro zpracování zásad územního rozvoje a PRVKÚK z nich vychází v případě, že již jsou tyto zásady zpracovány. Územní plán obce a regulační plán nejsou podkladem pro PRVKÚK.

PRVKÚK jsou využívány MZe, MŽP, kraji (krajskými úřady), obcemi s rozšířenou působností (vodoprávními úřady), obcemi, vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací a odbornou i laickou veřejností.

Také v roce 2008 pokračovalo vydávání stanovisek MZe a MŽP pro PRVKÚK k navrhovaným změnám technického řešení zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod. Jejich počet a současně nárůst v posledních třech letech je následující: v roce 2006 byla vydána 302 stanoviska, v roce 2007 byla vydána 423 stanoviska a v roce 2008 bylo vydáno 597 stanovisek MZe.

Metuje, Běloves

11.3 Programy a opatření ke snížení znečištění povrchových vod

Program na snížení znečištění povrchových vod vhodných pro život a reprodukci ryb a jiných vodních živočichů

Nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod, ve znění nařízení vlády č. 169/2006 Sb., stanoví povrchové vody, které jsou vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů, s rozdělením na vody lososové a kaprové, za účelem zvýšení ochrany těchto vod před znečištěním a zlepšení jejich jakosti tak, aby se staly trvale vhodnými pro podporu života ryb náležejících k původním druhům zajišťujícím přirozenou rozmanitost nebo k druhům, jejichž přítomnost je vhodná.

Pro dosažení hodnot přípustného znečištění lososových a kaprových vod do roku 2009 byl vypracován Program snížení znečištění povrchových vod, které jsou nebo se mají stát trvale vhodnými pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů. Tento program byl zařazen do nařízení vlády č. 169/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 71/2003 Sb., a to formou seznamu lososových a kaprových vod, neplnicích limitní hodnoty ukazatelů. K zabezpečení plnění výše uvedeného programu byl připraven metodický pokyn (Věstník MŽP, částka 11, ročník 16), který obsahuje výčet konkrétních investičních opatření, opatření ke zjišťování stavu vybraných povrchových vod a kontrolních opatření jednotlivých vod neplnicích limity (celkem 327 opatření).

V roce 2008 pokračoval standardní monitoring těchto povrchových vod v monitorovacích sítích šesti subjektů, státních podniků Povodí a ZVHS. Monitoring byl prováděn v uzávěrových profilech jednotlivých vymezených vod a v profilech doplnkových, které slouží k vyhodnocení původu znečištění v jednotlivém úseku. Zároveň bylo provedeno vyhodnocení těchto 638 profilů za dvouletí 2007–2008 ve 13 ukazatelích, tzn. v devíti přípustných a čtyřech cílových limitních hodnotách.

Stavby na ochranu jakosti vod realizované v roce 2008

Z nejvýznamnějších akcí u zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel byly v roce 2008 dokončeny následující čistírny odpadních vod:

Nové komunální ČOV (16 355 EO celkem): Kravaře (7 500 EO, N, DN, CHP), Tišice (2 700 EO, N, DN), Třebichovice (2 100 EO, N, DN, CHP), Ostrožská Lhota (2 055 EO, N, DN, CHP), Libice (2 000 EO, N, DN).

Nové neutralizační stanice: Rossignol Galvanic CZ, s. r. o. (120,0 m³/d).

Dále byly v roce 2008 rekonstruovány nebo rozšířeny: Stávající komunální ČOV: Opava (149 000 EO, N, DN, CHP), Rakovník (45 000 EO, N, DN, CHP), Mladá Boleslav – ČOV I (40 000 EO, N, DN, CHP), Polička (28 550 EO, CHP), Lipník nad Bečvou (13 733 EO, N, DN, CHP), Horšovský Týn (11 818 EO, N, DN, CHP), Bučovice (9 860 EO, N, DN, CHP), Vimperk (9 500 EO, N, DN, CHP),

Ostravice, Ostravice

Slavkov u Brna (9 451 EO, N, DN, CHP), Holýšov (7 000 EO, N, DN, CHP), Rousínov (6 500 EO, N, DN, CHP), Lutín (6 200 EO, N, DN, CHP), Moravský Krumlov (5 370 EO, N, DN, CHP), Sadská (5 000 EO, N, DN), Stod (5 000 EO, N, DN, CHP), Hlubočky-Mariánské údolí (4 800 EO, N, DN, CHP), Albrechtice (4 600 EO, N, DN, CHP), Jinočany (4 000 EO, CHP), Čeladná (4 000 EO, N, DN), Mirošov (2 500 EO, N, DN), Hrušky (2 490 EO, N, DN, CHP), Poběžovice (2 200 EO, N, DN, CHP), Šumvald (2 095 EO), Příbor (1 860 EO, N, DN, CHP).

Stávající průmyslové ČOV: Unipetrol RPA, s. r. o. (330 000 EO), Papírna Lukavice (21 900 EO, N, DN, CHP), Polička – masokombinát (18 400 EO, N, DN, CHP), Vimperská masna (6 670 EO, N, DN).

Stávající neutralizační stanice Vodňany – A. Pöttinger, s. r. o. (55,0 m³/d).

Akční program podle směrnice Rady 91/676/EHS (tzv. Nitrátová směrnice)

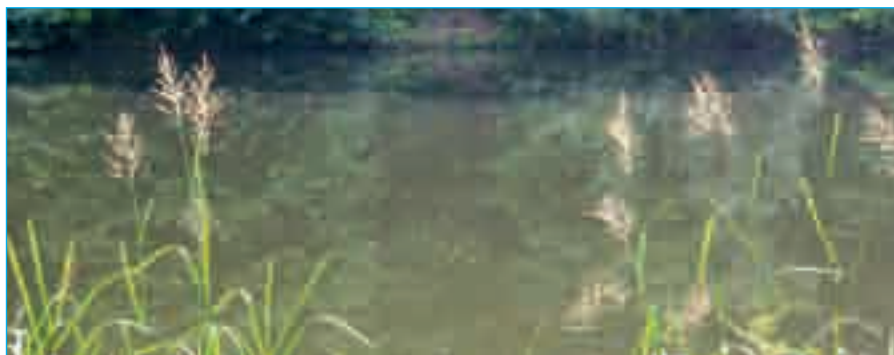
Akční program přijatý podle článku 5 nitrátové směrnice je neúčinnější a současně finančně nejnáročnější systém opatření při implementaci nitrátové směrnice. Akční program představuje systém povinných opatření ve zranitelných oblastech (§ 33 zákona o vodách č. 254/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů), která mají za cíl redukovat riziko vyplavování dusíku do povrchových a podzemních vod.

Akční program je vyhlášen v Nařízení vlády č. 103/2003 Sb. vždy na čtyřleté období. I. akční program byl vyhlášen od 1. 1. 2004 do 3. 4. 2008. S účinností od 4. 4. 2008 byla novelou Nařízení vlády č. 108/2008 Sb. vyhlášena revize akčního programu, tzv. II. akční program. Revize akčního programu byla provedena na základě monitoringu a vyhodnocení účinnosti I. akčního programu, nových výzkumných poznatků a analýzy připomínek EK ze dne 16. 5. 2006 (ENV/B1/JC/sml/D (2006) /11292), s přihlédnutím k soudním kauzám vedeným proti členským zemím Evropské unie ve věci nesplnění požadavků nitrátové směrnice.

Mezi základní opatření akčního programu v ČR, který je zpracován v souladu s přílohou č. III nitrátové směrnice, patří:

- Období, kdy je zakázáno používání určitých druhů hnojiv a statkových hnojiv.
- Stanovení minimálních kapacit skladů pro statková hnojiva, které umožní skladovat statková hnojiva v období, kdy je zakázáno hnojit (v ČR vychází z obecně platných právních předpisů, od roku 2014 bude požadována kapacita skladů pro statková hnojiva na šestměsíční produkci).
- Omezení aplikace hnojiv a statkových hnojiv, odpovídající správným zásadám hospodaření s ohledem na půdně-klimatické podmínky (půdní druh a typ, sklon pozemků, teploty, srážky). Zavedení maximálních limitů hnojení k jednotlivým plodinám.
- Způsoby využívání a obhospodařování půdy (na svažitých, podmáčených, zaplavených, promrzlých půdách a v blízkosti vod).

Opatření uvedená v akčním programu musí zajistit, že v žádném podniku ve zranitelné oblasti nebude v průměru překročeno takové množství ročně aplikovaných statkových, organických a organominerálních hnojiv, které obsahuje více než 170 kg dusíku na hektar za rok.

11.4 Informační systém VODA ČR

Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí pokračovalo v roce 2008 v realizaci mezíresortního projektu s názvem Informační systém veřejné správy – VODA, který byl oficiálně zahájen v roce 2005. Hlavním cílem tohoto mezíresortního projektu nadále zůstává snaha poskytnout odborné a široké veřejnosti dostatek věrohodných a relevantních informací o vodách pro rozhodování, vzdělávání a obecnou informovanost, pokud možno unifikovaně, efektivně a na jednom místě. Z tohoto pohledu bylo systémové budování Centrální evidence vodních toků i nadále základním prvkem prací v roce 2008.

Vlastní realizace projektu byla původně plánována v gesci MZe na léta 2005–2010. V roce 2008 byla celková doba trvání projektu díky včasnému zajištění vstupů pro technickou realizaci nad rámec plánovaných úloh zkrácena a projekt bude ukončen v polovině roku 2009, a to bez změny celkové výše ceny projektu.

Stejně jako v předchozím roce bylo zachováno hlavní členění internetových stránek Vodohospodářského informačního portálu na tři základní záložky, a to:

- Aktuální informace,
- Evidence ISVS,
- Projekt ISVS – VODA.

Základní myšlenka řešení těchto internetových stránek vychází ze skutečnosti, že se jedná o decentralizovaný (distribuovaný) systém, kdy jednotlivé aplikace (evidence) provozují ty subjekty, které jsou autory dat. V podstatě se jedná o dílčí aplikace, které využívají centrální služby přístupového portálu, který funguje jako rozcestník k jednotlivým datovým základnám.

V rámci záložky „Aktuální informace“ nedošlo v roce 2008 k žádným podstatným funkčním změnám v jednotlivých aplikacích. V průběhu roku tak bylo provedeno jen několik drobných designových změn, které přispěly k lepší prezentaci a snadnějšímu vyhledávání požadovaných informací, a to nejen během povodňových situací. Nejvýraznější práce v rámci této záložky probíhaly na aplikaci Technické evidence jevů a vlastností na vodních tocích, kde došlo v roce 2008 k částečné integraci evidencí ISVS, jejichž evidované položky jsou vázány na vybrané jevy CTEJ a provedení územní identifikace v měřítku mapy 1:10 000 a ortofoto mapy.

V rámci záložky „Evidence ISVS“ se MZe ve spolupráci se správci vodních toků podílelo v roce 2008

Svratka, Brno – Bystrc

na realizaci následujících plánovaných projektových úloh, které byly úspěšně a řádně splněny v plánovaných termínech. Stejně jako část prací se týkala opět především budování CEVT. Vrstva vodních toků CEVT, která je k dispozici v měřítku 1:50 000 a 1:10 000, je základní nosnou a vazební evidencí ISVS – VODA a bude využívána pro další územní vazby jevů ostatních evidencí a pro následnou aktualizaci vrstev vodních toků v návazných informačních systémech veřejné správy. V průběhu roku 2008 byla dokončena integrace dat úseků hraničních a přeshraničních vodních toků do územně vázané a popisné části CEVT10. Současně probíhaly práce na budování CEVT10 v gesci ZVHS a Lesy ČR, s. p., jejichž předmětem bylo vymezení správcovství na vodních tocích, které mají tuto správcovskou úpravu zjevných (zásadních) chyb v trajektorii vodních toků, které jsou pro definování správcovství konkrétního vodního toku důležité.

V rámci CEVN byly započaty práce na zpracování přehledu všech vodních nádrží podle stavu ZABAGED 2008 s cílem zajistit vazbu mezi identifikací vodních ploch s CEVN.

V aplikaci Evidence vodních děl k vodohospodářským melioracím pozemků byly započaty práce na připojení popisné části k územně vázaným jevům vodních děl k vodohospodářským melioracím pozemkům a práce na aktualizaci uživatelského rozhraní pro účely vyhledávání.

V rámci CEVR probíhaly v roce 2008 práce na zajištění komunikace mezi jednotlivými s. p. Povodí a CEVR a na zajištění prezentace dat z CEVR také podle územní působnosti jednotlivých s. p. Povodí. Současně došlo k představení nové verze Editoru vodoprávní evidence (eVPE) včetně zprovoznění nového komunikačního prostředí ve formátu XML, které umožňuje na základě klientského certifikátu ukládání vybraných údajů z vodoprávních rozhodnutí a samotných dokumentů přímo do CEVR na MZe.

Resort MŽP je v rámci mezíresortního projektu ISVS – VODA pověřen vedením jedenácti evidencí informujících o stavu povrchových a podzemních vod v ČR (práce zabezpečeny VÚV T.G.M., v. v. i.) a vedením čtyř evidencí týkajících se množství a jakosti povrchových a podzemních vod (práce

zabezpečeny ČHMÚ ve spolupráci se správci Povodí a ZVHS).

V rámci evidencí „Množství povrchových vod“ a „Množství podzemních vod“ bylo v roce 2008 zabezpečeno rutinní ukládání dat pro tyto evidence do databáze ČHMÚ (data přirozeného průtoku vody), práce spojené s evidencemi „Jakost povrchových vod“ a „Jakost podzemních vod“ spočívaly v implementaci automatizované aktualizace těchto evidencí z IS ARROW (data situačního a provozního monitoringu).

V lednu 2008 byla dále aktualizována „Evidence zranitelných oblastí“ a v říjnu, na základě vyhlášky č. 152/2008 Sb., „Evidence oblastí povrchových vod využívaných ke koupání“. Ostatní evidence vedené resortem MŽP jsou pro rok 2008 aktuální.

Práce na rok 2009 budou spočívat v dokončení implementace automatizované aktualizace evidencí jakosti povrchových a podzemních vod z IS ARROW. Vzhledem k tomu, že od 1. 1. 2010 budou v souladu s vyhláškou č. 391/2004 Sb. vedeny evidence „Stav vodních útvarů“ a „Evidence ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých vodních útvarů“, bude nutné data pro tyto evidence zajistit již v roce 2009. V první polovině roku bude také aktualizována evidence „Záplavová území“.

V případě novelizace nařízení vlády č. 71/2003 Sb. je plánována aktualizace obsahu evidence „Povrchové vody, které jsou nebo se mají stát trvale vhodnými pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů“, v případě vyřešení legislativních souvislostí bude také aktualizována evidence „Hydrogeologické rajony“.

Ke zveřejňování jednotlivých aplikací dochází i nadále na Vodohospodářském informačním portálu – VODA na internetové adrese www.voda.gov.cz, který je symbolizován logem (symbol otočených kapek) ve státních barvách.

www.voda.gov.cz
www.water.gov.cz
www.voda.gov.cz/wap

I 1.5 Reportingová činnost ČR pro EU

Příprava a zpracování zpráv za jednotlivé směrnice EU pro Evropskou komisi probíhaly i v roce 2008 v souladu s plněním úkolů vyplývajících z implementačního plánu pro oblast životního prostředí a z požadavků Rámcové směrnice.

V roce 2008 předalo MZd (ve spolupráci s MŽP) EK dvě zprávy o koupacích vodách. V květnu byla zpracována zpráva o všech vodách určených jako vody ke koupání dle článku 13.2 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2006/7/ES o řízení jakosti vod ke koupání. Zpráva obsahuje seznam všech koupacích míst, jejichž kvalita má být v dané sezóně sledována a odůvodnění změn oproti předchozímu roku. Na konci roku byla v souladu s článkem 13 Směrnice Rady 76/160/EEC o jakosti

vody ke koupání předána každoroční zpráva o kvalitě koupacích vod v dané koupací sezóně. Za ČR bylo v roce 2008 reportováno celkem 188 oblastí. Nejčastějším problémem našich koupacích vod je přítomnost sinic. Kvůli nadměrnému výskytu sinic bylo v roce 2008 zakázáno koupání na 15 místech v ČR reportovaných EK. Obě zprávy lze nalézt na <http://cdr.eionet.europa.eu/cz/eu/bathing>.

MZd vypracovalo a předalo EK zprávu o jakosti pitné vody v ČR za období 2005–2007 podle směrnice 98/83/ES, ve formátu rozhodnutí komise 95/337/ES. Zpráva obsahuje informace o legislativě v oblasti pitných vod v ČR, zásobovacích zónách a zejména o kvalitě vody dodávané spotřebitelům.

Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečišťováním způsobeným dusičnany ze zemědělských zdrojů (tzv. nitrátová směrnice) stanovuje, že na konci každého čtyřletého cyklu

implementace předloží členský stát reportingovou zprávu, v níž je popsána situace a vývoj znečištění vod dusičnany ze zemědělských zdrojů za uplynulé období.

Zpráva, kterou ČR v říjnu 2008 předložila EK, byla její první reportingovou zprávou o plnění této směrnice a zahrnovala období 2004–2007.

V reportingové zprávě ČR jsou obsaženy výsledky hodnocení jakosti povrchových a podzemních vod, míry eutrofizace povrchových vod, revize zranitelných oblastí, rozvoj, podpora a provádění zásad správné zemědělské praxe, hlavní opatření uplatněná v akčním programu, zhodnocení implementace a dopadu opatření akčního programu a předpověď budoucího vývoje jakosti vody. Její součástí jsou dále datové sady předávané pouze v elektronické podobě na internetový portál Evropské environmentální agentury.

VODA

Jaro je tu zase znova,
uteklo to jako voda.
Ze sněhu je potok vody,
to zas bude jejda škody.
Plní se i přehrady,
hrne se to do Prahy.

Voda zatopila další ves,
koukní, támhle plave pes.
Lidé si pomáhají jak mohou,
ale vodu nepřemohou.
Zavoláme S. O. S.,
pomozte nám ještě dnes.

Záchrana se rychle blíží,
a proběhne bez obtíží.
Problém máme pod kontrolou,
nemáme už starost s vodou.

Starostí už bylo dost,
chceme ji mít pro radost.

Mezinárodní spolupráce v ochraně vod

12.

12.1 Spolupráce v rámci EHK OSN

ČR rozvíjí principy ochrany vod a hospodaření s nimi na bázi hydrologických povodí a hydrogeologických rajonů překračujících hranice států v souladu s Úmluvou EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer a Rámcovou směrnicí o vodách.

Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer

ČR je smluvní stranou Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer od května 2000 a její experti se účastní aktivit týkajících se oblastí integrovaného řízení vodních zdrojů a vodních ekosystémů, monitoringu a hodnocení stavu vod, ochrany před povodněmi a přípravy na klimatické změny, ochrany vod před havarijním znečištěním z průmyslových zdrojů, podpory mezinárodní spolupráce na hraničních vodách a v ucelených mezinárodních povodích a tématu vody a lidského zdraví.

V rámci Úmluvy EHK OSN vzniká v současné době dokument „Návod k implementaci Úmluvy o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer“ (Guide to Implementing the Convention on the Protection of Transboundary Waters and International Lakes). Výsledný materiál poskytne jak signatářům Úmluvy EHK OSN, tak smluvním stranám podrobný návod k plnění jednotlivých článků Úmluvy EHK OSN. Stane se významnou pomůckou pro ty země, které mají zájem k Úmluvě EHK OSN přistoupit a nejsou si jisté, jaké výhody a povinnosti jim tento krok přinese. V souvislosti s přípravou na klimatické změny je zpracováván dokument „Příručka pro adaptaci na vodu a klima“ (Guidance for Water and Climate Adaptation), určená pro rozhodování politiků a managerů v oblasti připravenosti na klimatické změny v souvislosti s problematikou nedostatku vody.

Protokol o vodě a zdraví

V rámci Úmluvy EHK OSN vznikl nový smluvní dokument zabývající se souvislostí mezi vodou a lidským zdravím – Protokol o vodě a zdraví. První zasedání smluvních stran Protokolu se uskutečnilo v lednu 2007 v Ženevě. Po zasedání smluvních stran byly dokončeny práce na přípravě cílů k Protokolu v jednotlivých zemích a na mezinárodní úrovni byl propracován společný mechanismus pro kontrolu jejich plnění. Také v rámci Protokolu byly zahájeny práce týkající se adaptace na klimatické změny. Přípravovaná „Příručka pro zásobování vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod při extrémních výkyvech počasí“ (Guidelines on Water Supply and Sanitation in Extreme Weather Events) poskytne konkrétní návod provozovatelům vodovodů a kanalizací, jak se na krizové situace připravit, jak se zachovat během nich a jak uvést po události zařízení zpět do provozu. Další z aktivit Protokolu, na které se rovněž podílejí odborníci z ČR, je příprava „Příručky pro

Křimovský potok, VD Křimov

surveillance vodou přenosných onemocnění“, kterou by měla vydat WHO. Bližší informace o Úmluvě EHK OSN a Protokolu na www.unece.org/env/water.

12.2 Mezinárodní spolupráce na hraničních vodách

Třicet procent státních hranic ČR tvoří vodní toky. Spolupráce na hraničních vodách, kterými jsou nejen vodní toky tvořící hranice mezi státy, ale také vodní toky tyto hranice křižující, je upravena dvoustrannými mezinárodními či mezivládními smlouvami a dohodami. Jejich naplňování zajišťují dvoustranné komise pro vodohospodářské otázky na hraničních vodách, případně přímo vládní zmocněnci pro spolupráci na hraničních vodách.

Dohoda mezi vládou ČR a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách

Ve dnech od 23.–25. 4. 2008 se v Praze konalo 8. zasedání Česko-slovenské komise pro hraniční vody ustavené na základě Dohody mezi vládou ČR a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách, která byla podepsána a zároveň vstoupila v platnost 16. 12. 1999. Česko-slovenská komise pro hraniční vody na svém 8. zasedání projednala záležitosti týkající se úprav a udržování hraničních vodních toků, mezistátních kolaudací a vyúčtování prací na hraničních vodách, udržování čistoty hraničních vod, hydrologie, plavebních otázek, hraničních otázek, vodohospodářských studií a plánování. V rámci svého 8. zasedání Česko-slovenská komise pro hraniční vody schválila zprávy o činnosti pracovních skupin za rok 2007 a plány práce na rok 2008.

Svratka, jez, Brno – Pisárky

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách

Ve dnech od 13.–16. 5. 2008 se na území ČR v Kroměříži uskutečnilo 16. zasedání Česko-rakouské komise pro hraniční vody. Účelem zasedání Česko-rakouské komise pro hraniční vody bylo projednání jednotlivých oblastí vzájemné spolupráce ve vodním hospodářství na hraničních vodách podle „Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách“ ze dne 7. 12. 1967, platné od 18. 3. 1970. Česko-rakouská komise pro hraniční vody na svém 16. zasedání projednala záležitosti týkající se úprav a udržování hraničních vodních toků, mezistátních kolaudací a vyúčtování prací na hraničních vodách, udržování čistoty hraničních vod, hydrologie, plavebních otázek, hraničních otázek, vodohospodářských studií a plánování. Česko-rakouská komise pro hraniční vody dále aktualizovala „Směrnici pro varovnou službu na česko-rakouských hraničních vodách“.

Smlouva mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

Ve dnech 22.–23. 9. 2008 se v ČR v Božím Daru uskutečnilo 11. zasedání Česko-německé komise pro hraniční vody. Účelem tohoto zasedání bylo projednání a odsouhlasení výsledků 10. zasedání Stálého výboru Bavorsko a 10. zasedání

Stálého výboru Sasko. Česko-německá komise pro hraniční vody dále projednala aktuální otázky spolupráce na hraničních vodách, zejména zásady týkající se jednotlivých oblastí spolupráce, seznamy hraničních vod a naléhavé body spolupráce se Stálou česko-německou hraniční komisí.

Česko-německá komise pro hraniční vody mimo jiné projednala pod bodem 2. „Seznamy hraničních vod“ aktualizaci tohoto seznamu v hraničním úseku se Svobodným státem Bavorsko a pod bodem 3. „Spolupráce se Stálou česko-německou hraniční komisí“ žádost o navrácení hraničního vodního toku S 121 Slatina/Mordgrundbach do polohy podle hraničního dokumentárního díla. Pod bodem 4. „Realizace Rámcové směrnice ES na hraničních vodách“ se Komise seznámila s dalším postupem prací v této oblasti jak v rámci Stálého výboru Sasko, tak Stálého výboru Bavorsko, a pod bodem 6. I byl opět řešen záměr financování a výstavby stabilního havarijního profilu Labe v hraničním profilu se SRN. Toto zařízení by mělo sloužit k zabránění šíření znečištění ropnými látkami do SRN způsobeného haváriemi.

Úmluva mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách

Ve dnech 4.–6. 11. 2008 se ve Szczyrku v Polské republice konalo 10. jednání zmocněnců vlád ČR a Polské republiky pro spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách, na kterém byly projednány a schváleny výsledky činnosti

jednotlivých společných pracovních skupin za období od 9. jednání zmocněnců. Práce se týkaly plánování vodního hospodářství na hraničních vodách, spolupráce v oblasti hydrologie, hydrogeologie a povodňové ochrany, úprav hraničních vodních toků, zásobování vodou a meliorací příhraničních území, ochrany hraničních vod před znečištěním, otázek implementace Rámcové směrnice o vodách na česko-polských hraničních vodách a opatření realizovaných na hraničních vodních tocích za účelem stabilizace státních hranic. Jednotlivým pracovním skupinám byly uloženy úkoly v příslušných okruzích spolupráce a schváleny plány práce na další období. Mimo jiné byly projednány záležitosti týkající se povodňové ochrany města Bohumína a hraničních úseků vodních toků Petrůvky a Opavy, koncepce snížení povodňových rizik pomocí nádrže Nové Heřminovy, vzájemné výměny hydrometeorologických a hydrogeologických dat a spolupráce výstražných služeb, provedených prací a projektů pro úpravy hraničních vodních toků a údržbu vodohospodářských opatření na hraničních vodách, zhodnocení výsledků monitoringu jakosti vod, sestavování česko-polských přeshraničních útvarů vod, definování významných vodohospodářských problémů a problematiky vlivu činnosti dolu Turów na povrchové i podzemní vody.

Konkrétní výsledky z jednání jednotlivých komisí jsou uvedeny v protokolech, které byly podepsány vždy dvojicí zmocněnců, mezirezortně projednány a schváleny ministrem životního prostředí. Všechny protokoly byly schváleny a jsou k dispozici na internetových stránkách www.mzp.cz/cz/voda.

12.3 Mezinárodní spolupráce v ochraně vod v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry

Mezinárodní spolupráce ČR v ochraně vod se uskutečňuje především v rámci mezinárodních komisí pro ochranu ucelených povodí Labe, Dunaje a Odry, a to na základě Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe, Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje a Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním. Prostřednictvím těchto aktivit ČR přispívá také k potřebné ochraně Severního, Černého a Baltského moře a podílí se na koordinovaném zavádění Rámcové směrnice o vodách v těchto mezinárodních povodích.

V rámci všech komisí byly v roce 2008 v souladu s čl. 13 Rámcové směrnice o vodách připravovány návrhy plánů příslušných mezinárodních povodí pro následné zpřístupnění připomínek veřejnosti.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe

MKOL je nejvýznamnějším grémiem česko-německé spolupráce v oblasti ochrany vod v povodí Labe. Její činnost se soustřeďuje na snižování znečištění Labe a jeho přítoků, zlepšení stavu ekosystémů souvisejících s vodou, programy měření a sledování jakosti vody, prevenci havarijního znečištění a v posledních letech především na koordinované plnění požadavků Rámcové směrnice o vodách a zlepšování povodňové ochrany. K zapojení veřejnosti do implementačního procesu Rámcové směrnice o vodách v povodí Labe se v gesci MKOL konalo v dubnu 2008 v Drážďanech již 2. Mezinárodní labské fórum. MKOL se již od roku 1988 spolupodílí na přípravě a uskutečňování Magdeburského semináře o ochraně vod, který představuje nejvýznamnější mezinárodní odbornou a vědeckou akci v oblasti ochrany vod v povodí Labe. Tento seminář se stal platformou pro výměnu nejnovějších poznatků a zkušeností mezi zástupci vědy, výzkumu, vodohospodářské praxe a administrativy a koná se zpravidla jednou za dva roky střídavě v ČR a v SRN. K hlavním pořadatelům patří z české strany státní podniky Povodí a z německé strany Středisko výzkumu životního prostředí H. Helmholtze (UFZ). V říjnu 2008 se v Magdeburku konal již 13. ročník Magdeburského semináře.

Na 21. zasedání MKOL, které se uskutečnilo ve dnech 6.–7. 9. 2008 v Magdeburku, byl projednán další postup při implementaci Rámcové směrnice o vodách v mezinárodním povodí Labe a bylo dohodnuto, že návrh Mezinárodního plánu oblasti povodí Labe bude pro připomínky veřejnosti zveřejněn v digitální podobě na internetových stránkách MKOL nejpozději do 22. 12. 2008. Byl schválen Mezinárodní program měření Labe 2009. Nadále pokračovalo projednávání problematiky opatření ke snížení koncentrací haloetherů v Labi a byla řešena problematika financování Stabilitního havarijního profilu Labe v Hřensku. Bližší informace o MKOL jsou na www.ikse-mkol.org.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním

Dohoda o mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním je prováděna prostřednictvím MKOOpZ, jejíž činnost za rok 2008 byla projed-

nána na 11. plenárním zasedání MKOOpZ, konaném ve dnech 3.–4. 12. 2008 ve Vratislavi. Na zasedání byly předneseny zprávy o činnosti jednotlivých pracovních skupin, jejichž náplní bylo především sestavení návrhu Plánu Mezinárodní oblasti povodí Odry, který byl dne 22. 12. 2008 zveřejněn a poskytnut tak veřejnosti k připomínkám. Dále se činnost pracovních skupin soustředila na novelizaci Jednacího řádu MKOOpZ, optimalizaci úkolů správy dat v oblasti zavádění Rámcové směrnice o vodách v povodí Odry, zpracování projektů GIS-WFD-RBD Odry a Oder - Flood and Data Management, zpracování odborné koncepce „Mezinárodní měřicí místa – Odry (IMS Odry)“ Geoportálu MKOOpZ, zpracování společného seznamu znečišťujících látek relevantních pro Odru, stálý monitoring zavádění Akčního programu ochrany před povodněmi v povodí Odry, práce na společné brožurě MKOOpZ a World Wildlife Fund o ochraně před povodněmi a ochraně přírody, úkoly vyplývající z uplatnění povodňové směrnice EU, aktualizaci a dokončení Mezinárodního varovného a poplachového plánu pro Odru, provádění mezinárodních terénních havarijních cvičení a práci na česko-německopolském odborném slovníku.

Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje

V roce 2008 byl již po páté ve všech podunajských zemích slaven širokou veřejností Den Dunaje, který je stanoven na 29. červen – den podpisu Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje. Součástí slavností byly oslavy v české části povodí Moravy pořádané Uníí pro řeku Moravu ve spolupráci s MŽP, MZe a s. p. Povodím Moravy. Děti z povodí Moravy se účastnily mezinárodní školní výtvarné soutěže pořádané MKOD „Mladí tvůrci pro Dunaj“. Pro vítěze z jednotlivých zemí byl MKOD uspořádán společný výlet do Vídně a hlavnímu vítězi byla předána mezinárodní cena.

11. zasedání MKOD se konalo ve dnech 9.–10. 12. 2008 ve Vídni za předsednictví Srbska. Zasedání se účastnily delegace všech smluvních stran Úmluvy včetně Černé Hory, která Úmluvu ratifikovala v průběhu roku 2008, předsedové jednotlivých expertních skupin, zástupci 19 pozorovatelských organizací a pracovníci sekretariátu MKOD. MKOD schválila zprávu auditorů za minulé období, rozpočet a výši příspěvků na další období. Projednala práci jednotlivých expertních skupin zaměřených zejména na plnění požadavků Rámcové směrnice o vodách, byla informována o implementaci Rámcové směrnice o vodách v dílčích povodích Sávy a Tisy. V dílčích povodích Prutu a Dunajské delty pokračují práce obtížné, jelikož státy v tomto povodí nejsou členskými státy EU a nemají povinnost Rámcovou směrnicí o vodách implementovat. Dále byla podána informace o průběhu interkalibračních cvičení ve východoevropské interkalibrační skupině (EC GIG), jehož koordinaci na řekách má na starosti od roku 2008 ve spolupráci s Maďarskem ČR a na jezerech Rumunsko. MKOD vyslechla informaci o dokončení publikace k druhému Společnému průzkumu Dunaje (JDS 2) a o tom, že se v průběhu roku 2008 k JDS 2 uskutečnilo v povodí Dunaje několik tiskových konferencí, jedna z nich v ČR. Účastníci 11. zasedání MKOD byli informováni o pokroku ve spolupráci s plavebním sektorem a s dalšími komisemi pro ochranu velkých řek, zejména v jižní Africe a v Číně. V této souvislosti navštívila čínská delegace také ČR a vyslechla řadu zajímavých prezentací na MŽP i na MZe. Bližší informace na stránkách MKOD www.icpdr.org.

V souvislosti se vstupem ČR a Polské republiky do EU a z toho vyplývajícím odstoupením ES od Dohody o MKOOpZ bylo v roce 2008 završeno projednávání změn této dohody a všemi stranami byla podepsána Dohoda o změně Dohody o MKOOpZ. Podrobné informace o činnosti MKOOpZ je možné získat na internetových stránkách www.mkoo.p.

Lomná, Beskydy

Výzkum a vývoj ve vodním hospodářství

13.

13.1 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství financovalo v rámci výzkumných projektů v roce 2008 účelový výzkum a vývoj v oblasti vodního hospodářství částkou přesahující 38 mil. Kč.

Oproti roku 2007 došlo ke zvýšení objemu účelových finančních prostředků o 21 052 tis. Kč. Celkově bylo v roce 2008 vynaloženo na podporu vodohospodářského VaV v rámci rezortního Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012 a Národního programu výzkumu 38 470 tis. Kč. Na projekty VaV započaté v roce 2004 byla vynaložena částka 1 420 tis. Kč, na projekty zahájené v roce 2005 bylo poskytnuto 4 655 tis. Kč, v roce 2006 nebyly nové projekty zahajovány. Na projekty započaté v roce 2007 bylo vynaloženo 5 256 tis. Kč. V roce 2008 bylo zahájeno řešení 20 nových projektů VaV řešících problematiku vodního hospodářství, na něž bylo uvolněno 27 139 tis. Kč. Projekty VaV jsou především zaměřeny na ochranu půdy a vody při trvale udržitelném rozvoji agrárního sektoru, tvorbu, revitalizaci a ochranu kulturní krajiny, lesa a vodních útvarů, racionalizaci hospodaření s vodou a řešení dopadů klimatické změny.

Přehled jednotlivých řešených projektů VaV je v souhrnu uveden v Tabulce 13.1.1. Veřejně přístupné údaje o těchto projektech jsou dostupné na internetových stránkách Rady pro výzkum a vývoj www.vyzkum.cz v CEP. Údaje o výsledcích z řešení projektů VaV jsou dostupné taktéž v RIV. Další informace o výzkumu a vývoji v oblasti vodního hospodářství lze nalézt rovněž na stránkách Národní agentury pro zemědělský výzkum při MZe www.nazv.cz v sekci Infobanka.

Vodohospodářské projekty VaV vzešly z veřejných soutěží vyhlášených v rámci výše uvedených výzkumných programů, jejichž součástí jsou i podprogramy, tematické okruhy či priority, které se vztahují k problematice vodního hospodářství.

Součástí Národního programu výzkumu (poskytovatel MZe) je tematický program Konkurenceschopnost při udržitelném rozvoji, dílčí program Využití přírodních zdrojů. Mezi priority tohoto dílčího programu je zařazen rozvoj technologií úpravy a čištění vod a zefektivnění hospodaření s vodou v krajině s cílem zajistit čistotu a kvalitu pitné vody, předcházení a zmírňování důsledků hydrologických extrémů (povodní a sucha).

Jedním z podprogramů Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012 je podprogram Ochranné a šetrné postupy hospodaření, který obsahuje výzkumný směr Interakce mezi vodou, půdou a prostředím. Cíle tohoto výzkumného směru jsou mj. stanovit možnosti zvyšování retence a akumulace vody v krajině, navrhnout optimální způsoby hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů apod.

Koncem roku 2008 ukončil Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy řešení výzkumného záměru

Zmírnění nepříznivých přírodních a antropogenních vlivů na půdu a vodu.

Výzkum a vývoj v oblasti ochrany, uchování a využívání základních přírodních zdrojů – půdy a vody v zemědělství a pro rozvoj venkovského prostoru byl řešen v letech 2004–2008 VÚMOP. V roce 2008 byl tento výzkumný záměr MZE0002704901 podpořen finančními prostředky ve výši 34 511 tis. Kč.

Tabulka 13.1.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly MZe v roce 2008

Projekt č.	Název projektu	Od-do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)	Program
IG46036	Inovace procesu úpravy vody a zabezpečení vysoké kvality pitné vody v distribučních systémech	01.04.2004 31.12.2008	České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební	1 080	NPV
IG46040	Monitoring a vyhodnocení extrémních odtokových poměrů v povodích drobných vodních toků z hlediska prevence a zmírňování povodňových škod	01.04.2004 31.12.2008	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	340	NPV
IG57016	Srážkoodtokové poměry horských lesů a jejich možnosti při zmírňování extrémních situací – povodní a sucha	01.02.2005 31.12.2008	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně	957	NPV
IG57040	Metodika návrhu a výstavby optimální varianty protipovodňových a protierozních opatření (PPPO) pro zmírnění extrémních hydrologických jevů – povodní a sucha v krajině	01.02.2005 31.12.2008	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 424	NPV
IG57071	Integrovaný přístup při řešení využití dešťových vod v intravilánu	01.02.2005 31.01.2008	Vysoké učení technické v Brně	100	NPV
IG58052	Výzkum řešení degradace jakosti pitné vody při její akumulaci	01.12.2005 31.12.2008	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M., v.v.i.	1 249	NPV
IG58095	Předpovědní půdně-agrohydrologické modely retence vody v půdě v ČR a jejich integrace do databázi země EU	01.12.2005 30.11.2009	Česká zemědělská univerzita v Praze	925	NPV
QH71015	Minimalizace rizik výskytu metabolitů sinic v technologických procesech rybářského sektoru	01.05.2007 31.12.2011	Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně	1 636	MZe
QH71201	Spolehlivost a bezpečnost vodohospodářských děl v měnících se klimatických podmínkách	01.05.2007 31.12.2011	České vysoké učení technické v Praze	1 433	MZe
QH72085	Diferenciace protierozních opatření podle erodovatelnosti půd a erozivity dešťů	01.05.2007 31.12.2011	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 036	MZe
QH72203	Návrh podpory vhodných zemědělských technologií a stanovení identifikátorů pro posouzení ekologických a retenčních funkcí půd a krajiny	01.05.2007 10.12.2010	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky	1 151	MZe
QH81012	Aerační technologie pro redukci klidových stádií sinic a biodostupnosti živin v sedimentech nádrží	01.01.2008 31.12.2011	Botanický ústav akademie věd České republiky, v.v.i.	1 537	MZe
QH81046	Optimalizace biomanipulačního efektu dravých ryb v ekosystémech vodních nádrží	01.01.2008 31.12.2012	Biologické centrum AV ČR, v.v.i.	1 461	MZe
QH81170	Multioborové hodnocení vlivů územní ochrany vodohospodářsky významných lokalit ČR	01.01.2008 31.12.2012	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 368	MZe
QH81200	Optimalizace vodního režimu v krajině a zvýšení retenční schopnosti krajiny uplatněním kompostů z biologicky rozložitelných odpadů na orné půdě i trvalých travních porostech	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.	1 710	MZe
QH81223	Návrhy na zvýšení spolehlivosti ochranných hrází ve změnících klimatických podmínkách	01.01.2008 31.12.2010	Vysoké učení technické v Brně	826	MZe
QH81326	Nové pěstební technologie u brambor se zaměřením na vyšší efektivnost hnojení a ochranu vod	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav bramborářský Havlíkův Brod, s. r. o.	1 206	MZe
QH81331	Výzkum adaptačních opatření pro eliminaci dopadu klimatické změny v regionech ČR	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M., v.v.i.	1 140	MZe
QH82078	Retence vody v nivách a možnosti jejího zvýšení	01.01.2008 31.12.2011	Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR, v.v.i.	2 950	MZe
QH82083	Možnosti a limity využití říčních a rybníčních sedimentů v zemědělství	01.01.2008 31.12.2011	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 213	MZe
QH82089	Hodnocení mimoprodukčních funkcí půd ČR ve vztahu k funkci produkční a s jejich vlivem na ochranu půdy, vody a krajiny	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	570	MZe
QH82090	Změny půdních vlastností po zatravnění, zalesnění nebo dlouhodobém nevyužívání orné půdy, s dopady na ochranu půdy, vody a krajiny ČR	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	570	MZe
QH82095	Vliv rozmištění druhů pozemků v povodí na odtok a odnos vybraných látek	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 628	MZe
QH82096	Vytvoření konceptuálního modelu tvorby syntetických map zranitelnosti podzemních vod a srovnání s modelem DRASTIC	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	2 614	MZe
QH82098	Analýza změn využití krajiny ve zdrojových oblastech plošného zemědělského znečištění pomocí metod DPZ	01.01.2008 31.12.2011	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	416	MZe
QH82106	Rekultivace jako nástroj obnovy funkce vodního režimu krajiny po povrchové těžbě hnědého uhlí	01.01.2008 31.12.2012	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	850	MZe
QH82117	Šetrné a efektivní hospodaření na rybnících s maximálním využitím stávajícího trofického potenciálu a udržení dobré kvality vody i rybní produkce	01.01.2008 31.12.2012	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	1 955	MZe
QH82126	Zajištění harmonizace krajinotvorné, hydrologické a produkční funkce agrárních valů a teras pro diverzifikaci aktivit na venkově	01.01.2008 31.12.2011	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	1 767	MZe
QH82191	Optimalizace dávkování a zapravení organické hmoty do půdy s cílem omezit povrchový odtok vody při intenzivních dešťových srážkách	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.	897	MZe
QH82281	Inovace metod kontroly výživného stavu zemědělských půd fosforem z ekologického aspektu šetrného využívání přírodních zdrojů	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.	765	MZe
QH82283	Výzkum interakce mezi vodou, půdou a prostředím z hlediska hospodaření se statkovými hnojivy v trvale udržitelném zemědělství	01.01.2008 31.12.2012	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.	1 696	MZe
Celkem				38 470	

Pramen: MZe

a snížením vydatnosti vodních zdrojů, kvantifikací vlivu odvodnění v extrémních podmínkách – povodně, sucho, havarijní znečištění – zhodnocením vlivu vodní a větrné eroze na změnu struktury a obsahu látek v půdách, včetně obsahu látek ve vodách, opatřeními ke snížení těchto škodlivých účinků v rámci pozemkových úprav, vlivem rozšiřování ploch nevyužívaných travních porostů na hydrotermální režim půd a kvalitu vod a využitím rašelinišť jako indikátorů zátěže prostředí spolu s vývojem souvisejícího geografického informačního systému. Získané poznatky byly uplatněny zejména ve výstupech typu aplikovaného výzkumu, v metodikách, které jsou již ve většině případů využívány.

Vedle popsané účasti na výzkumných projektech a výzkumném záměru financovaných MZe se VÚMOP podílel na projektech Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

13.2 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí ČR

V působnosti Ministerstva životního prostředí ČR byl v roce 2008 hlavním řešitelem úkolů, zabývajících se problémy ochrany vod, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce. Další významné úkoly řešil nebo na jejich řešení významnou měrou spolupracoval Český hydrometeorologický ústav.

Rok 2008 byl čtvrtým rokem realizace výzkumného záměru MŽP0002071 I01 – „Výzkum a ochrana hydrosféry – výzkum vztahů a procesů ve vodní složce životního prostředí, orientovaný na vliv antropogenních tlaků, její trvalé užívání a ochranu, včetně legislativních nástrojů“. Poskytovatelem dotace je ČR prostřednictvím MŽP, příjemcem dotace byl VÚVT. G. M., v. v. i. V gesci MŽP probíhalo v roce 2008 řešení projektu vědy a výzkumu z oblasti ochrany vod (včetně oblastí souvisejících) v rámci

programu Rady vlády pro výzkum a vývoj. Tyto projekty jsou uvedeny v Tabulce 13.2.1.

V roce 2008 pokračoval z prostředků MŽP projekt SP/1c2/121/07 – „Mapy rizik vyplývajících z povodňového nebezpečí v ČR“, který je založen na zpracování dílčích problematik k doplnění dosud užívaných nebo navržených postupů rizikové analýzy záplavových území a návrh postupu k efektivnímu plnění povinností ČR vyplývajících ze směrnice 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. V roce 2008 byla metoda směřující k vyjádření povodňového ohrožení na základě matice rizika aplikována na úsecích toků Svatky, Svitavy, Jihlavy a Dyje. Doplněné postupy metody matice rizika byly prověřeny v pilotním povodí Lužnice a Nežárky.

Projekt SP/1c4/16/07 – „Výzkum a implementace nových nástrojů pro předpovědi povodní a odtoku v rámci zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby v ČR“ z roku 2007 dále pokračoval a zabýval se především výzkumem vlivu vstupů při pravděpodobnostní předpovědi počasí na hydrologické modelování, vytvořením metodiky pro dlouhodobé pravděpodobnostní hydrologické předpovědi a vyhodnocením jejich využitelnosti ve vodohospodářské praxi.

SP/2e7/229/07 – „Antropogenní tlaky na stav půd, vodní zdroje a vodní ekosystémy v české části mezinárodního povodí Labe“. V roce 2008 pokračovaly na tomto projektu práce zahájené v roce 2007. Základním cílem projektu je identifikace vlivů způsobených převážně lidskou činností na kvalitu vodních zdrojů, půd a vodní ekosystémy včetně popisu změn habitatů a jejich následného ovlivnění společenstev vodních organismů. Vzhledem k rozsahu řešené problematiky je projekt členěn do devíti samostatných odborných bloků. Na řešení projektu se dále podílí Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický Jihočeské University, Česká geologická služba a ČVUT, Fakulta stavební. Řešení projektu je plánováno do roku 2011.

SP/2e7/73/08 – „Identifikace antropogenních tlaků na kvalitativní stav vod a vodních ekosystémů v ob-

lasti povodí Moravy a Dyje“ byl zahájen v roce 2008 s dobou trvání do roku 2010. Základním cílem tohoto projektu je identifikace antropogenních tlaků na stav půd, kvalitu vodních zdrojů a na změnu habitatu vodních ekosystémů s možností predikce či průkazu konkrétních dopadů na biologické komponenty dotčeného vodního ekosystému. Řešitelem projektu je VÚV T. G. M., v. v. i., pobočka Brno, poskytovatelem dotace MŽP. Vzhledem k širokému spektru řešených vědeckých zadání je projekt dále členěn na osm úkolů.

SP/2e7/67/08 – „Identifikace antropogenních tlaků v české části mezinárodního povodí řeky Odry“. Cílem projektu, probíhajícího v letech 2008–2010, je identifikace antropogenních tlaků na stav půd, jakost vod a na změnu habitatu vodních ekosystémů na podkladě vyhodnocení výsledků základního i aplikovaného výzkumu. Hlavním řešitelem projektu je VÚV T. G. M., v. v. i., pobočka Ostrava. Vzhledem k multidisciplinárnímu charakteru úkolu se na jeho řešení podílí další čtyři vědecké a výzkumné instituce z oblasti environmentálních věd. Určení hlavních antropogenních tlaků je východiskem ke stanovení priorit v oblasti návrhu opatření pro snížení hlavních negativních dopadů na jakost půd, vod a přírodní stanoviště v české části mezinárodního povodí řeky Odry.

SP/1b7/124/08 – „Negativní antropogenní vlivy v povodí Bíliny (ČR)“ byl zahájen v roce 2008. Základním cílem navrhovaného projektu je přispět k poznání, ochraně a zlepšení životního prostředí povodí řeky Bíliny. Projekt je zaměřen na hodnocení kontaminace složek ekosystému povodí řeky Bíliny cizorodými látkami a jejich vzájemnou interakci. Přínos projektu spočívá především v konkrétním vymezení hlavních zdrojů rizik v zájmové oblasti, definování jejich vlivu na životní prostředí a posouzení současných nástrojů ochrany ekosystému Bíliny s návrhy na jejich úpravy.

SP/1a6/125/08 – „Časová a plošná variabilita hydrologického sucha v podmínkách klimatické změny na území ČR“ je projekt s dobou trvání do roku 2010. V roce 2008 se práce zaměřily na identifikaci typů sucha, celosvětově i lokálně používané indikátory sucha, analýzu historických údajů. Projekt bude v roce 2009 pokračovat analýzou hydrologických dat, stanovením ukazatelů jako např. nedostatkové objemy či minimální zůstatkové průtoky, analýza příčin vzniku hydrologického sucha a posouzení možnosti indikace jeho vzniku.

SP/2e7/50 – „Posouzení indikační váhy hodnotitelných taxonů společenstva makrozoobentosu – příspěvek pro implementaci WFD–ES v ČR“ se zabývá identifikací valenčních charakteristik taxonů v podmínkách antropogenně minimálně ovlivněných toků a posunů těchto charakteristik v kontaminovaném prostředí, včetně stanovení jejich indikační váhy, která je nezbytným předpokladem pro hodnocení ekologického stavu vod. V roce 2008 byla provedena pilotní analýza determinující sadu metod vhodnou pro analýzu valenčních charakteristik jednotlivých biologických složek.

SP/2e7/58 – „Zjištění parametrů ovlivňujících profily vod ke koupání z hlediska životního prostředí“ se zaměřuje na řešení problematiky implementace jedné z částí směrnice 2006/7/ES o řízení jakosti vod ke koupání a je cílen na zavedení toku dat a informací o vodách ke koupání a na jejich vyhodnocení. V roce 2008 proběhla terénní pozorování na vybraných lokalitách koupacích vod a byla vydána publikace „Obecný postup pro stanovení profilů vod ke koupání“.

Tabulka 13.2.1
Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly MŽP v roce 2008

Projekt č.	Název projektu	Od–do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)
SP/1c2/121/07	Mapy rizik vyplývajících z povodňového nebezpečí v ČR	2007–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	15 184,4
SP/1c4/16/07	Výzkum a implementace nových nástrojů pro předpovědi povodní a odtoku v rámci zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby v ČR	2007–2011	Český hydrometeorologický ústav	10 844,1
SP/2e7/229/07	Antropogenní tlaky na stav půd, vodní zdroje a vodní ekosystémy v české části mezinárodního povodí Labe	2007–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	78 015,75
VZ-MZP0002071 I01	Výzkum a ochrana hydrosféry – výzkum vztahů a procesů ve vodní složce životního prostředí, orientovaný na vliv antropogenních tlaků, její trvalé užívání a ochranu, včetně legislativních nástrojů	2005–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	434 779,3
SP/2e7/67/08	Identifikace antropogenních tlaků v české části mezinárodního povodí řeky Odry	2008–2010	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	18 958
SP/2e7/73/08	Identifikace antropogenních tlaků na kvalitativní stav vod a vodních ekosystémů v oblastech povodí Moravy a Dyje	2008–2010	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	32 691
SP/1b7/124/08	Negativní antropogenní vlivy v povodí Bíliny (ČR)	2008–2010	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	8 158
SP/1a6/125/08	Časová a plošná variabilita hydrologického sucha v podmínkách klimatické změny na území ČR	2008–2010	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	11 046
SP/2e7/50/08	Posouzení indikační váhy hodnotitelných taxonů společenstva makrozoobentosu – příspěvek pro implementaci WFD – ES v ČR	2008–2009	Masarykova univerzita v Brně	2 735
SP/2e7/58/08	Zjištění parametrů ovlivňujících profily vod ke koupání z hlediska životního prostředí	2008–2010	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	7 441
Celkem				619 852,55

Pramen: MŽP

Vysvětlivky zkratk v textu

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky	MKOD	Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje
AOX	adsorbable organic halogens (adsorbovatelné organicky vázané halogeny)	MKOL	Mezinárodní komise pro ochranu Labe
BP	biologické odstraňování fosforu	MKOO _p Z	Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním
BSK _s	pětidenní biochemická spotřeba kyslíku	MUFIS	Municipální finanční společnost, a. s.
CEB	rozvojová banka Rady Evropy	MVE	malá vodní elektrárna
CEP	centrální evidence projektů	MZd	Ministerstvo zdravotnictví
CEVN	centrální evidence vodních nádrží	MZe	Ministerstvo zemědělství
CEVR	centrální evidence vodoprávních rozhodnutí	MŽP	Ministerstvo životního prostředí
CEVT	centrální evidence vodních toků	N	dlouhodobý normál
CEVT IDVT	identifikátor významných vodních toků	N	nitrifikace
CTEJ	centrální technická evidence jevů	NACE	klasifikace ekonomických činností (dle Eurostatu)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	NL	nerozpuštěné látky
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí	NP	národní programy
ČOV	čistírna odpadních vod	NPV	Národní program výzkumu
ČSN	Česká státní norma	NV	nařízení vlády
ČSÚ	Český statistický úřad	OCP	organochlorované pesticidy
DDD	1,1-dichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl) ethan	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
DDE	2,2-bis(p-chlorophenyl) 1,1-dichloroethylen	OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
DDT	1,1,1-trichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl) ethan	OPD	Operační program Doprava
DEHP	di(2-ethylhexyl)ftalát	OPI	Operační program Infrastruktura
DHM	dlouhodobý hmotný majetek	OPŽP	Operační program Životní prostředí
DMKP	dlouhodobá měsíční křivka překročení	PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
DN	denitrifikace	PBDE	polybromované difenylethery
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)	PCB	polychlorované bifenylly
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond)	Protokol	Protokol o vodě a zdraví
EDTA	kyselina ethylendiamintetraoctová	PRŘS	Program revitalizace říčních systémů
EIB	European Investment Bank (Evropská investiční banka)	PRVKÚ ČR	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky
EK	Evropská komise	PRVKÚK	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů
EO	ekvivalentní obyvatel	P450	cytochrom
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)	Q _A	dlouhodobý roční průměr
EROD	indukce ethoxyresarufin-O-deetylázy	Q _M	dlouhodobý průměrný měsíční průtok
ES	Evropské společenství	RAS	rozpuštěné anorganické soli
EU	European Union (Evropská unie)	RIV	registr informací o výsledcích
eVPE	editor vodoprávní evidence	SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb	SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
FS	Fond soudržnosti	s. p.	státní podnik
HB	hrazení bystřin	SPA	stupeň povodňové aktivity
HOZ	hlavní odvodňovací zařízení	SPMD	semipermeabilní membránové zařízení (pasivní vzorkovač)
CHKO	chráněná krajinná oblast	TOC	Total Organic Carbon (veškerý organický uhlík)
CHP	chemické odstraňování fosforu	Úmluva	Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje
CHSK _{cr}	chemická spotřeba kyslíku, oxidace dichromanem draselným	Úmluva EHK OSN	Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (Nástroj strukturálních politik v předvstupním období)	VaV	výzkum a vývoj
ISVS	Informační systém veřejné správy	VTG	villogenin
MCPA	kyselina (4-chlor-2-methylfenoxy)octová	VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
MCPP	butylglykoester (herbicid)	VÚV T. G. M., v.v.i.	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce
MD	Ministerstvo dopravy	ZABAGED	Základní báze geografických dat
MF	Ministerstvo financí	ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa

Lužnice, Dobronice u Bechyně

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

